

19 ก.ย. 2537

**ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สมาคมภาษาไทย
ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสมาคมภาษาไทย**

ปริญญานิพนธ์

ของ

ลักขณา วราสินธุ์

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา**

เมษายน 2537

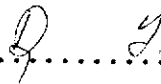
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.... ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

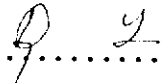
.... กรรมการ

(ผศ.ดร.คุณณี โยเหลา)

คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

.... กรรมการ

(ผศ.ดร.คุณณี โยเหลา)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.พรหมธิดา แสนคำเครือ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๒๙ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๓๗

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์
กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณฉวี โยเหลา อาจารย์ผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์
ที่กรุณาแนะนำและให้ข้อคิดเห็นในการทบทวนวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสงคำเครือ ที่กรุณาเป็น
กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เรวดี วัฒนภักโส ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำที่มี
ประโยชน์มากมายอย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์และ
อนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือสำหรับการวิจัย พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ
โรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาล พยาบาลวิชาชีพอาวุโส และหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ที่กรุณาให้ดำเนินการตลอดจนอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล
การวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณพยาบาลกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการ
ตอบแบบสอบถาม จนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณประสงค์ วราสินธุ์
ที่เป็นกำลังใจ ห่วงใย ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

ลักขณา วราสินธุ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
	สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	8
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	8
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
	นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	18
	ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม	19
	ความหมายของความตั้งใจและความตั้งใจเชิงพฤติกรรม	19
	ความสัมพันธ์ของความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม	20
	ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย : ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	20
	จุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎี	20
	โครงสร้างหลักของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	21
	รายละเอียดที่สำคัญและการวัดตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามโครงสร้าง ของทฤษฎี	25
	งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจ เชิงพฤติกรรมตามแนวทฤษฎี การกระทำด้วยเหตุผล	40

งานวิจัยเกี่ยวกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และตัวแปรภายนอก	47
พันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษากับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป	
ในหน่วยงาน	48
ภูมิลาเนาเดิมกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปในหน่วยงาน	49
ความต้องการในการศึกษาต่อและความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป	
ในหน่วยงาน	50
รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป	
ในหน่วยงาน	51
ภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป	
ในหน่วยงาน	52
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	55
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	70
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	72
วิธีจัดกระทำข้อมูล	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	84
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	84
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	107
บทย่อ	107
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	107
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	108
วิธีดำเนินการวิจัย	109
การวิเคราะห์ข้อมูล	110
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	111
อภิปรายผล	114
ข้อเสนอแนะ	125
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก	139
ภาคผนวก ก	140
ภาคผนวก ข	146
ภาคผนวก ค	162
ประวัติย่อของผู้วิจัย	170

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	55
2 แสดงจำนวนร้อยละ 30 ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ที่ใช้ศึกษาสารวจนา	61
3 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน	87
4 แสดงค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิตและคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา 3 กลุ่ม ซึ่งจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธะสัญญา การขอใช้ทุนการศึกษาของสภาวิชาชีพ	89
5 แสดงผลการเปรียบเทียบความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งจำแนกตามระยะ เวลาการปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษาของ สภาวิชาชีพ	90
6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแปรภายนอก	91
7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) คำนวณจากความสัมพันธ์ของตัวแปร ทำนาย (β) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และค่าสัมประสิทธิ์ การทำนาย (R^2) ของทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป (A_B) การรับรู้พื้นฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไป ระดับทั่วไป (SN) และตัวแปรภายนอกทั้งหมด ที่มีต่อความตั้งใจที่จะ ปฏิบัติงานต่อไป (I) ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของ สภาวิชาชีพ โดยขั้นที่ 1 ใช้วิธีวิเคราะห์แบบพร้อมกัน ขั้นที่ 2 ใช้วิธีวิเคราะห์แบบทีละขั้นตอน	94

8	แสดงค่าความแตกต่างของมัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผล ที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป (b_i) การประเมินผลตามความเชื่อ (e_i) และคะแนนผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติ งานต่อไป กับ การประเมินความเชื่อดังกล่าว ($b_i e_i$) รายชื่อของ พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป	98
9	แสดงค่าความแตกต่างของมัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อ บัณฑิต ของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญ ใกล้ชิด (m_i) และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับบัณฑิตของบุคคลสำคัญ ใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) รายชื่อ ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติ งานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ...	102
10	แสดงค่าความแตกต่างมัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทัศนคติที่จะปฏิบัติงาน ต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับทั่วไป (A_B) ของพยาบาลที่อยู่ระหว่าง ใช้ทุนกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะ ไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย	104
11	การวิเคราะห์หาความเชื่อเด่นชัดในข้อ 1 ของแบบสำรวจหน้า	163
12	การวิเคราะห์หาความเชื่อเด่นชัดในข้อ 2 ของแบบสำรวจหน้า	165
13	การวิเคราะห์หาบุคคลสำคัญใกล้ชิดเด่นชัดจากข้อ 3,4 ของแบบสำรวจหน้า ...	167
14	การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ที่สภากาชาดไทยในข้อที่ 5 ของ แบบสำรวจหน้า	168
15	การวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายชื่อเกี่ยวกับคำคุณศัพท์ในตอนี่ 2 ของ การสำรวจหน้า	169

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	23
2 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรหลักและตัวแปรภายนอกในทฤษฎีการกระทำ ด้วยเหตุผล	24
3 แผนภูมิสรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	83
4 แผนภูมิสรุปผลการศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน ต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของ สภาการศึกษา ตามกรอบแนวความคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ...	96
5 แสดงสัณฐานมัชฌิมเลขคณิตของทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไปรายชื่อ ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มมีความตั้งใจจะปฏิบัติงาน ต่อไป (n = 247) และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป (n = 29) ที่สภาการศึกษา	106
6 แผนภูมิการบริหารงานของสภาการศึกษาไทย	129

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

การพยาบาลเป็นวิชาชีพหนึ่งที่เป็นต่อสังคม เพราะพยาบาลเป็นผู้ให้บริการสังคม ในด้านการดูแล รักษา ฟื้นฟู ป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของบุคคลทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ โดยใช้หลักวิทยาศาสตร์และศิลปการพยาบาล (จินตนา ยูนิพันธ์. 2529 : 5) พยาบาล จึงได้รับการพิจารณาจากทุกฝ่ายในรายงานสาธารณสุขว่า เป็นบุคลากรสาธารณสุขที่มีความสำคัญ ยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาสาธารณสุข ตลอดจนพิทักษ์รักษาสุขภาพอนามัยของประชาชาติ บทบาทของ พยาบาลที่มีอยู่ในระบบงานสาธารณสุขนั้น มีทั้งงานบริหารและงานการบริการ และกระจายอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ทั้งนี้ ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะในอดีตหรือปัจจุบัน เท่านั้น แต่จะทวีความสำคัญยิ่งขึ้น และมีบทบาทกว้างขวางขึ้นในการแก้ปัญหาสาธารณสุขในอนาคต (อมร นนทชุต. 2516 : 21)

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการขยายตัวเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ จากร้อยละ 8.4 ใน พ.ศ. 2530 เป็นร้อยละ 12 ใน พ.ศ. 2531 และขยายตัวอย่าง ต่อเนื่องจนสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2534 พบอัตราการขยาย ตัวทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 9.5 (ฝ่ายวิจัยคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534 : 2-14) เป็นผลให้ทั้งภาครัฐบาล และโดยเฉพาะภาคเอกชน มีความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรระดับมัธยมศึกษา เพื่อรองรับการขยายตัว ของธุรกิจ จนเกิดภาวะการขาดแคลนบุคลากรในบางสาขาวิชาชีพ ซึ่งเรียกว่า "ปัญหาสมองไหล (Brain drain Problem)" ซึ่งหมายถึง การเคลื่อนไหวโยกย้ายที่อยู่ และหรือที่ทำงานของคน ระดับมัธยมศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ (วิจารณ์ พานิช. 2533 : 20) ลักษณะของสมองไหล

มี 3 ระดับคือ 1. ลักษณะการสูญเสียบุคลากรจากภาครัฐบาลไปสู่ภาคเอกชน 2. ลักษณะการสูญเสียบุคลากรจากชนบทมาสู่เมือง 3. ลักษณะการสูญเสียบุคลากรจากเมืองเล็กสู่เมืองใหญ่ (สุพิศรา ศรีวิษชากร. 2533 : 18) และสาเหตุของสมองไหลสรุปได้ดังนี้คือ ความต้องการด้านกำลังคนระดับที่มีความรู้ ความสามารถ มีอัตราการขยายตัวสูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความแตกต่างระหว่างเงินเดือนของภาครัฐบาลกับภาคเอกชน อาชีพข้าราชการกำลังได้รับความนิยมน้อยลงจากสังคม เนื่องจากโครงสร้างองค์กรและระบบบริหารบุคลากรขาดความคล่องตัว ขาดความยืดหยุ่น ทำให้ความก้าวหน้าในอาชีพราชการเป็นไปอย่างเชื่องช้า ตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงานในภาคเอกชนเป็นที่น่าสนใจ เช่น ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ระบบการทำงานที่เอื้ออำนวยให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ฝ่ายวิจัยคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534 : 2-14) พยาบาลวิชาชีพ เป็นหนึ่งในบุคลากรสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน ซึ่งนอกเหนือจากวิศวกร สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร เป็นต้น โดยพบว่า โรงพยาบาลทุกระดับในกระทรวงสาธารณสุขมีอัตราากำลังของพยาบาลเพียงร้อยละ 50 ของอัตราที่กำลังที่ควรจะเป็น ซึ่งการขาดแคลนนี้ยังไม่ได้รวมการสูญเสีย เนื่องจากโอนย้าย และการลาออกไปสู่ระบบเอกชน และโรงพยาบาลในสังกัดอื่น ๆ ก็เป็นไปในลักษณะเช่นเดียวกัน คือ อัตราากำลังพยาบาลของโรงพยาบาลต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็น นั่นคือ พยาบาลต้องทำงาน ครอบคลุมปริมาณงาน ซึ่งควรจะต้องใช้คนมากกว่าที่มีอยู่จริงถึงเกือบสองเท่า (ทัศนา บุญทอง. 2534 : 276) และหนึ่งในหน่วยงานที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัย จนเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไปคือสภาวิชาชีพไทย ซึ่งเป็น องค์การการกุศลอาสาสมัครแห่งแรก จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2461 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยรักษาพยาบาลผู้ป่วยไข้และบาดเจ็บในเวลาสงครามและในยามสงบ กับทั้งทำการบรรเทาทุกข์ในเหตุการณ์สาธารณภัยพิบัติโดยยึดหลักมนุษยธรรมและความเป็นกลางเป็นที่ตั้ง มีการบริหารปกครองภายในองค์กรเป็นเอกเทศ ไม่ได้สังกัดขึ้นกับหน่วยงานของราชการ อยู่ในความควบคุมทั่วไปของคณะกรรมการสภาวิชาชีพไทย และมีคณะกรรมการเจ้าหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย ตลอดจนควบคุมการบริหารและดำเนินการ สภาวิชาชีพไทย ประกอบด้วย หน่วยงานระดับกอง 12 กอง แต่มี 3 กอง ได้แก่ กองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กองโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา กองบรรเทาทุกข์ ทำหน้าที่ให้การรักษาพยาบาล และเป็นสถานบันการศึกษาด้านการ

แพทย์ พยาบาล ตลอดจนส่งเสริมด้านงานวิจัย ลักษณะงานโดยทั่วไปคือรับผิดชอบชีวิตและสุขภาพอนามัยของประชาชน (บรรณนิเทศพยาบาลใหม่ สังกัดสภาภาษาไทย. 2532 : 2) โดยเฉพาะโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ได้พัฒนาเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ และทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีกิจกรรมการดำเนินงานครบรูปแบบศูนย์การแพทย์มหาวิทยาลัย (University Medical Center) มีจำนวนเตียงรักษาพยาบาล รวมทั้งสิ้น 80 เตียง สามารถบรรจุเตียงผู้ป่วย 1,231 เตียง แบ่งงานภายในออกเป็นแผนกต่าง ๆ รวม 33 แผนก (ครบรอบ 72 ปี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. 2529 : 17) ในทำนองเดียวกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 จนถึงปัจจุบัน โรงพยาบาลสมเด็จฯ ศรีราชา ได้พัฒนาขยายงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มศักยภาพในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนในแถบชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ซึ่งกำลังพัฒนาไปสู่การอุตสาหกรรมตามโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (ที่ระลึกในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สเด็จทรงวางศิลาฤกษ์ ดิถุบัติเหตุ โรงพยาบาลสมเด็จฯ ศรีราชา. 2535 : 14) จากชื่อเสียงของสภาภาษาไทยที่มีมาช้านาน ได้สร้างความศรัทธาเชื่อถือ ท้าให้ประชาชนนิยมมารับบริการด้านสุขภาพอนามัยเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบว่า จากปี พ.ศ.2529 ถึงปี พ.ศ. 2533 จำนวนผู้ป่วยนอกคือผู้ป่วยที่มาตรวจรักษาและรับบริการ แต่ไม่ได้พักรักษาตัวในโรงพยาบาล และจำนวนผู้ป่วยในคือผู้ป่วยที่แพทย์รับไว้นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมถึง 243,286 ราย (แผนกเวชระเบียนและสถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. 2534) ในขณะที่อัตรา กำลังเจ้าหน้าที่ให้บริการโดยเฉพาะพยาบาลไม่สามารถเพิ่มจำนวนได้ทัดเทียมกัน จึงเป็นผลให้พยาบาลต้องรับภาระปฏิบัติงานหนักยิ่งขึ้น จึงพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ.2528-2532 จำนวน พยาบาลลาออกและโอนย้ายเพิ่มมากยิ่งขึ้น อัตราการสูญเสียพยาบาลในสภาภาษาไทยโดยเฉลี่ย ประมาณร้อยละ 8.0 ต่อปี (แหล่งข้อมูลจากการจดบันทึกจากแผนกการเจ้าหน้าที่และอัตราากำลัง) ซึ่งสูงกว่าอัตราการสูญเสียพยาบาลโดยเฉลี่ยในช่วงเวลาเดียวกันของโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งเท่ากับร้อยละ 3.59 ต่อปี (จุฑามณี เอี่ยมสุพรรณ และคนอื่น ๆ. 2534 : 227) และยิ่งไปกว่านั้นสภาภาษาไทยยังประสบปัญหาสมองไหลในกลุ่มพยาบาลใหม่ โดยพบว่า จำนวนพยาบาลใหม่ ประเภทได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากสภาภาษาไทย มีแนวโน้มการลาออกจากงาน ทั้งในระยะกำลังปฏิบัติงานและลาใช้ทุนตามพันธะสัญญา และลาออกเมื่อปฏิบัติครบตามพันธะสัญญาแล้วเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังนี้คือ

ในปี พ.ศ.2529 จำนวนพยาบาลที่ลาออกระหว่างช่วงการศึกษาเท่ากับร้อยละ 2.6 และเพิ่มเป็นร้อยละ 4.3 ในปี พ.ศ.2533 และในทำนองเดียวกัน จำนวนพยาบาลที่ลาออกหลัง ช่วงการศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้วในปีที่ 1 และปีที่ 2 มีจำนวนการลาออก ในปี 2529 ลาออก ร้อยละ 14.0 และเพิ่มเป็นร้อยละ 21.3 ในปี 2533 (แหล่งข้อมูลจากการจดบันทึกแผนกการ เจ้าหน้าที่ และกองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. 2534) จากปัญหาการลาออกของพยาบาลใหม่ที่เพิ่ม มากขึ้น เป็นการทวิความรุนแรงของภาวะการขาดแคลนพยาบาลของสภาการพยาบาลไทยให้อยู่ในภาวะ วิกฤตยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบกับสภาการพยาบาล ดังนี้คือ

1. คุณภาพและประสิทธิภาพของบริการด้านการรักษาพยาบาลด้อยลง เป็นผลให้ชื่อเสียง และความศรัทธาเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อองค์กรเสื่อมถอย

2. การบริการด้านการรักษาพยาบาลถูกจำกัดและไม่สามารถปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายของหน่วยงานที่วางไว้ เช่น การลดจำนวนเตียงรักษาพยาบาลในหน่วยอภิบาลผู้ป่วยอาการหนักทางศัลยกรรม (Intensive Care Unit หรือ ICU) ซึ่งเป็นหน่วยสำคัญที่จะให้การดูแล อย่างใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัด เช่น การผ่าตัดปอด ผ่าตัดหัวใจ เป็นต้น ICU ศัลยกรรมต้องลดจำนวนเตียงที่ให้บริการผู้ป่วยจาก 10 เตียง ลงเหลือ 8 เตียง ผลจากการลดจำนวนเตียงที่ ICU ศัลยกรรม ทำให้จำนวนผู้ป่วยที่ต้องรักษาโดยการผ่าตัด ต้องลดจำนวน ลง เป็นผลให้ผู้ป่วยซึ่งเจ็บป่วยทุกข์ทรมานต้องรอโอกาสที่จะทำการผ่าตัดคนนอกไปอีก

3. บุคลากรที่เหลือต้องรับภาระงานเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับลักษณะงาน ซึ่งต้องอยู่ใน สภาพแวดล้อมของความเจ็บป่วยและทุกข์ทรมาน ทำให้พยาบาลเกิดความเครียด ความเหนื่อย- หน่าย (Burn Out) ในงานสูง โดยเฉพาะพยาบาลที่ทำงานให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยโดยตรง และพยาบาลในหอผู้ป่วยอาการหนัก (สิระยา สัมมาวาท. 2532 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Stubbs and Schaffner. 1985) และจากการศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหนื่อยหน่ายใน งานของพยาบาล ของ นวลอนงค์ ศรีรัตน (2534) พบว่า พยาบาลในสังกัดสภาการพยาบาลมีความเหนื่อยหน่ายในงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งความเหนื่อยหน่ายจะส่งผลกระทบต่อตัวพยาบาล เอง หน่วยงานและวิชาชีพ กล่าวคือ บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ ความ คิด ทักษะ และพฤติกรรมไปทางลบ (สิระยา สัมมาวาท. 2532 : 16 ; อ้างอิงมาจาก

Maslach. 1986 : 3 ; Muldary. 1983 : 2) ขาดความสนใจ ขาดความเมตตา ทำให้ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ีระหว่างผู้ป่วยและพยาบาลได้ บุคคลเหล่านี้จะขาดแรงจูงใจในการทำงาน ทำงานให้ผ่านไปแต่ละวันโดยไม่สนใจผลที่จะตามมา (สิระยา สัมมาวาท. 2532 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Muldary. 1983) หลีกเลี้ยงงานโดยการลาป่วย ขาดงาน หรือลาออกจากงานในที่สุด ก่อให้เกิดการสูญเสียค่า องค์การต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการผลิตบุคลากรใหม่เข้ามาทดแทน

4. ผลกระทบทางอ้อมในเรื่องคุณภาพของการพยาบาลที่ด้อยลง ทำให้การยอมรับของสังคมและทัศนคติของบุคคลทั่วไปต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำลง และความสนใจที่จะเข้าสู่วิชาชีพลดน้อยลง เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาวิชาชีพ และเกิดเป็นวงจรเสื่อมในการบริการสาธารณสุข ในภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานพยาบาลเช่นในปัจจุบัน การศึกษาให้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพของพยาบาลที่อยู่ระหว่างการใช้ทุนการศึกษาที่สภาวิชาชีพไทย จึงเป็นประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ และควรศึกษาให้ทราบถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนด และหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วย ประกอบกับในอดีตที่ผ่านมายังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยศึกษาถึงปัญหาการทำงานของกลุ่มพยาบาลที่อยู่ในระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาวิชาชีพไทยซึ่งจัดว่าเป็นพยาบาลใหม่ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่ก้าวเข้ามาสู่วิชาชีพและร่วมทำงานให้กับสภาวิชาชีพไทย ทั้ง ๆ ที่พยาบาลกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความพร้อม ทั้งทางร่างกายและจิตใจ และเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่เอื้อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาวิชาชีพและองค์กร

ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่ง เพื่อประกอบการแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาล โดยเฉพาะพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ และอยู่ระหว่างปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนการศึกษาของสภาวิชาชีพไทย ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) ของ ฟิชไบน์ และ ไอเซน (Fishbein and Ajzen) มาเป็นแนวทางการศึกษาให้ทราบถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนด และหรือสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพของพยาบาลที่อยู่ในระหว่างใช้ทุนการศึกษา โดยศึกษาในพยาบาลสภาวิชาชีพไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งเป็นพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตร

พยาบาลศาสตรบัณฑิตจากวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย และกำลังอยู่ในระยะการปฏิบัติงาน เพื่อหาข้อมูลตามพันธะสัญญา โดยได้ปฏิบัติงานมาจนถึงช่วงเวลาที่ยุติจบทางการศึกษาเป็นเวลานานกว่า 2 ปี 6 เดือน, 1 ปี 6 เดือน และ 6 เดือน ตามลำดับ เหตุผลที่ยุติจบเลือกทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาใช้ในการศึกษายุติครั้งนี้เพราะ ทฤษฎีนี้มีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อทำความเข้าใจและทำนายพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (Fishbein and Ajzen. 1980 : Preface) และยังทำให้รู้ถึงเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมของบุคคลอีกด้วย (ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ. 2532 : 105 ; อ้างอิงมาจาก Fishbein and Ajzen. 1980) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ถูกสร้างขึ้นเพื่ออธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมมาให้ได้มากที่สุดด้วยจำนวนตัวแปรน้อยที่สุดคือ ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคล โดยมีทัศนคติเป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งสามารถพิจารณาจากความเชื่อในผลของการกระทำ และการประเมินผลตามความเชื่อนั้น กับตัวแปรด้านสังคม คือการรับรู้ทัศนคติทางสังคม จึงสามารถนำทฤษฎีไปศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ไม่จำเพาะเจาะจงเพียงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เช่น ทฤษฎีอื่น ๆ (ธีระพร อุวรรณิ. 2528 : 147 ; อุไรรัตน์ สีนันท. 2529 : 144) นอกจากนี้ ยังมีความสะดวกในการนำทฤษฎีไปใช้ศึกษาพฤติกรรม เพราะแนวคิดของทฤษฎีที่เชื่อว่าพฤติกรรมส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจของบุคคลซึ่งเรียกว่า ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) และความตั้งใจดังกล่าวนี้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น แทนที่จะศึกษาพฤติกรรมก็ให้ศึกษาความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นแทน เพราะเป็นสิ่งที่ง่ายต่อการวัด (สมจิตต์ สุวรรณทัศน์. 2519 : 495) แนวคิดนี้นับเป็นแนวคิดใหม่ในการศึกษาพฤติกรรม ซึ่งได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในหมู่นักจิตวิทยา และมีการนำทฤษฎีไปใช้ศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ มากขึ้นทุกวัน (สมจิตต์ สุวรรณทัศน์. 2519 : 496) และได้ผลเป็นที่น่าพอใจทั้งงานวิจัยในประเทศ (ธีระพร อุวรรณิ. 2528 : 144 ; สมหวัง พิริยานวรัตน์. 2524 : 11) โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นการวิจัยตัวแปรหลักตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแปรภายนอกที่สำคัญ ซึ่งเลือกสรรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวแปรหลักของทฤษฎีมาประกอบในการศึกษาถึงทัศนคติและความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย หลังจากปฏิบัติงาน

มาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานานกว่า 6 เดือน, 1 ปี 6 เดือน และ 2 ปี 6 เดือน ตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไป และตัวแปรภายนอก กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนาย ของทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยระดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป และตัวแปรภายนอก ที่มีต่อ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างรายข้อ ของความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย การประเมินผลตามความเชื่อดังกล่าว ผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปกับการประเมินผลตามความเชื่อ ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย แรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ผลคุณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่ปฏิบัติงานต่อไป กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิดของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาลแตกต่างกัน
2. ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล และตัวแปรภายนอกแตกต่างกัน
3. ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาลระดับทั่วไป และตัวแปรภายนอก สามารถร่วมกันทำนาย ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการพยาบาลได้
4. พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปกับกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล มีความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล การประเมินผลตามความเชื่อดังกล่าว ผลคูณระหว่างความเชื่อกับการประเมินผลตามความเชื่อ ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล แรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิดและผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด แตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องและสามารถทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา และทราบถึงความเชื่อที่แตกต่างกันของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษากลุ่มที่มีความตั้งใจ ที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล และกลุ่มที่มีความตั้งใจ ที่จะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาล ซึ่งเป็น

ข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปประกอบใช้ในการป้องกันและ
แก้ไขข้อปัญหา การสูญเสียพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและอยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภา-
การพยาบาลไทยได้

2. ผลจากการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึง ความแตกต่างของความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อ
ไปที่สภาการพยาบาลไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาแต่ละรุ่น ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถนำ
มาประกอบใช้ในการวางแผนด้านการบริหารบุคลากร พยาบาลวิชาชีพให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน
งานเพื่อให้บริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาล
สมเด็จพระศรีราชา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นพยาบาลสภาการพยาบาลไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77
ซึ่งอยู่ในระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการพยาบาลไทย เป็นปีที่ 3, 2 และ 1 ตามลำดับ จำนวน
306 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นพยาบาลสภาการพยาบาลไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77
ซึ่งอยู่ในระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการพยาบาลไทย เป็นปีที่ 3, 2 และ 1 ตามลำดับ จำนวน
306 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร ได้แก่

1. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาลไทย แบ่งเป็น

1.1 ตัวแปรหลักตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชานันท์และโอเซน ได้แก่

1.1.1 ทศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาลไทย

1.1.2 การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงาน
ต่อไปที่สภากาชาดไทย

1.2 ตัวแปรภายนอก ได้แก่

1.2.1 พันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษา

1.2.2 ภูมิฐานะเดิม

1.2.3 ความต้องการที่จะศึกษาต่อ

1.2.4 รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน

1.2.5 ภาวะครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ

2. ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจของพยาบาลซึ่งอยู่ระหว่าง
ทุนการศึกษา ที่จะปฏิบัติงานหรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ในที่นี้ศึกษาตามแนวทฤษฎี
การกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasons Action) ของฟิชไบน์และไอเซน
(Fishbein and Ajzen) แบ่งเป็น

1.1 ตัวแปรหลักตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล หมายถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องซึ่งมีผลโดยตรง
ต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ประกอบด้วย

1.1.1 ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ซึ่งสามารถประเมินได้

2 ระดับ คือ

ก. ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับทั่วไป

ข. ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับลึกถึงรากฐาน
ทางปัญญา

1.1.2 การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงาน
ต่อไปที่สภากาชาดไทย ซึ่งสามารถประเมินได้ 2 ระดับคือ

เมื่อ I	หมายถึง	ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย
A_B	หมายถึง	ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย
SN	หมายถึง	การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย
f	หมายถึง	ผลรวมของจำนวนคะแนนความเชื่อในแต่ละเรื่องที่วัด
β_1 และ β_2	หมายถึง	น้ำหนัก ความสัมพันธ์ของตัวแปรในสูตรข้างบน ซึ่งสามารถคำนวณจากสมการถดถอยพหุคูณ

3. ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย หมายถึง ความคิด ความเชื่อและความรู้สึกทั้งในเชิงบวกและลบของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาที่มีต่อการที่จะปฏิบัติงาน หรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ซึ่งตรงกับทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the behavior : A_B) ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลซึ่งสามารถวัดได้ 2 ระดับตามวิธีของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 301) คือ

3.1 ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับทั่วไป วัดได้จากการประเมินความคิด ความเชื่อ เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ในลักษณะดี-เลว เป็นโทษ-เป็นประโยชน์ ในแบบวัด ซึ่งสร้างตามวิธีของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1980 : 54-58)

3.2 ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับลึก วัดได้จากผลรวมของผลคูณระหว่าง ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิด จากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย กับ การประเมินผลตามความเชื่อนั้น แล้วนำมาคำนวณตามสูตร

$$A_B = f \left(\sum_{i=1}^n b_i e_i \right)$$

เมื่อ A_B หมายถึงทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (Attitude Toward the Behavior)

b_i หมายถึงความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (Behavioral Belief)

e_i หมายถึงการประเมินผลตามความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (Evaluation of Consequences)

E หมายถึงผลรวมของผลคูณที่เกิดจากความเชื่อและการประเมินความเชื่อในแต่ละเรื่องที่วัดของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่คนที่ 1 ถึงคนที่ n

4. การรับรู้ทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงาน หรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา หมายถึง การยอมรับของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งเกิดจากการประเมินด้านความคิด ความเชื่อและความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ในเชิงสนับสนุนหรือคัดค้านให้ตนปฏิบัติงาน หรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ซึ่งตรงกับการรับรู้ทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Subjective Norms : SN) ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งสามารถวัดได้ 2 ระดับ ตามวิธีของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1980 : 73-76) คือ

4.1 การรับรู้ทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับทั่วไป วัดได้จาก ข้อคำถาม 1 ข้อ ตามวิธีของฟิชไบน์และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1980 : 57) คือ

หลังจากปฏิบัติงานจนถึง วันที่ 1 มีนาคม 2536 บุคคลส่วนมากที่มีความ
สำคัญต่อตัวฉัน คิดว่าฉันควรหรือไม่ควรปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

ควร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควร

มาก   ปาน   น้อย   ไม่เข้าทั้ง   น้อย   ปาน   มาก

กลาง   2 อย่าง   กลาง

4.2 การรับรู้ทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทย ระดับลึก วัดได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่ออันเชิงสนับสนุนหรือคัดค้าน การปฏิบัติงานหรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กับแรงจูงใจที่พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญ ใกล้ชิด แล้วนำมาคำนวณตามสูตร (Fishbein and Ajzen. 1975 : 302)

$$SN = f \left(\sum_{i=1}^n Nb_i m_i \right)$$

เมื่อ SN หมายถึง การรับรู้ทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา (Subjective Norms)

Nb_i หมายถึง ความเชื่อที่ว่าบุคคลที่มีความสำคัญใกล้ชิดต่อตัวเขา สนับสนุนหรือคัดค้าน ให้พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ปฏิบัติงานหรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทย (Normative Beliefs)

m_i หมายถึง แรงจูงใจที่พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาจะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Motivation to Comply : m_i)

5. บุคคลสำคัญใกล้ชิด หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญใกล้ชิดหรือมีอิทธิพล ในการกำหนดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงาน หรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทย ซึ่งหาได้จาก บุคคลทั้งหมดที่ร้อยละ 10 ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาระบุถึงในแบบสำรวจ

6. พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของ สภากาชาดไทย หมายถึง พยาบาลซึ่ง สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งอยู่ในระยะปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธะสัญญาที่ทำไว้กับ สภากาชาดไทย ดังนี้
รุ่น 75 ปฏิบัติงานตามพันธะสัญญา ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2533 ถึง 30 เมษายน 2536
รุ่น 76 ปฏิบัติงานตามพันธะสัญญา ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2534 ถึง 30 เมษายน 2537

รุ่น 77 ปฏิบัติงานตามพันธะสัญญา ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2535 ถึง 30 เมษายน 2538 โดยปฏิบัติงานอยู่ในกองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และกองโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ๗ ศรีราชา มาจนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536 ซึ่งเป็นวันที่ศึกษาวิจัย

7. สภาภาษาชาติไทย หมายถึง องค์การอาสาสมัครที่ให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัย และการบรรเทาทุกข์ ยึดหลักการภาษาเป็นปรัชญาในการดำเนินงาน มีการบริหารงานเป็นเอกเทศไม่ขึ้นกับหน่วยราชการใด มีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นสภานายิกา โดยมีคณะกรรมการสภาภาษาชาติไทย และคณะกรรมการเจ้าหน้าที่เป็นผู้บริหารดูแลกิจการต่าง ๆ สภาภาษาชาติไทยประกอบด้วยหน่วยงาน 12 กอง ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้เน้นศึกษาเฉพาะกองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และกองโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ๗ ศรีราชา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีจำนวนพยาบาลสภาภาษาชาติไทย รุ่น 75, 76 และ 77 ปฏิบัติงานอยู่มากที่สุด

8. ตัวแปรภายนอก หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวและคุณลักษณะทางสังคมของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งตามแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เชื่อว่าตัวแปรภายนอกมีผลไม่คงที่และมีผลทางอ้อมต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม แต่ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะตัวแปรภายนอกที่ไม่เข้ากับความเชื่อเด่นชัด และได้รับการกล่าวถึงมาก จากร้อยละ 30 ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน ทั้งที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ๗ ศรีราชา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวแทนของพยาบาลที่ต้องการศึกษาทั้งหมด ตอบไว้ว่าแบบสำรวจน่าจะ ซึ่งได้แก่

8.1 พันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา หมายถึง ข้อผูกพัน เอกสารสำคัญที่มีผลใช้บังคับทางกฎหมาย ซึ่งตกลงกระทำขึ้นระหว่าง พยาบาลสภาภาษาชาติไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 กับสภาภาษาชาติไทย โดยมีผลใช้บังคับให้ผู้ทำสัญญาต้องปฏิบัติตาม ดังนี้

ก. ต้องปฏิบัติงานให้กับสภาภาษาชาติไทย เป็นเวลา 3 ปีเต็ม นับจากวันที่ได้ลงนามในหนังสือสัญญา

ข. กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครบ 3 ปีเต็ม ให้ชดเชยแทนเป็นจำนวนเงิน

96,000 บาท

ค. กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครบ 3 ปีเต็ม แต่ได้ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นเวลา 2 ปีเต็ม ขดใช้แทนเวลาที่จะต้องปฏิบัติงาน ที่เหลือ 1 ปี เป็นจำนวนเงิน 48,000 บาท

ง. กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครบ 3 ปีเต็ม แต่ได้ปฏิบัติงานมาแล้วเป็นเวลานานกว่า 2 ปี 6 เดือน ให้ขดใช้แทนเวลาที่จะต้องปฏิบัติงานที่เหลือเป็นจำนวนเงินเดือนละ 4,000 บาท

ในที่นี้แบ่งพันธะสัญญาการขดใช้ทุนการศึกษา เป็น 3 กลุ่มตามระยะเวลาที่ต้องปฏิบัติงานตามพันธะสัญญาการขดใช้ทุนการศึกษาของสภาภาษาคไทย คือ

8.1.1 กลุ่มที่ปฏิบัติงานมานานกว่า 2 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็นจำนวนเงินที่ยังต้องขดใช้ตามสัญญา ประมาณ 5,000-24,000 บาท ซึ่งคือพยาบาลสภาภาษาคไทย รุ่น 75

8.1.2 กลุ่มที่ปฏิบัติงานมานานกว่า 1 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็นเงินที่ยังต้องขดใช้ตามสัญญา ประมาณ 48,000-96,000 บาท ซึ่งคือพยาบาลสภาภาษาคไทย รุ่น 76

8.1.3 กลุ่มที่ปฏิบัติงานมานานกว่า 6 เดือน หรือคิดเป็นเงินที่ยังต้องขดใช้ตามสัญญา 96,000 บาท ซึ่งคือพยาบาลสภาภาษาคไทย รุ่นที่ 77

8.2 ภูมิภาคเอนาเดิม หมายถึง สถานที่เกิดของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ มีภูมิภาคเอนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร ในเขตจังหวัดชลบุรี และในเขตจังหวัดอื่น ๆ นอกจากกรุงเทพฯ และชลบุรี

8.3 ความต้องการเอนาการศึกษาต่อ หมายถึง ความปรารถนา ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างการใช้ทุนการศึกษาที่จะเอนาเอนามีความรู้ ความสามารถ มีทักษะทางการพยาบาล มีวุฒิทางการศึกษาเพิ่มขึ้นกว่าเดิม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มต้องการการศึกษาต่อ และกลุ่มไม่ต้องการการศึกษาต่อ

8.4 รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน หมายถึง ผลรวมของรายได้ประจำ รายได้จากการทำงานล่วงเวลา รายได้จากสวัสดิการ และรายได้จากการทำงานพิเศษส่วนตัวที่นอกเหนือจากเวลาทำงานในหน้าที่ปกติ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนสูงเท่ากับ 10,500 บาท กลุ่มรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน ปานกลาง เท่ากับ 8,001-10,500 บาท และกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ เท่ากับต่ำกว่า 8,000 บาท

8.5 ภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ หมายถึง การประเมินสภาวะรับผิดชอบของ พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน ที่มีต่อ บิดา มารดา สามี บุตร ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นที่มีความสำคัญ ต่อตัวเขา ทั้งด้านการใช้เวลาในการดูแลปรนนิบัติ การให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดู การให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ ไม่ต้องรับภาระใด ๆ รับ ภาระน้อย รับภาระปานกลาง และรับภาระมาก

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยมีลำดับดังนี้

1. ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม (Behavioral Intention and Behavior)

1.1 ความหมายของความตั้งใจและความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Intention and Behavioral Intention)

1.2 ความสัมพันธ์ของความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม

2. ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย : ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2.1 จุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎี

2.2 โครงสร้างหลักของทฤษฎี

2.3 รายละเอียดที่สำคัญและวิธีการวัดตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามโครงสร้างหลักของทฤษฎี

2.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปในหน่วยงานของบุคลากรในอาชีพต่าง ๆ กับตัวแปรภายนอก

1. ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม

1.1 ความหมายของความตั้งใจ (Intention) ตามรูปศัพท์จากพจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster. 1968) ให้ความหมายของความตั้งใจไว้ดังนี้

ก. ความตั้งใจคือ ปรัชญาการณที่แสดงออกมาเมื่อบุคคลมีความคิด ความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งเต็มไปด้วยความมุ่งหมายอย่างแน่อน เค้นชัด ต่อเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง และเป็นความมุ่งหมายที่ยึดมั่นในจิตใจที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลง

ข. ความตั้งใจคือ ทิศทางที่แน่นอนของจิตที่มีต่อจุดมุ่งหมาย เป็นความต้องการอย่างแน่อนที่จะกระทำสิ่งที่เฉพาะเจาะจงด้วยแบบแผนที่เหมาะสมสอดคล้อง

ค. ความตั้งใจที่มีต่อสิ่งใด ๆ ก็คือจุดมุ่งหมายสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายสูงสุดของบุคคล

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 339) ให้ความหมายของความตั้งใจคือการเอาใจจดจ่อ

พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2525 : 160) แปลความหมายของ Intention ในหนังสือศัพท์จิตเวชว่า Intention หมายถึง ความตั้งใจและจุดมุ่งหมายแจ่มชัด

จากความหมายที่เกี่ยวกับความตั้งใจดังที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า ความตั้งใจคือ จุดมุ่งหมายสูงสุดของบุคคล ที่มีทิศทางที่แน่นอนของความคิด ความรู้สึก จิตใจที่มีต่อเป้าหมายที่ต้องการ

ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention)

เป็นคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล หมายถึงวิธีการวัดความตั้งใจของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมให้สอดคล้องถูกต้องตรงกับพฤติกรรมจริงที่ต้องการศึกษามากที่สุด โดยเน้นความสอดคล้องซึ่งกันและกันใน 4 องค์ประกอบคือ การกระทำ (action) เป้าหมาย (Target) บริบท (Context) และเวลา (Time) ด้วยการตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้ที่ต้องการศึกษาตอบถึงความเป็นไปได้ หรือระบุถึงร้อยละของความตั้งใจที่เขาจะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ (Fishbein and Ajzen. 1980 : 42)

1.2 ความสัมพันธ์ของความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม

จากแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เชื่อว่า ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมเป็นตัวกำหนดที่สอดคล้องและสามารถทำนายพฤติกรรมได้ และได้เสนอขั้นตอนการศึกษา ตลอดจนได้วิจัยเพื่อทดสอบความถูกต้องของทฤษฎีเป็นเวลานานถึง 15 ปี (Fishbein and Ajzen. 1980 : 5) ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงเป็นที่ยอมรับและมีผู้นิยมนำมาเป็นการอธิบายการศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ อยู่จนถึงปัจจุบัน ดังเช่นงานวิจัยที่ได้ตีพิมพ์ล่าสุดในปี 2535 ในวารสารพยาบาลก้าวหน้า (Journal of Advanced Nursing) เรื่องผลกระทบของการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิดต่อความเชื่อและความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัย ของสตรีเคอ, เบแมน, และ เม็คสวีย์ (Strader, Beaman, and Mc. Sweeney. 1992 : 699)

2. ทฤษฎีที่เข้าในการวิจัย : ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2.1 จุดมุ่งหมายและความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎี

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล มีจุดมุ่งหมายสูงสุด เพื่อทำความเข้าใจและทำนายพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคม โดยมีความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลของตนเมื่ออยู่อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุถึงการตัดสินใจของตน โดยไม่เชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกควบคุมด้วยแรงขับของจิตในระดับไร้สำนึก หรืออำนาจของอารมณ์ และความปรารถนา หรือขาดการคิดพิจารณาก่อนที่จะกระทำพฤติกรรมใด ๆ ตรงกันข้ามมนุษย์จะพิจารณาถึงผลของการกระทำพฤติกรรมและจะเลือกกระทำในสิ่งที่ทำให้ประโยชน์สูงสุดแก่ตน หรือมีผลเสียน้อยที่สุด (Fishbein and Ajzen. 1980 : 5) และในการทำนายความตั้งใจที่จะประกอบพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจาก 2 องค์ประกอบสำคัญ คือ องค์ประกอบด้านความเชื่อและการประเมินความเชื่อในผลแห่งการกระทำ ซึ่งก็คือทัศนคติต่อการกระทำของบุคคลนั่นเอง ส่วนนี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบด้านตัวบุคคล กับอีกองค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านความคาดหวังของกลุ่มซึ่งเป็นปทัสฐานทางสังคม พฤติกรรมบางอย่างได้รับอิทธิพลจากทัศนคติมาก และได้รับอิทธิพลจากปทัสฐานทางสังคมน้อย แต่บางพฤติกรรมก็เป็นไปในทางตรงกันข้าม (พวงรัตน์ บุญานุรักษ์. 2533 : 4-5)

2.2 โครงสร้างหลักของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (ธีระพร อุวรรณโณ. 2528 : 144-146 ; อ้างอิงมาจาก Fishbein and Ajzen. 1980 : 5-11) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ประกอบด้วยโครงสร้างหลักสำคัญดังต่อไปนี้

2.2.1 พฤติกรรม (Behavior ใช้สัญลักษณ์ B) พฤติกรรมส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจของบุคคล เรียกว่า ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิด (Immediate Determinant) กับพฤติกรรม

2.2.2 ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention ใช้สัญลักษณ์ I) ตามทฤษฎีกล่าวว่าเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบสำคัญคือ

ก. ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินผลทางบวก-ลบ ของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรม เรียกว่า ทศคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior ใช้สัญลักษณ์ A_B) (Fishbein and Ajzen. 1980 : 6) ทศคติต่อพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief ใช้สัญลักษณ์ b_i) และการประเมินผลการกระทำตามความเชื่อนั้น (Evaluation of Consequences ใช้สัญลักษณ์ e_i) เขียนเป็นสมการได้ว่า (ธีระพร อุวรรณโณ. 2528 : 145)

$$A_B = f \left(\sum_{i=1}^n b_i e_i \right)$$

ข. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล เรียกว่า การรับรู้ทัศนฐานทางสังคม (Subjective Norm ใช้สัญลักษณ์ SN) สิ่งแวดล้อมในที่นี้ หมายถึง บุคคลสำคัญใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั่นเอง การรับรู้ทัศนฐานทางสังคม ขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ว่า บุคคลแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิด ต้องการให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด (Normative Belief ใช้สัญลักษณ์ Nb_i) ประกอบกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Motivation to Comply ใช้สัญลักษณ์ m_i) การรับรู้ทัศนฐานทางสังคม (SN) สัมพันธ์กัน เขียนเป็นสมการ การรับรู้ทัศนฐานทางสังคมได้ ดังในสมการต่อไปนี้ (ธีระพร อุวรรณโณ. 2528 : 145)

$$SN = f \left(\sum_{i=1}^n Nb_i m_i \right)$$

การกำหนดคะแนนให้กับมาตรวัดความเชื่อในผลของการกระทำ การประเมินผลการกระทำตามความเชื่อของบุคคล ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิด และความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ให้คะแนนจาก -3 (เป็นไปไม่ได้, เลว, ไม่พอใจ, ไม่มีประโยชน์) จนถึง +3 (เป็นไปได้, ดี, พอดี, มีประโยชน์) ส่วนการกำหนดคะแนนให้กับมาตรวัด แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มสำคัญใกล้ชิด ให้คะแนนจาก 1 (ไม่ทำเลย) จนถึง 7 (ทำมากที่สุด) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 261-263) แล้วนำคะแนนที่ได้แทนค่าในสูตรตามหลักพีชคณิต

2.2.3 จากข้อ 2.2.2 (ก) และ (ข) สามารถสร้างสมการพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้ (ธีระพร อุวรรณิณ. 2528 : 145)

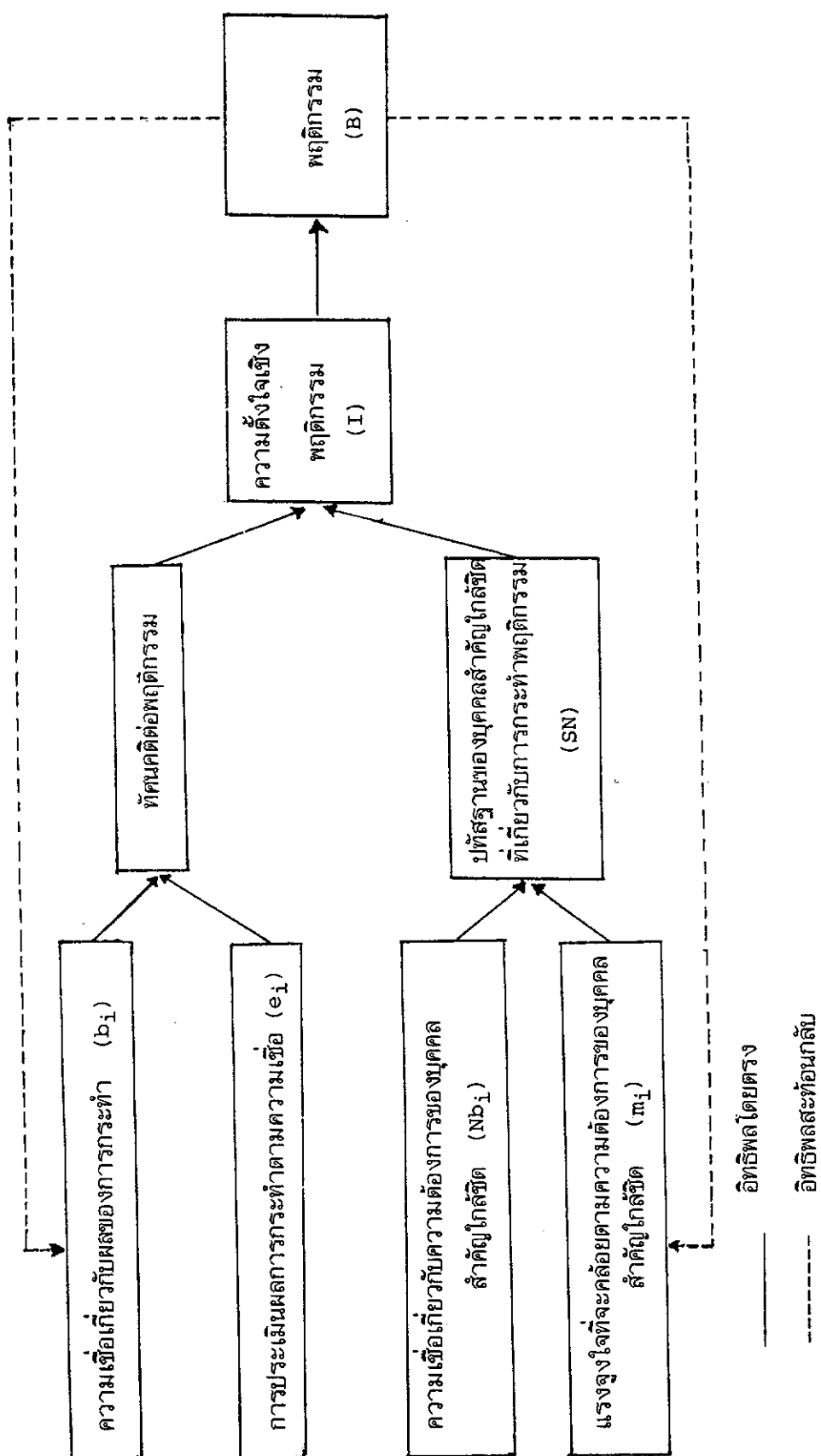
$$B \quad I = f(A_B \beta_1 + SN \beta_2)$$

เมื่อ β_1 และ β_2 เป็นน้ำหนักของตัวแปรทำนายที่ได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ

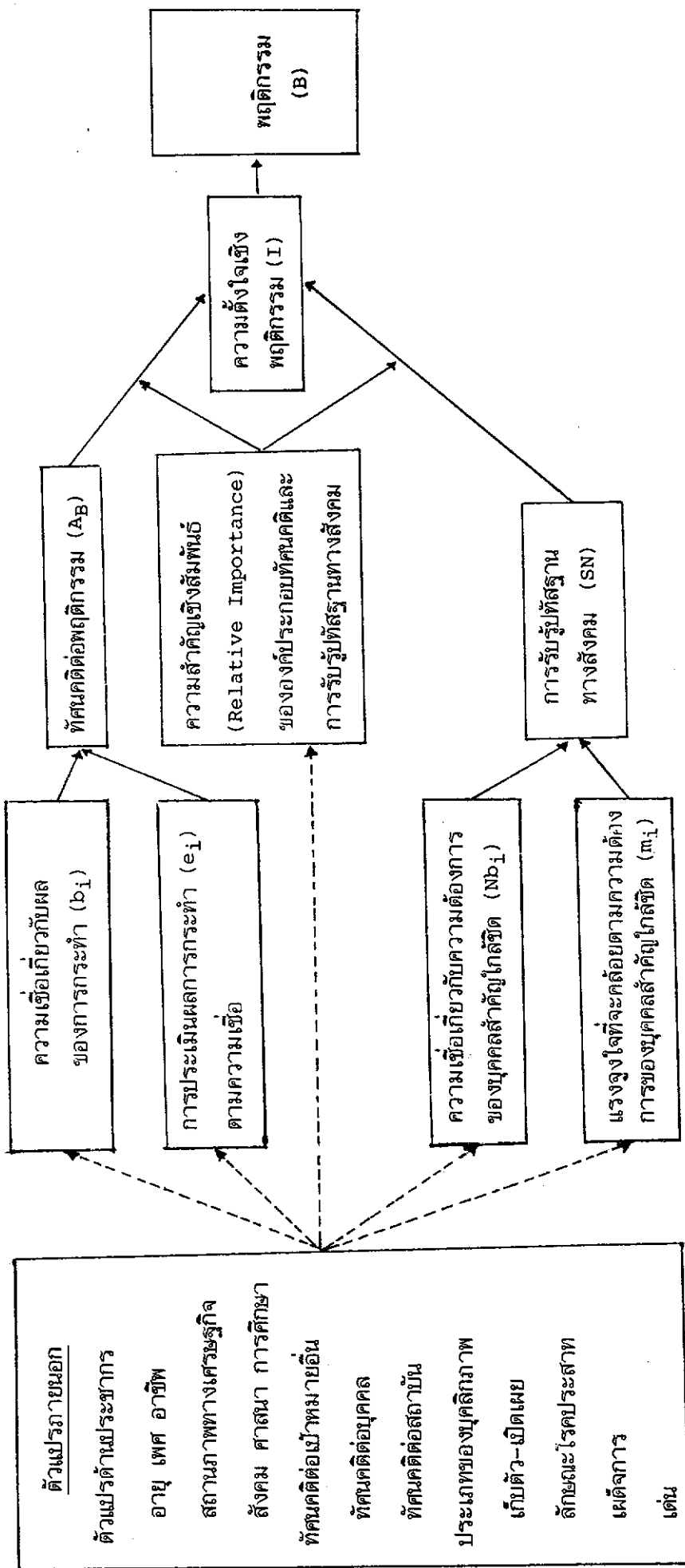
2.2.4 ความสำคัญของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมนั้นสำหรับพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจจะเกิดจากทัศนคติต่อพฤติกรรม มากกว่าการรับรู้ทัศนคติทางสังคม หรือเกิดจากการรับรู้ทัศนคติทางสังคมมากกว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมหรือเท่ากันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลและลักษณะของพฤติกรรม

2.2.5 ตัวแปรภายนอก (External Variables) เช่น ตัวแปรชีวสังคม ทัศนคติต่อเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น หรือบุคลิกภาพ ตามแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไม่ถือว่ามีผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรมมากนัก ทั้งนี้เพราะตัวแปรภายนอกเหล่านี้ส่งผลไม่คงที่แน่นอนต่อความเชื่อซึ่งเป็นพื้นฐานแห่งพฤติกรรม (Fishbein and Ajzen. 1980 : 91)

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Fishbein and Ajzen. 1980 : 84)

ภาพประกอบ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรหลักต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

----- แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกับตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี

แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรหลักและตัวแปรภายนอก ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

(Fishbein and Ajzen. 1980 : 84)

2.3 รายละเอียดที่สำคัญและการวัดตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามโครงสร้างของทฤษฎี

2.3.1 ทักษะคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward The Behavior : A_B)

หมายถึง การประเมินผลทางบวกหรือลบของบุคคลต่อพฤติกรรมหนึ่ง ๆ (Fishbein and Ajzen. 1980 : 6) การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรม ทำได้ 2 วิธีคือ

ก. การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมในระดับทั่วไป การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมในระดับทั่วไป เป็นการประเมินความรู้สึกของบุคคลต่อพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง ในลักษณะของความชอบ-ไม่ชอบ หรือดี-เลว โดยอาศัยมาตราจํานกความหมาย (Semantic Differential) ที่ ออสกู๊ด, ซูซี และ ทรานเนนบอมม์ (Osgood, Suci, and Tannenbaum) ได้เสนอในปี 1957 (Fishbein and Ajzen. 1980 : 54-56)

ข. การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมในระดับลึก การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมในระดับลึก เป็นการวัดให้ทราบถึงรากฐานทางปัญญาของพฤติกรรม (ธีระพร อุวรรณโณ. 2528 : 151) เนื่องจากผลที่ได้จากการวัดด้วยวิธีนี้ได้มาจากการรวมผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำตามความเชื่อนั้น ๆ ทั้งนี้ จากแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อ (Beliefs) ได้ถูกมองว่าเป็นตัวกำหนดพื้นฐานของทัศนคติ กล่าวคือ หากบุคคลมีความเชื่อว่า การทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกระทบทางบวก เขาก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้าม หากบุคคลเชื่อว่า การทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกระทบทางลบ เขาก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น เช่น นาย ก. เชื่อว่า การซื้อรถยนต์จะทำให้เขาได้รับความสะดวกสบายในการเดินทาง และไม่เสียเวลาคอยรถประจำทาง นาย ก. ก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อการซื้อรถยนต์ แต่ถ้าหากนาย ก. มีความเชื่อว่า การซื้อรถยนต์เป็นการสิ้นเปลือง และก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดมากขึ้น เขาก็มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการซื้อรถยนต์ ซึ่งความเชื่อที่ฝังอยู่ในทัศนคติต่อพฤติกรรมของบุคคล เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) (Fishbein and Ajzen. 1980 : 7)

ประสบการณ์ทั้งที่เป็นประสบการณ์ทางตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อม ที่แตกต่างกันในชีวิตของคนเรา จะนำมาซึ่งความเชื่อที่แตกต่างกัน ที่มีต่อเป้าหมาย การกระทำ และสถานการณ์ความเชื่อบางอย่างจะคงอยู่ถาวร ในขณะที่ความเชื่อบางอย่างถูกกลืน และมีความเชื่อ

าหม่มาแทนที่ (Fishbein and Ajzen. 1980 : 63) ฟิชไบน์ และ ไอเซน ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 3 ชนิด คือ (เรวดี วัฒนภักทโส. 2533 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Fishbein and Ajzen. 1975 : 132-134)

1. ความเชื่อเชิงบรรยาย (Descriptive Belief) เป็นความเชื่อที่ได้จากการมีประสบการณ์ตรง จากการสังเกตพบว่าเป็นความเชื่อที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่างเช่นเรื่องมีลักษณะกลม เป็นต้น

2. ความเชื่อที่เกิดจากการอนุมาน (Inferential Belief) บุคคลไม่ได้รับประสบการณ์โดยตรงจากที่หมาย แต่เขาสร้างความเชื่อภายใต้ความสัมพันธ์ที่สังเกตได้ ตัวอย่างเช่น นาย ก. สูงกว่า นาย ข. และนาย ข. สูงกว่า นาย ค. บุคคลจะเชื่อว่า นาย ก. สูงกว่า นาย ค. โดยใช้การคาดคะเนตามหลักเหตุผล

3. ความเชื่อที่ได้จากข้อมูล (Informational Belief) เป็นความเชื่อที่สร้างขึ้นจากการยอมรับในข่าวสารจากแหล่งภายนอก เช่น หนังสือ วารสาร การบรรยาย หรือการเล่าต่อ ๆ กันมา เช่น ศาสดาของพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้า

เนื่องจากบุคคลมีความเชื่อต่าง ๆ มากมายต่อที่หมายหนึ่ง ๆ แต่ปรากฏว่ามีความเชื่อจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และเป็นสิ่งที่กำหนดทัศนคติต่อที่หมายนั้น บุคคลสามารถที่จะรับรู้และใส่ใจข้อความได้ครั้งละ 5 ถึง 9 ข้อความเท่านั้น ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ทัศนคติต่อเป้าหมายของบุคคลนั้นขึ้นต้นถูกกำหนดจากความเชื่อต่อเป้าหมายไม่มากกว่า 5-9 ความเชื่อ ซึ่งกลุ่มความเชื่อเหล่านี้ เรียกว่า ความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) ต่อที่หมายนั้น และทัศนคติของบุคคลจะถูกกำหนดจากความเชื่อเด่นชัดนี้ ความเชื่อเด่นชัดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับความหนักแน่น ความเบาบาง หรือการได้รับความเชื่อใหม่เข้ามาทดแทน เราสามารถรู้ความเชื่อเด่นชัดของบุคคลที่มีต่อที่หมาย หรือการกระทำได้โดยการถามให้ตอบแบบอิสระ (Free-Response Format) เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และผลของการกระทำพฤติกรรมนั้น โดยจะพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่มีความถี่สูง (Model Salient Beliefs) นำมาจัดอันดับตามความถี่และคัดเลือกข้อความเชื่อต่าง ๆ จัดเป็นกลุ่มความเชื่อที่เด่นชัด ซึ่งวิธีการพิจารณาเพื่อเลือกข้อ

ความเชื่อมี 3 วิธี (Fishbein and Ajzen. 1980 : 63, 70-71)

ก. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด จำนวน 10-12 ความเชื่อ

ข. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่าง อย่าน้อยที่สุด 10-20% กล่าวถึง

ค. พิจารณาเลือกข้อความเชื่อที่มีความถี่สูงสุด ไปจนถึงข้อความเชื่อที่ทำใหัรวมความถี่ได้ 75% ของความถี่ รวมทั้งหมดของทุก ๆ ข้อความเชื่อ

การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมทั้ง 2 วิธีนี้ ปรากฏชัดว่า การวัดในระดับลึก มีความสัมพันธ์สูงกับการวัดในระดับทั่วไป (สมศรี ชูส่องแสง. 2534 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Fishbein and Ajzen. 1975 : 227-228) ดังนั้น การวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมในระดับลึก นอกจากทำให้ทราบทัศนคติแล้ว ยังได้ข้อมูลที่ช่วยให้เข้าใจความเชื่อของบุคคลด้วย

2.3.2 การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (Subjective Norm หรือ SN) การรับรู้ทัศนคติทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลยอมรับว่า ผู้ที่มีความสำคัญใกล้ชิดต่อตัวเขาสนับสนุนหรือคัดค้านในการกระทำพฤติกรรม หากบุคคลรับรู้ว่าคุณลักษณะสนับสนุนในการกระทำพฤติกรรมมากเท่าใด เขาก็จะมีแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรมมากขึ้นเท่านั้น หรือหากบุคคลรับรู้ว่าคุณลักษณะคัดค้านในการกระทำพฤติกรรม เขาก็จะไม่มีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น (Fishbein and Ajzen. 1980 : 57)

ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1980 : 73-76) ได้เสนอวิธีวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมไว้ 2 วิธีคือ

ก. การวัดการรับรู้ ทัศนคติทางสังคมในระดับทั่วไป การวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมในระดับทั่วไป เป็นการระบุความเชื่อของบุคคลที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อตัวเขาในทางสนับสนุนหรือคัดค้านการกระทำพฤติกรรม เช่น

พ่อ แม่ ของฉันคิดว่าฉันควรหรือไม่ควร

ปฏิบัติงานต่อไปกับสภาอากาศไทย

ฉันควร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ฉันไม่ควร

มาก ปาน น้อย ไม่ใช้ทั้ง น้อย ปาน มาก

กลาง สองอย่าง กลาง

หรือ

พ่อ แม่ ของฉันคิดว่าฉันควรปฏิบัติงานต่อไปกับสภาอากาศไทย

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้

มาก ปาน น้อย ไม่ใช้ทั้ง น้อย ปาน มาก

กลาง สองอย่าง กลาง

การรู้เฉพาะความเชื่อของบุคคลสำคัญใกล้ชิดไม่เพียงพอที่จะทำนายหรือทำความเข้าใจการคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิดของบุคคลได้ เราจะต้องรู้การระบุแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิดด้วย (Fishbein and Ajzen. 1980 : 75) ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยมาตรข้างล่างนี้

ฉันต้องการทำงานสิ่งที่พ่อแม่ของฉันสนับสนุน

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้

มาก ปาน น้อย ไม่ใช้ทั้ง น้อย ปาน มาก

กลาง สองอย่าง กลาง

หรือ

อยู่ปฏิบัติงานต่อหรือลาออก พฤติกรรมการซื้อของ ฯลฯ

ข. พฤติกรรมที่ประกอบด้วยหลายการกระทำ (Behavioral Categories) เป็นกลุ่มการกระทำที่แสดงถึงการกระทำทั้งทางบวกและทางลบ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการกระทำหรือบุคคลที่กระทำ พฤติกรรมที่มีหลายการกระทำนี้ สังเกตโดยตรงไม่ได้ แต่สังเกตได้จากการกระทำแต่ละการกระทำประกอบกันเป็นพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมการลดความอ้วน เกิดจากพฤติกรรมย่อย ๆ เช่น การรับประทานอาหารที่มีแคลอรีต่ำ การงดรับประทานของหวาน การออกกำลังกาย การลดจำนวนมื้ออาหาร ฯลฯ การกระทำเหล่านี้ประกอบกันจึงจัดว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วน หากสังเกตการกระทำเดียว จะไม่สามารถสรุปว่าเป็นพฤติกรรมการลดความอ้วนได้

2.3.4.2 ส่วนประกอบของพฤติกรรม (Behavioral Elements) การพิจารณาถึงพฤติกรรมที่เป็นการกระทำเดียวหรือพฤติกรรมที่มีหลายการกระทำ ถ้าได้มีการกำหนดพฤติกรรมมาให้เฉพาะเจาะจงไป ก็สามารถจะทำให้การวัดหรือการสังเกตพฤติกรรมนั้นมีความถูกต้องแม่นยำขึ้น พิชบาบ์และไอเซน ได้เสนอแนะส่วนประกอบต่าง ๆ ที่จำเป็นในการกำหนดพฤติกรรมไว้ดังนี้

ก. ระบุการกระทำ (Action) ที่เป็นพฤติกรรมให้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำเดียว (Single Action) เช่นการนำลูกกินอาหาร การสูบบุหรี่ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มของการกระทำ (Behavior Categories) เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำเดียว ๆ หลายการกระทำ เป็นต้นว่า การวิ่ง การกระโดดเชือก เป็นต้น

ข. ระบุเป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การนำลูกกินอาหารข้างต้น อาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

ค. ระบุเวลา (Time) หมายถึง เวลาที่การกระทำที่เราสนใจจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ตอนค่ำ

ง. ระบุสภาพแวดล้อม (Context) ที่การกระทำนั้น ๆ จะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ที่บ้าน

อย่างไรก็ตาม เราอาจสนใจว่าบุคคลกระทำพฤติกรรมหนึ่งต่อเป้าหมายหนึ่งบ่อยครั้งเพียงใด โดยไม่สนใจสภาพแวดล้อมหรือเวลาใดก็ได้ ลักษณะเช่นนี้ จะต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมในหลาย ๆ ที่ หรือหลาย ๆ เวลา ที่พฤติกรรมอาจจะเกิดขึ้นได้

2.3.4.3 การวัดหรือการสังเกตพฤติกรรมเฉพาะอย่าง การวัดหรือการสังเกตพฤติกรรมบางอย่างสามารถทำได้ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิดของพฤติกรรมที่ศึกษา ซึ่งอาจศึกษาได้หลายวิธี เช่น

ก. แบบที่บุคคลมีทางเลือก 2 ทาง คือ ทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น เช่น ทางเลือกที่จะปฏิบัติงานต่อไป หรือไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาไทย หลังจากได้ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

ข. แบบที่บุคคลมีทางเลือกมากกว่า 2 ทางเลือก ที่เขาสามารถเลือกได้ เช่น เขาเดินทางไปทำงานด้วยยานพาหนะใด

- _____ รถยนต์ส่วนตัว
- _____ รถประจำทาง
- _____ รถแท็กซี่
- _____ รถจักรยานยนต์
- _____ เดิน

ทางเลือกเหล่านี้ อาจมองว่าเป็นการกระทำเดียวที่จะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้

ค. แบบที่สนใจความมากน้อยของการกระทำ เมื่อได้ทำพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น สนใจพฤติกรรมการซื้อน้ำอัดลม นอกจากสนใจว่าเขาซื้อหรือไม่ซื้อแล้ว ยังสนใจว่าเขาซื้อจำนวนมากเท่าใด โดยที่ให้ความสนใจของน้ำอัดลมให้เลือกหลายทางเลือก เช่น

- _____ ไม่ซื้อเลย
- _____ ซื้อ 1 ขวด
- _____ ซื้อ 2-3 ขวด
- _____ ซื้อ 4-5 ขวด
- _____ ซื้อมากกว่า 5 ขวด

ง. แบบที่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ และเราสนใจสังเกตว่าพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นบ่อยเพียงใดในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งมีวิธีวัดพฤติกรรม 2 วิธีคือ

- การวัดความถี่สัมบูรณ์ (The Measure of Absolute Frequency) คือการวัดจำนวนครั้งที่บุคคลทำพฤติกรรม เช่น

พฤติกรรมการโดยสารรถประจำทางไปทำงานของ นาย ก.

_____	ไม่ได้โดยสารเลยในเดือนมีนาคม
_____	1-5 วันในเดือนมีนาคม
_____	6-10 วันในเดือนมีนาคม
_____	11-15 วันในเดือนมีนาคม
_____	16-20 วันในเดือนมีนาคม
_____	21-25 วันในเดือนมีนาคม

- การวัดความถี่สัมพัทธ์ (The Measure of Relative Frequency) คือการหาสัดส่วนหรือจำนวนร้อยละที่บุคคลทำพฤติกรรมนั้น เป็นการวัดว่าในจำนวนโอกาสที่เขาได้อยู่ เขาได้ทำพฤติกรรมนั้นบ่อยเพียงใด เช่น

เมื่อขึ้นน้ำอัดลม นาย ก. ได้ซื้ออีก

_____	ไม่เคย
_____	1 ครั้งใน 6 ครั้ง
_____	2 ครั้งใน 6 ครั้ง
_____	3 ครั้งใน 6 ครั้ง
_____	4 ครั้งใน 6 ครั้ง
_____	5 ครั้งใน 6 ครั้ง
_____	6 ครั้งใน 6 ครั้ง

ทางเลือกต่าง ๆ เหล่านี้ อาจวัดให้เป็นการกระทำเดียวที่บุคคลจะทำหรือไม่ทำการกระทำนั้นได้

ดังนั้น ในการวัดหรือสังเกตพฤติกรรม หากเราสนใจความมาก-น้อยของการทำพฤติกรรม จะเป็นการวัดปริมาณของการทำพฤติกรรมนั้น และถ้าเราสนใจว่าบุคคลทำพฤติกรรมนั้นบ่อยเพียงใด จะเป็นการวัดความถี่ของการทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งมี 2 วิธีคือการวัดความถี่สมบูรณ์ และการวัดความถี่สัมผัส ดังกล่าวมาแล้ว

2.3.4.4 พฤติกรรมจากรายงานของตนเอง การนำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไปใช้ทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล จะต้องมีการสังเกตว่าบุคคลนั้นได้ทำพฤติกรรมนั้นได้หรือไม่ แต่พฤติกรรมบางอย่าง เราไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง เพราะจะทำได้ยากหรือสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก เช่น พฤติกรรมการใส่ห่วงอนามัยเพื่อคุมกำเนิด หรือบางพฤติกรรมเราสังเกตไม่ได้เพราะมีคณนามาย เช่น พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนั้น จึงต้องให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นเป็นผู้รายงานการกระทำของตนเอง ถึงแม้ว่าวิธีการรายงานพฤติกรรมด้วยตนเองจะมีความตรงน้อยกว่าการสังเกตพฤติกรรมโดยตรง แต่หากพฤติกรรมนั้นไม่สามารถใช้วิธีการสังเกตได้ ก็จะมีวิธีนี้มาใช้แทน และหากเราสนใจศึกษาประเภทพฤติกรรมโดยให้ผู้ตอบเป็นผู้รายงานการทำพฤติกรรมนั้น เราจะต้องกำหนดกลุ่มพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับประเภทพฤติกรรมนั้นให้ชัดเจน แล้วให้ผู้ตอบตอบว่าเขาทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่

นอกจากนี้ การรายงานพฤติกรรมด้วยตนเอง ยังสามารถตอบได้อย่างเป็นอิสระในแง่ของเป้าหมายเฉพาะ เวลา และสภาพแวดล้อม เช่นการให้ผู้ตอบตอบว่าเขาซื้อแผ่นเสียงเมื่อ 6 เดือนที่แล้วหรือไม่ หากใช้วิธีการสังเกตจะมีความยุ่งยากมาก แต่เมื่อผู้ตอบรายงานพฤติกรรมด้วยตนเองจะมีความเหมาะสมกว่ามาก

2.3.4.5 ข้อควรคำนึงถึงในการศึกษาความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม เมื่อพิจารณาพฤติกรรมที่สนใจตามประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วช่วยทำให้สามารถกำหนดขอบเขตของพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน การศึกษาความตั้งใจเชิงพฤติกรรม เป็นตัวกำหนดและทำนายพฤติกรรม จึงเป็นไปได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องควรคำนึง 2 ประการคือ

ก. ความสอดคล้องในการวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมกับ

พฤติกรรม (Correspondence between Intention and Behavior) (Fishbein and Ajzen. 1980 : 42-47) ในการวัดความตั้งใจทำนายพฤติกรรม จะต้องแน่ใจว่าการวัดความตั้งใจมีความสอดคล้องกับวิธีการวัดพฤติกรรม ซึ่งการวัดทั้งสองจะต้องมีความสอดคล้องในการวัดองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการของพฤติกรรม คือ การกระทำ เป้าหมาย สภาพแวดล้อมและเวลา ถ้ามีความสอดคล้องดังกล่าว จะทำให้มีความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรม ซึ่งวิธีการนี้มีหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและรูปแบบของพฤติกรรม ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่เป็น

การกระทำเดียว การวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมที่เป็นการกระทำเดียว สามารถวัดได้โดยการถามเขาว่า เขามีความตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น หรือวัดความน่าจะเป็นของบุคคลว่า เขาจะเข้าร่วมในพฤติกรรมนั้นหรือไม่ วิธีการดังกล่าวเป็นการวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรม เช่น

หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536 ความตั้งใจ

ของฉันที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย เป็นสิ่งที่

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้

มาก ปาน น้อย ไม่ใช่ น้อย ปาน มาก

กลาง ทั้งสอง กลาง

อย่าง

หรือ การให้เขาประมาณโอกาสที่เขาจะทำพฤติกรรมนั้นเป็นจำนวนร้อยละ เช่น โอกาสที่ฉันจะปฏิบัติงานต่อไปกับสภาอากาศไทย หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึง วันที่ 1 มีนาคม 2536 ประมาณ _____ %

2. การวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมที่มีต่อพฤติกรรมที่มีหลาย

ทางเลือก เป็นการวัดจำนวนทางเลือกของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำ ทางเลือกเหล่านี้จะหมายถึง ชนิดของพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น การซื้อรถยนต์ชนิดต่าง ๆ หรือพฤติกรรมเดียวกัน แต่ปริมาณ แตกต่างกัน เช่น จำนวนเงินที่บริจาค ในการวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกนี้ มี วิธีการวัด 2 วิธีคือ

2.1 คำถามปลายปิด โดยมีตัวเลือกต่าง ๆ 1 ให้บุคคล เลือก โดยตัวเลือกต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องสอดคล้องกับองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ของ พฤติกรรม คือการกระทำ เป้าหมาย สิ่งแวดล้อม และเวลา เช่น การสอบถามเกี่ยวกับความ ตั้งใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1976 (Fishbein and Ajzen. 1980 : 44) โดยให้ผู้ถูกสอบถามทำเครื่องหมายหน้าชื่อบุคคลที่ต้องการเลือก ซึ่งเป็น ข้อคำถามลักษณะปลายปิด

ในการลงคะแนนเลือกตั้งประธานาธิบดี ในปี 1976 ฉันตั้งใจที่จะเลือก

- _____ นายเจอร์ล พอร์ด
- _____ นายจิมมี คาร์เตอร์
- _____ ผู้สมัครลงแข่งขันคนอื่น
- _____ ฉันไม่ลงคะแนนเลือกผู้ใดเลย

2.2 คำถามปลายเปิด เช่น

ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1976 บุคคลที่ฉันจะเลือก.....

2.3 การวัดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมใน

เชิงปริมาณ เป็นการวัดความน่าจะเป็นเชิงอัตนัย (Subjective probabilities) ของความ ตั้งใจในการเลือกการกระทำพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม และสามารถชี้ทำนายทางเลือกต่าง ๆ เหล่านี้ เช่น

ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1976

โอกาสที่ฉันจะเลือกนาย เจอร์รี ฟอร์ด	<u>(30)</u> %
โอกาสที่ฉันจะเลือกนาย จิมมี่ คาร์เตอร์	<u>(40)</u> %
โอกาสที่ฉันจะเลือกผู้แข่งขันคนอื่น	<u>(5)</u> %
โอกาสที่ฉันจะไม่เลือกผู้ใดเลย	<u>(25)</u> %

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถทำนายได้ว่า บุคคลจะเลือก นายจิมมี่ คาร์เตอร์ เป็นประธานาธิบดี ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ทั้งนี้ ตามเหตุผลที่ว่า บุคคลจะกระทำในสิ่งที่เขากำหนด ความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยไว้สูงสุด (Fishbein and Ajzen. 1980 : 46)

2.3.4.6 ความคงที่ของความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Stability of Intentions) (Fishbein and Ajzen. 1980 : 47) ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาในการวัดความตั้งใจก่อนสังเกตพฤติกรรม และความตั้งใจขณะที่สังเกตพฤติกรรมนั้น อาจให้ผลต่างกัน เนื่องจากมีเหตุการณ์แทรกซ้อน ทำให้ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมนั้นเปลี่ยนแปลงไป ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมที่แสดงจึงลดลง ถ้าระยะเวลาการวัดความตั้งใจและพฤติกรรมห่างกันมากเท่าใด บุคคลย่อมมีโอกาสดำเนินการอื่น หรือเกิดเหตุการณ์ที่มีผลต่อความตั้งใจเดิม ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นต้องวัดความตั้งใจให้ใกล้ชิดกับการวัดพฤติกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อที่จะได้ทำนายพฤติกรรมให้แม่นยำขึ้น การทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจเชิงพฤติกรรมนั้น การทำนายเป็นกลุ่มจะมีความแน่นอนกว่าการทำนายเป็นรายบุคคล เนื่องจากเหตุการณ์แทรกซ้อนที่กระทบรายบุคคล แต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป เมื่อนำมารวมกันก็จะหักกันไปเองในที่สุด

2.3.5 ตัวแปรภายนอก (External Variables) (Fishbein and Ajzen. 1980 : 82-91) ตัวแปรภายนอกได้แก่

2.3.5.1 ตัวแปรทางชีวสังคม เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา การศึกษา ฯลฯ

2.3.5.2 ทักษะติดต่อเป้าหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น เช่น ทักษะติดต่อสถาบัน ทักษะติดต่อบุคคล

2.3.5.3 ลักษณะทางบุคลิกภาพ เช่น ลักษณะเก็บตัว - แสวงตัว

(Introversion Extroversion) ลักษณะเผด็จการ (Authoritarianism) ลักษณะแบบ
ต้องการประสบความสำเร็จ (Need for Achievement)

เป็นที่น่าสังเกต ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเป็นทฤษฎีที่มีจุดมุ่งหมายที่จะ
ทำความเข้าใจ และทำนายพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งต่างจากทฤษฎีอื่น ๆ คือ ไม่เน้นผลกระทบจาก
ตัวแปรภายนอก เพียงเชื่อว่าตัวแปรภายนอกที่กล่าวข้างต้นเหล่านั้น มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ
เชิงพฤติกรรม และพฤติกรรมในทางอ้อม กล่าวคือ ตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ต่อ
เมื่อตัวแปรภายนอกเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งหรือมากกว่า ซึ่งตัวแปรนั้นเป็น
ตัวแปรหลักในโครงสร้างทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เกี่ยวกับตัวแปรภายนอก ซึ่งในทฤษฎีเชื่อว่า
อาจจะไม่มีผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างของ
ตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยในตัวแปรด้านทัศนคติต่อพฤติกรรม (A_B) ด้าน
การรับรู้ทัศนคติทางสังคม (SN) เมื่อรวมผลรวมจากทั้งสองกลุ่มตัวแปรจะทำให้ตัวแปร
ภายนอกดังกล่าวไม่มีผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรม ยิ่งไปกว่านั้น แม้ว่าตัวแปร
ภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพฤติกรรม อาจจะไม่มีผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ถ้า
ความตั้งใจนั้นได้รับอิทธิพลส่วนใหญ่จากรากฐาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางด้านสังคม หรือถ้าตัวแปร
ภายนอกมีผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม แต่ถ้าความตั้งใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในระดับต่ำ
จะพบว่าตัวแปรภายนอกนั้น เท่ากับไม่มีผลต่อพฤติกรรมโดยปริยาย

ดังนั้น ประเด็นสำคัญตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือความสัมพันธ์
ของตัวแปรภายนอกไม่มีความจำเป็นต่อพฤติกรรม เพราะตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์ไม่คงที่ต่อ
พฤติกรรม เช่น ปัจจัยด้านศาสนาต่อพฤติกรรมการคุมกำเนิดในสหรัฐอเมริกา เมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา
พบว่า ศาสนา มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการคุมกำเนิด โดยพบว่า ในกลุ่มศาสนาคาทอลิก มีการคุม
กำเนิดน้อยกว่ากลุ่มศาสนาโปรเตสแตนต์ แต่ในปัจจุบัน ไม่พบความแตกต่างดังกล่าว นั่นคือ ผลของ
ตัวแปรภายนอก มีผลกระทบต่อพฤติกรรมเพียงชั่วคราว และตัวแปรภายนอกที่เคยมีผลหรือมีความ
สัมพันธ์กับพฤติกรรมหนึ่งก็ไม่ได้หมายความว่า จะมีความสัมพันธ์กับอีกพฤติกรรมหนึ่งที่มีลักษณะเหมือน
กันได้ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะมีความจำเพราะใน 4 องค์ประกอบของแต่ละพฤติกรรม

องค์ประกอบดังกล่าวคือ องค์ประกอบด้านการกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สิ่งแวดล้อม (Context) และด้านเวลา (Time) เมื่อมีการเปลี่ยนในส่วนใดส่วนหนึ่งหรือมากกว่า ก็จะทำให้เกิดความแตกต่างในความเชื่อที่เกี่ยวกับผลอันเนื่องจากพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับการประเมินผลความเชื่อนั้น และมีความแตกต่างในความเชื่อด้านการรับรู้ ปทัสถานทางสังคม เช่น ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ จะมีความแตกต่างอย่างมากกับความเชื่อของเขาซึ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ (จะเห็นว่าความเชื่อเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเป้าหมายเปลี่ยนแปลง) และความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในลิฟต์จะแตกต่างจากความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในที่ทำงาน (ความเชื่อเปลี่ยนแปลงเมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง) ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ก่อนอาหารเช้า จะแตกต่างจากความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ในตอนเย็น (ความเชื่อเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลง) และความเชื่อเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จะแตกต่างกับความเชื่อในการขายบุหรี่ (ความเชื่อของบุคคลเปลี่ยนแปลง เมื่อการกระทำเปลี่ยนแปลง) ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กล่าวว่า ความเชื่อจะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ในอดีตของบุคคล ซึ่งแสดงออกให้เห็นในลักษณะของความแตกต่างของความเชื่อ และได้อธิบายว่า ตัวแปรภายนอกด้านสังคมประชากร เป็นตัวชี้ถึงประสบการณ์ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับการคุมกำเนิดในสองศาสนาที่กล่าวมาแล้ว และในตนเองเดียวกัน ตัวแปรด้านบุคลิกภาพ และทัศนคติต่อเป้าหมายอื่น ถือว่าเป็นประสบการณ์ที่หลงเหลือในอดีต และสิ่งเหล่านี้จะถูกสรุปว่ามีผลต่อการรับรู้แปลความหมายของบุคคลเมื่อปะทะกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ซึ่งการรับรู้การแปลความหมายต่าง ๆ ทั้งหมดที่บุคคลรวบรวมไว้ ก็คือความเชื่อที่บุคคลมีอยู่นั่นเอง และเนื่องจากตามทฤษฎีผลของตัวแปรภายนอก จะถูกรวบรวมอยู่ในความเชื่อ ดังนั้น การนำเอาตัวแปรภายนอกเข้ามาเพิ่มกับความเชื่อ จึงไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะไม่ช่วยให้การพยากรณ์หรืออธิบายเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรมมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

แม้ว่าตัวแปรภายนอกจะมีผลโดยตรงทางอ้อมต่อพฤติกรรม แต่เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอธิบาย และทำนายพฤติกรรม ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวแปรภายนอก 5 ตัวแปรย่อยที่เกี่ยวข้องมาศึกษาร่วมด้วย ได้แก่ พันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา ภูมิลาเนา

เดิม ความต้องการในการศึกษาต่อ รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน ภาวะครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ ตัวแปรภายนอกเหล่านี้ จากการศึกษาค้นคว้าทั้งงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเป็นกรอบในการศึกษาและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยคาดว่าเมื่อนำมาประกอบในการศึกษาครั้งนี้จะ ท้าทายงานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 84-90) ศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบระดับและการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจประกอบอาชีพครูระหว่างนิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็น นิสิตหลักสูตร 4 ปี คณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 รุ่นปีการศึกษา 2522 จำนวน 293 คน ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจประกอบอาชีพครูที่วัดในระยะก่อนเรียน 1 ภาค พบว่า นิสิต มีทัศนคติและความตั้งใจประกอบอาชีพครูสูง และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและความตั้งใจคือ เพศ, เขตที่ตั้งของโรงเรียน และการมีญาติเป็นครูสำหรับการเปลี่ยนแปลงของระดับทัศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจในการเป็นครูของนิสิตใหม่ (สอบถามในระยะก่อนเรียน 1 ภาค) มีทัศนคติต่อวิชาชีพครูและความตั้งใจในการเป็นครูลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับทัศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจในการเป็นครูของนิสิต เมื่อเรียนไปแล้ว 1 ภาคเรียนหรือ 2 ภาคเรียน และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อวิชาชีพครู ของนิสิตระยะก่อน 1 ภาคเรียน ได้แก่ ประเภทของผู้อุปการะและลำดับการเลือก ระยะหลังจากเรียน 2 ภาคเรียน ได้แก่ อันดับการเลือก ภูมิลำเนา และตัวแปรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจประกอบอาชีพครูหลังจากเรียนในคณะครุศาสตร์ 1 ภาคเรียน และ 2 ภาคเรียนแล้ว พบว่า ในระยะที่ 1 ตัวแปรภูมิลำเนา อาชีพของบิดามารดา และเขตที่ตั้งของโรงเรียน มีผลให้ความตั้งใจประกอบอาชีพครูของนิสิตลดลง ในระยะที่ 2 ตัวแปร ขนาดครอบครัว ประเภทโรงเรียน ประเภทผู้อุปการะ และแต้มเฉลี่ยสะสมชั้น ม. 5 เป็นกลุ่มตัวแปรที่มีผลให้ความตั้งใจประกอบอาชีพครูของนิสิตลดลง จากผลการวิจัยเรื่องนี้ จะเห็นว่า อิทธิพลของตัวแปรภายนอกที่มีต่อความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อพฤติกรรม

และความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ขาดความคงที่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของทฤษฎีการกระทำ ด้วยเหตุผล ซึ่งอธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรภายนอกกับทัศนคติ และความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

มาลา รักษาพรหมณ์ (2526 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่ ทำนายความตั้งใจในการสูบบุหรี่ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 302 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางจิตวิทยาคือ ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (การรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิด) มีความสัมพันธ์ กับความตั้งใจในการสูบบุหรี่ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า 0.01 โดยการรับรู้ทัศนคติทาง สังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิด มีน้ำหนักความสัมพันธ์สูงกว่า ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ มีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ 0.334 และ 0.271 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ศาสนา รายได้ต่อเดือน ของนักเรียน อัตราการสูบบุหรี่ต่อวันของบิดา พี่ชาย และเพื่อนสนิท และบุคคลที่นักเรียนพักอาศัย ด้วย ซึ่งปัจจัยทางสังคมในงานวิจัยนี้ก็คือตัวแปรภายนอกของทฤษฎีการกระทำเหตุผล นั้นพบว่าไม่มี อิทธิพลต่อความตั้งใจในการสูบบุหรี่ของนักเรียน แต่เมื่อศึกษาโดยรวมพบว่า ทั้งปัจจัย ทางจิต วิทยา และปัจจัยทางสังคมทุกตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการสูบบุหรี่ของนักเรียน ได้ร้อยละ 30.16 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อุไรรัตน์ สิงหนาท (2529 : 124-125) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจ ในการรับบริการทากันหยา และความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมในการรับบริการทา กันหยา กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ศึกษาเป็นชาย ซึ่งมีลักษณะ หรือคุณสมบัติที่เหมาะสมในการใช้ชีวิต คุมกำเนิดโดยการทากันหยา จำนวน 200 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตท้องที่ต่าง ๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิด เกี่ยวกับการรับ บริการทากันหยา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการรับบริการทากันหยาอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.01 และความตั้งใจในการรับบริการทากันหยา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับบริการ ทากันหยาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ค่อนข้างสูงเท่ากับ 0.53 ตัวแปรภายนอกได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ อายุบุตรคนสุด

ท้าย เพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่ การรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชน และความเป็นผู้นำในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการรับบริการทากันหายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แต่นักทักของความสัมพันธ์ต่ำมากคือ น้อยกว่า 0.05 ความตั้งใจในการรับบริการทากันหาย มีความสัมพันธ์กับตัวแปร หลักตามทฤษฎี มากกว่าความสัมพันธ์กับตัวแปรภายนอก ตัวแปรหลักตามทฤษฎี และกลุ่มตัวแปรภายนอก สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการรับบริการทากันหายได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

พงษ์พจ สีนสน (2529 : 168-181) ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาลชุมชน ของนักศึกษาทันตแพทย์ กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษาทันตแพทย์ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรทันตแพทย์ศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของ 5 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 243 คน ผลการศึกษาพบว่า 1. ทักษะติดต่อการทำงานในโรงพยาบาลชุมชน และพื้นฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดในการสนับสนุนการทำงานในโรงพยาบาลชุมชน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชน ของนักศึกษาทันตแพทย์ 2. ทักษะติดต่อการทำงานในโรงพยาบาลชุมชนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชนมากกว่าพื้นฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด 3. ตัวแปรภายนอก เช่น อาชีพของมารดา รายได้ที่เคยคาดหวังมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชน 4. บุคลิกภาพไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชน

สมศรี ชูส่องแสง (2532 : 60-71) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนสุดท้าย ปีการศึกษา 2531 จำนวน 470 คน และติดตามพฤติกรรมการศึกษาต่อหลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 288 คน ผลการศึกษาพบว่า ทักษะติดต่อการศึกษาต่อและการรับรู้พื้นฐานทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการศึกษาต่อได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 27.40 และ 28.22 ตาม

ลำดับ ซึ่งสูงกว่าอำนาจในการทำนาย ความตั้งใจในการศึกษาต่อของตัวแปรภายนอก ซึ่งได้แก่ เพศ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว จำนวนพี่น้อง ลำดับการเกิด และการมีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งมีอำนาจในการทำนาย เท่ากับร้อยละ 16.78 และทัศนคติต่อการศึกษาต่อ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ความตั้งใจในการศึกษาต่อ และตัวแปรภายนอก ได้แก่ ผลการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา การที่มีพี่ที่ศึกษาสูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .3129, .3229, .4310, .3018, .2192 และ .2193 ตามลำดับ

เรวดี วันทากอสล (2533 : 137-141) ศึกษา สำนวนความเชื่อ เจตคติ (ทัศนคติ) เจตนา (ความตั้งใจ) และพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กลุ่มตัวอย่าง ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ในสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมการฝึกหัดครู และทบวงมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 650 คน ในงานวิจัยชิ้นนี้ นอกจากผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมา ศึกษาปัญหาที่ต้องการทราบแล้ว ยังศึกษาทดสอบความสัมพันธ์ และประสิทธิภาพในการทำนาย ระหว่างตัวแปรหลักของทฤษฎี ซึ่งได้จากการวัดในระดับทั่วไป กับที่ได้จากการวัดในระดับลึก ที่มี ต่อความตั้งใจและพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ ซึ่งวัดในระดับทั่วไป มีความสัมพันธ์กับที่วัดในระดับลึก อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า 0.001 ทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ โดยตัวแปรด้านการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีน้ำหนักความสัมพันธ์สูงกว่าตัวแปรด้านทัศนคติ และความตั้งใจสามารถทำนายพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญ หรือสายอาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับน้อยกว่า 0.001

แจคคาร์ด และเควิดสัน (Fishbein and Ajzen. 1980 : 139-141 ; อ้างอิงมาจาก Davidson and Jaccard. 1975) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการ

ไร่หรือไร่ชาเมื่อดูมาเกิด การศึกษา 2 ครั้งโดยวิธีเดียวกัน ครั้งแรกปี 1972 กลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักศึกษาหญิงที่ยังไม่ได้สมรส และกำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 ในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 73 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อที่มีต่อการไร่ชาเมื่อดูมาเกิด มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการไร่ชาเมื่อดูมาเกิดในระดับ 0.79 และความเชื่อตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด และแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ทัศนคติทางสังคมในระดับค่อนข้างสูงเท่ากับ 0.60 ทัศนคติต่อการไร่ชาเมื่อดูมาเกิด การรับรู้ทัศนคติทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการไร่ชาเมื่อดูมาเกิด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.68 และ 0.68 ตามลำดับ และพบว่า เมื่อนำปัจจัยด้านทัศนคติและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมที่เกี่ยวกับการไร่ชาเมื่อดูมาเกิด มาพิจารณาร่วมกัน พบมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการไร่ชาเมื่อดูมาเกิดในระดับ 0.89 และสูงกว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการไร่ชาเมื่อดูมาเกิดกับปัจจัยทั้งสองที่ละตัว การศึกษาครั้งที่ 2 ในปี 1975 กลุ่มตัวอย่างประชากรเปลี่ยนเป็นสตรีที่สมรส และส่วนใหญ่มีบุตรแล้ว โดยศึกษาเพื่อทำนายพฤติกรรม การไร่ชาเมื่อดูมาเกิดจากความตั้งใจในการไร่ชาเมื่อดูมาเกิด โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามว่า

ฉันมีความตั้งใจในการที่จะไร่ชาเมื่อดูมาเกิดในอีก 1 ปีข้างหน้า

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้

มาก ปาน น้อย ไร่ชา น้อย ปาน มาก

กลาง ทั้งสอง กลาง

อย่าง

หลังจากนั้น 1 ปีต่อมา ได้ทำการสอบถามอีกครั้ง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการใช้หรือไม่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดกับพฤติกรรมการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดอยู่ในระดับสูงเท่ากับ 0.85 โดยพบว่าร้อยละ 93 ของกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติตรงตามความตั้งใจของเขา ฟิชไบน์ และไอเซน ได้แสดงความคิดเห็นว่าการศึกษาโดยทฤษฎีนี้ นอกจากทำให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมได้แล้วยังทำให้ทราบถึงเหตุผลในการที่จะใช้หรือไม่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย

สเปอ์เบอร์, ฟิชไบน์, และไอเซน (Sperber, Fishbein, and Ajzen. 1980 : 114-129) ศึกษาและทำนายความตั้งใจในการเลือกที่จะเป็นแม่บ้าน หรือประกอบอาชีพของนักเรียนหญิงไฮสกูล กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนหญิง การศึกษาระดับ 11 และ 12 จำนวน 111 คน เป็นหญิงผิวขาว 96 คน ผิวดำ 13 คน และอื่น ๆ 2 คน ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเรื่องราวสั้น ๆ ของเจน ซึ่งเป็นหญิงที่ประกอบอาชีพ และเรื่องราวของแมรี ซึ่งเป็นแม่บ้าน เมื่ออ่านเรื่องทั้ง 2 จบแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามต่อไปนี้

- ก. แบบสอบถามเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะมีพฤติกรรม แบบเจนหรือแมรี
- ข. แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการมีพฤติกรรม แบบเจนและแมรี
- ค. แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ทัศนฐานทางสังคม ทั้งวิธีวัดในระดับทั่วไปและ

วิธีวัดโดยระดับลึก

- ง. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อในการมีอนาคตคล้ายเจนและแมรี
- จ. แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลของการกระทำของการมีอนาคตคล้าย

เจนและแมรี

ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างของความตั้งใจ (Differential Intention) สามารถทำนายความตั้งใจในพฤติกรรมที่มีทางเลือก 2 ทางได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.87 และผู้หญิงที่มีทัศนคติจะเลือกดำเนินชีวิตแบบหนึ่งมากกว่า ก็จะมีความเชื่อว่าการดำเนินชีวิตแบบที่ตนได้เลือกนั้น จะทำให้เกิดผลของการกระทำทางบวกมากกว่า และมิผลของการกระทำทางลบน้อยกว่าการดำเนินชีวิตอีกแบบหนึ่งที่ตนไม่ได้เลือก

ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1980-1985) ได้รายงานถึงการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและทำนายพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกัน

ในปี 1976 ซึ่งผู้สมัครแข่งขันเป็นประธานาธิบดี คือ นายจิมมี คาร์เตอร์ และนายเจอร์ลฟอร์ด กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นพลเมืองชาวอเมริกันที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถลงคะแนนเลือกตั้งได้ กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ที่ แคมเปน คันทรี (Champaign Country) รัฐอิลลินอยส์ (Illinois) ในการศึกษาครั้งนี้ นอกจากใช้ตัวแปรหลักของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลแล้ว ยังใช้ตัวแปรภายนอก เช่น ทักษะที่มีต่อตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ทักษะที่มีต่อพรรคการเมืองและกลุ่มตัวแปรภายนอกทางด้านสังคมประชากร เช่น ศาสนา รายได้ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น เข้าร่วมการศึกษาถึงความตั้งใจ และพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1976 ผลการศึกษาพบว่า ผลต่างของทัศนคติที่มีต่อการเลือกลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นายคาร์เตอร์หรือนายฟอร์ด มีความสัมพันธ์กับผลต่างของความตั้งใจในพฤติกรรมที่มีทางเลือก 2 ทาง อย่างมีนัยสำคัญโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.81 และผลต่างของการรับรู้ทัศนคติทางสังคมต่อการเลือกลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นายคาร์เตอร์ หรือ ฟอร์ด มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในพฤติกรรมที่มีทางเลือก 2 ทาง อย่างมีนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.71 และพบว่า น้ำหนักของความสัมพันธ์ของผลต่างของทัศนคติในการเลือกที่จะลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์ หรือ ฟอร์ด สูงกว่าน้ำหนักความสัมพันธ์จากการรับรู้ทัศนคติทางสังคม แสดงว่าความตั้งใจที่บุคคลจะเลือกลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์หรือฟอร์ด มีอิทธิพลมาจากทัศนคติของบุคคลที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าจากความเชื่อของบุคคลสำคัญใกล้ชิด และเมื่อผลต่างของทัศนคติที่มีต่อการเลือกลงคะแนนเสียงให้คาร์เตอร์หรือฟอร์ดรวมกับผลต่างของการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ที่เกี่ยวกับการลงคะแนนให้คาร์เตอร์หรือฟอร์ด พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงขึ้นเท่ากับ 0.83 ผลต่างของความตั้งใจในการที่จะเลือกลงคะแนนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.80 และตัวแปรภายนอกดังกล่าว พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงในทางอ้อม และมีความสัมพันธ์ไม่คงที่

สตราเดอร์, เบแมน, และแม็คสวีนีย์ (Strader, Beaman, and McSweeney. 1992 : 699-703) ศึกษาเรื่องความเชื่อและความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งเป็นผลจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้ป่วยนอก ที่มาตรวจรักษาที่คลินิกโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 2 คลินิก จำนวน 310 คน เป็นเพศ

หญิงร้อยละ 35 และเพศชายร้อยละ 653 ผลการศึกษาพบว่า การติดต่อสื่อสารกับบุคคลใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ได้แก่ คู่สมรส (Sexual partner) พ่อ และเพื่อน มีผลทางบวกต่อความเชื่อและความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญ และในการวิจัยยังได้เพิ่มการให้ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารแก่บุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและจำนวนผู้ใช้ถุงยางอนามัยให้มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

สรุปผลการวิจัยทั้งในและนอกประเทศที่ศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลปรากฏผลออกมาในแนวเดียวกัน คือตัวแปรหลักของทฤษฎี ได้แก่ ทักษะติดต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเป้าหมาย ทั้งทั้งตัวในระดับทั่วไปและระดับลึกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรหลักของทฤษฎีมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและความตั้งใจเชิงพฤติกรรมนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพฤติกรรมหรือเป้าหมาย หรือกล่าวได้ว่าเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้ ตัวแปรภายนอกต่าง ๆ นั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจและพฤติกรรมเป้าหมายอย่างไม่คงที่ และมีค่าความสัมพันธ์น้อยกว่าค่าความสัมพันธ์ จากตัวแปรหลักซึ่งตรงกับข้อค้นพบ ซึ่งพบว่า และไอเซนเฮอว์เป็นแบบจำลองการทำนายพฤติกรรมดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3. งานวิจัยเกี่ยวกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และตัวแปรภายนอก

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาโดยตรง และใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมาเป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ที่หน่วยงานต่าง ๆ ของพยาบาลวิชาชีพยังมีน้อยจากการค้นคว้าพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้น เช่น ความตั้งใจทำงาน ความต้องการโอนย้าย หรือลาออกจากงาน เป็นต้น ซึ่ง ล็อก (Locke, 1976 : 1297-1349) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานกับทัศนคติต่องาน เป็นคำที่มีกำกวมกันอยู่เสมอ และเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ซึ่งหมายถึงทิศทางของความรู้สึกส่วนบุคคลที่มีต่องานที่เรารับผิดชอบในปัจจุบัน ทิศทางของความรู้สึกทางบวกจะหมายถึงความพึงพอใจในงาน และทิศทางของความรู้สึกหรือทัศนคติทางลบ หมายถึง ความไม่พึงพอใจในงาน ดังนั้น ส่วนหนึ่งผู้วิจัย

จึงได้งานวิจัยที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของความพึงพอใจซึ่งจะส่งผลต่อการอยู่ต่อหรือลาออกจากงานและตัวแปรภายนอกมาเสนอด้วย ดังต่อไปนี้

3.1 พันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษา กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปบนหน่วยงาน

สืบเนื่องมาจากปัญหาสมองไหล ในปี พ.ศ.2531 สภาการศึกษา (ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ แผนกกิจการนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภาการศึกษาไทย) ได้แก้ไขปัญหานักศึกษาขาดแคลน วิทยาลัยพยาบาลปริทัศน์การศึกษาศึกษาพยาบาลที่ผ่านการสอบคัดเลือกให้เข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลสภาการศึกษาไทย ทุกคนต้องทำสัญญารับทุนสนับสนุนการศึกษาตลอด 4 ปี จากสภาการศึกษาไทย โดยมีข้อผูกพันให้ผู้รับทุนต้องปฏิบัติงานชดเชยทุนให้สภาการศึกษาไทยเป็นเวลา 3 ปี หลังสำเร็จการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลศาสตรบัณฑิตแล้ว ถ้าไม่สามารถปฏิบัติงานได้ครบกำหนดเวลาดังกล่าว ต้องชดเชยแทนเวลาที่เหลือ เป็นจำนวนเงินมากน้อยตามเวลาที่ยังปฏิบัติไม่ครบคือ ตั้งแต่เดือนละ 4,000 บาท ถึง 96,000 บาท ตามรายละเอียดที่ผู้วิจัยกล่าวไว้ในนิยามคำศัพท์เฉพาะ จากการรวบรวมข้อมูลตัวเลขจำนวนพยาบาลที่ลาออกระหว่างปฏิบัติงานเพื่อชดเชยทุนการศึกษา ของสภาการศึกษาไทย พบว่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น คือจากร้อยละ 2.6 ในปี 2529 เป็นร้อยละ 4.3 ในปี 2533 (แหล่งข้อมูลจากการจดบันทึกจากแผนกการเจ้าหน้าที่ และกองโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์, 2534) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมสุข ดิลกสกุลชัย (2534 : 120-121) ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และความพึงพอใจในงานของพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่มีอายุ ตามตำแหน่ง และระดับการศึกษาแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นพยาบาลประจำการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 450 คน ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลในกลุ่มที่มีอายุสูง ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุการทำงานเพิ่มมากขึ้นควบคู่ไปด้วย มีเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล สูงกว่า พยาบาลกลุ่มที่มีอายุน้อย ซึ่งมีประสบการณ์และอายุการทำงานน้อย ทำให้พยาบาลกลุ่มนี้ไม่เกิดความผูกพันในวิชาชีพ อีกทั้งยังมียุทธศาสตร์ที่จะเปลี่ยนงานได้ง่ายกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก และส่วนหนึ่งของพยาบาลในกลุ่มนี้คือพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระยะ 3 ปี ของการชดเชยทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย การที่ยังคงทำงาน อาจมีเหตุผลมาจากพันธะสัญญาที่มีต่อองค์กร ไม่ใช่ว่าจากเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซีโบล (Seyblot, 1978 : 4-9) ศึกษาการเข้าออกจากราชการของพยาบาลโดยพิจารณาแบ่งเป็นกลุ่มอายุการทำงาน ผลการศึกษาพบว่าพยาบาลกลุ่มที่มีอายุการทำงาน 6 เดือน

ถึง 1 ปี และ 1 ปี ถึง 3 ปี เป็นกลุ่มที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับความตั้งใจจะเข้าออกจากงานสูงเป็นอันดับหนึ่งและสองตามลำดับ ดังนั้น ถ้าเกิดความไม่พึงพอใจจะลาออกจากงานได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น ๆ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า ตัวแปรเกี่ยวกับระยะเวลาในการปฏิบัติงานพยาบาลปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ของพยาบาลที่อยู่ในระหว่างขาดทุนตามพันธะสัญญา การขาดทุนการศึกษาของสภาวิชาชีพไทยที่แตกต่างกัน จะทำให้ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพไทยแตกต่างกันด้วย

3.2 ภูมิลาเนาเดิมกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปในหน่วยงาน

เนื่องจากภูมิลาเนาเป็นภูมิหลังทางสังคมประการหนึ่งที่มีบทบาทเป็นสิ่งแวดล้อมในอดีต ซึ่งถือเป็นประสบการณ์เฉพาะตัวที่บุคคลใช้ประกอบในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ (ภูเก็ท วาจานนท์. 2526 : 71) จากงานวิจัยหลายชิ้นระบุว่าภูมิลาเนามีความสัมพันธ์กับทัศนคติและความต้องการออกไปประกอบอาชีพในส่วนภูมิภาคของนักศึกษาแพทย์ กล่าวคือ นักศึกษาแพทย์ที่มีภูมิลาเนาเดิมอยู่ที่ไหน ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและมีความต้องการไปทำงานที่ภูมิลาเนาเดิมอันเป็นถิ่นเกิดของตน (จารุณ มีชนอม. 2510 : 87 ; พิชัย สุพิทยาพร และสมศรี สอาดเยี่ยม. 2514 : 387-340; ไพพลย์ โล่ห์สุนทร. 2523 : 36) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรณดี แสงประทีปทอง (2525 : บทคัดย่อ) และมณี รัชติวิวัฒน์ (2527 : 52) ซึ่งพบว่า ภูมิลาเนาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแพทย์ ในการเลือกที่จะทำงานต่อไปในโรงพยาบาลชุมชนหลังหมดภาระขาดทุนแล้ว สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่น ๆ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2532 และสำเร็จปีการศึกษา 2535 พบว่า นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภาวิชาชีพไทย ร้อยละ 71.76 มีภูมิลาเนาอาศัยอยู่ในภาคกลาง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 41.76 ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องของภูมิลาเนาเดิมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ศึกษา

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าภูมิภาคนาเดิมของพยาบาลที่อยู่ในระหว่าง
วิวัฒนาการการศึกษาของสภาการพยาบาลไทยจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพ
ไทย

3.3 ความต้องการในการศึกษาต่อ และความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปในหน่วยงาน

ชญาดา ศิริภิรมย์ (2525 : 91) ศึกษาการผลิตและการกระจายพยาบาลใน
ประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นพยาบาลประจำการสังกัด โรงพยาบาลของรัฐ ทั้งในส่วน
กลางและส่วนภูมิภาคเฉพาะในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผล
การศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของพยาบาลประจำการต่อการปฏิบัติงาน และโครงการในอีก 5 ปี
ข้างหน้า ส่วนใหญ่มีความคิดที่จะเปลี่ยนสถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 45.25, 37.86 และ
45.56 ตามลำดับ ด้วยเหตุผลต้องการโอกาสศึกษาเพิ่มเติม และต้องการที่ทำงานที่ดีกว่าเดิม ซึ่ง
สอดคล้องกับการศึกษาของ อารีย์ พงษ์ราช และคนอื่น ๆ (2534 : 42) ศึกษาความพึงพอใจ
ในวิชาชีพ และความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการลาออกจากงานของพยาบาลประจำการ กลุ่มตัว
อย่างประชากรเป็นพยาบาลประจำการโรงพยาบาลศิริราช จำนวน 500 คน ผลการศึกษาพบว่า
กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.4 เคยคิดที่จะลาออกจากงาน ด้วยเหตุผลงานหนัก เงินเดือนน้อยไม่ก้าวหน้า
หน้า สวัสดิการไม่ดี และต้องการศึกษาต่อ

แผนกวางแผนและพัฒนาบุคลากรสภาการพยาบาลไทย (2532 : 63) ศึกษาสำรวจ
ความต้องการศึกษาต่อของพยาบาล พบว่า พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 30
มีความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกวิธีมาศึกษา
ต่อด้วยการแลกเปลี่ยน (การจัดช่วงเวลาการทำงานให้สะดวก สามารถทำงานและเรียนได้) เหตุผล
ที่ทาให้ต้องการศึกษาต่อได้แก่ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ในสาขาที่สนใจให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เปิดโอกาสแก่
ตนเอง รู้ลักษณะงานใหม่ และเพื่อเป็นเกียรติยศแก่ตนเองและครอบครัว

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่า ความต้องการในการศึกษาต่อของพยาบาล
ที่อยู่ในระหว่างวิวัฒนาการการศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการพยาบาลไทย

3.4 รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปในหน่วยงาน

รายได้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อบุคคลในการที่จะใช้จ่ายเพื่อสนองปัจจัย 4 อันเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสนองต่อสถานภาพของบุคคลทางสังคมอีกด้วย จากผลการวิจัยหลายฉบับ พบว่า รายได้ที่ได้รับเป็นตัวแปรสำคัญที่ดึงดูดให้แพทย์ไปทำงานทั้งเต็มเวลา และบางเวลากับโรงพยาบาลเอกชน และเป็นตัวแปรที่ผลักดันให้แพทย์ลาออกจากโรงพยาบาลรัฐบาล (ดาวนีย์ มงคลสมัย, 2515 : 58 ; เนตรนา โภโคสวรรณศุภมาส, 2524 : 87) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณี โชติวิวัฒน์ (2527 : 83) และพงษ์พจ ลีแสน (2532 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าตัวแปรด้านรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ความตั้งใจที่จะเลือกทำงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาแพทย์ นักศึกษาทันตแพทย์ หลังหมดภาระค่าใช้จ่ายการศึกษาแล้ว อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ นั่นคือ แพทย์หรือทันตแพทย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชน และมีโอกาสในการแสวงหารายได้เพิ่มจากการเปิดคลินิก หรือผลประโยชน์จากกิจการอื่น มีแนวโน้มที่จะเลือกทำงานต่อไปในโรงพยาบาลชุมชน และสอดคล้องกับการศึกษาของฝ่ายวิจัยคณะพาณิศาสตร์ และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2534 : 6) ศึกษาสำรวจทัศนคติต่อผลตอบแทนที่ได้รับของเจ้าหน้าที่สภาภาษาคไทย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นพนักงานของสภาภาษาคไทย แบ่งเป็นกลุ่ม แพทย์, พยาบาล และบุคลากรทั่วไป รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,120 คน ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ต่อผลตอบแทนและสวัสดิการยังไม่ดีนัก โดยเฉพาะในกลุ่มแพทย์ และพยาบาล ซึ่งเป็นสาเหตุของการสูญเสีย บุคลากรที่มีคุณภาพ ส่วนเหตุผลของการลาออกคือ ผลตอบแทนยังไม่คุ้มค่า และสวัสดิการยังไม่ดีพอ การได้รับเงินพิเศษยังมีน้อย และสอดคล้องกับการศึกษาของ อารีย์ พฤทธราช และคนอื่น ๆ (2534 : 41-50) พบว่า ร้อยละ 83.4 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพยาบาลศิริราช เคยคิดออกจางานด้วยเหตุผล เพราะการอยู่เวรและงานหนัก เงินน้อย เป็นต้น โอทิน (Ortin : 1990 : 340-344) ได้รายงานเกี่ยวกับภาวะ ปัญหาสมองไหลของพยาบาลวิชาชีพในประเทศฟิลิปปินส์ พบว่า จำนวนพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลป์ทั้งหมดในปัจจุบัน 160,000 คน ร้อยละ 60 ของพยาบาลในจำนวนนี้ลาออกและเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศ ด้วยเหตุผลสำคัญคือค่าจ้างแรงงานต่ำ เงินเดือนน้อย งานหนัก ไม่มีโอกาสก้าวหน้า พัฒนา

จากข้อมูลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่า รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนของพยาบาลที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษาจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

3.5 ภาวะครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปในหน่วยงาน

จากผลงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสมองไหล และความไม่พึงพอใจในการทำงานของบุคลากรด้านสาธารณสุขในสังกัด หน่วยงานของรัฐบาล เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร, พยาบาลวิชาชีพ พบว่า ตัวแปรด้านผลตอบแทนที่ได้รับไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ กับภาวะครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ความตั้งใจ และพฤติกรรมการลาออกจากงาน (เนตรนาภา ภิโรตสวรรค์นุมาศ. 2524 : บทคัดย่อ ; รัชญา แก้วศรี. 2529 : บทคัดย่อ ; อารีย์ พฤษกราช และคนอื่น ๆ. 2534 : 41-49) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากโครงการแก้ไขปัญหาการสูญเสียแพทย์ ทันตแพทย์ และเภสัชกรของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งพบว่า สาเหตุหนึ่งของการลาออกของแพทย์เฉพาะทางในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป คือ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ รายได้ที่ได้รับต่ำ ไม่เพียงพอต่อการดูแลครอบครัวอย่างมั่นคง (กระทรวงสาธารณสุข. 2533 : 7-14) มณี โชติวิวัฒน์ (2527 : 91) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแพทย์ในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาลชุมชน หลังจากหมดภาระค่าใช้จ่าย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นแพทย์ชุมชนรุ่นที่ 11 ซึ่งเคยผ่านการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ปัจจุบันกำลังทำงานค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลทั่วไป หรือศูนย์การแพทย์ และอนามัย เป็นปีที่ 2 และจะหมดภาระการค่าใช้จ่ายในปี 2527 จำนวน 184 คน ผลการศึกษาพบว่า รายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของแพทย์ในการเลือกที่จะทำงานต่อไปในโรงพยาบาลชุมชนหรือหลังจากหมดภาระค่าใช้จ่าย โดยแพทย์ที่มีรายได้มากมีแนวโน้มที่จะยังคงทำงานต่อไปในโรงพยาบาลชุมชนหลังจากหมดภาระค่าใช้จ่ายแล้ว บริพ (รัชญา แก้วศรี. 2529 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Brief. 1976 : 55-57) ศึกษาถึงปัญหาการเข้าและออกจากงานของพยาบาล พบว่าตัวแปรด้านค่าจ้าง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความพึงพอใจในงานเป็นสาเหตุสำคัญต่อการเข้าและออกจากงานของพยาบาลเคอร์ และคนอื่น ๆ (Kerr, and others 1990 : 15-18) ศึกษาถึงสาเหตุการละทิ้งงานใน

วิชาชีพของพยาบาล โดยการสอบถามกับพยาบาลที่ลาออกจากงานไปแล้ว 334 คน ผลการศึกษาพบว่า เหตุผลของการลาออก แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1. ปัญหาส่วนบุคคลเช่นภาระที่ต้องดูแลคู่สมรส บุตร ปิตา มารดา 2. ไม่พึงพอใจในสภาพแวดล้อมการทำงาน เช่น รายได้น้อย งานหนัก ขาดอิสรภาพในการตัดสินใจ เป็นต้น 3. ปัญหาอื่น ๆ เช่น พยาบาลมีความรู้สึกว่างานพยาบาลเป็นงานที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค เป็นต้น

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่า ตัวแปรด้านภาวะครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา จะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

ในการประยุกต์ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชไนน์ และไอเซน มาศึกษาความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ในการศึกษครั้งนี้ ประเด็นสำคัญคือพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่สภากาชาดไทย และมีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาสนับสนุนให้อยู่ปฏิบัติงานต่อไป จะเป็นผู้มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย นอกจากนี้ ตัวแปรภายนอกได้แก่ พันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษา, ภูมิลาเนาเดิม, ความต้องการในการศึกษาต่อ, รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน, ภาวะครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ, เป็นตัวแปรที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยได้ และเมื่อนำตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎี และตัวแปรภายนอกดังกล่าวมาร่วมศึกษาผู้วิจัยคาดว่าจะทำให้รู้และเข้าใจสถานการณ์ และสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนพยาบาลของสภากาชาดไทยในมิติใหม่ ๆ นอกเหนือจากงานวิจัยชิ้นอื่นที่เคยศึกษามาบ้างแล้ว

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นพยาบาลสภาภาษาชาติไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี และกำลังอยู่ในระยะปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธระสัญญากับสภาภาษาชาติไทย จนถึงวันที่ทำการศึกษา คือวันที่ 1 มีนาคม 2536 ซึ่งคิดเป็นเวลานานกว่า 2 ปี 6 เดือน, 1 ปี 6 เดือน และ 6 เดือน ตามลำดับ จำนวน 306 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นพยาบาลสภาภาษาชาติไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี และกำลังอยู่ในระยะปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธระสัญญากับสภาภาษาชาติไทย จนถึงวันที่ทำการศึกษา คือวันที่ 1 มีนาคม 2536 ซึ่งคิดเป็นเวลานานกว่า 2 ปี 6 เดือน, 1 ปี 6 เดือน และ 6 เดือน ตามลำดับ จำนวน 306 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รุ่นที่	พยาบาลสภาวิชาชีพ ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ (คน)	พยาบาลสภาวิชาชีพ ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (คน)	รวม
75	40	30	70
76	75	43	118
77	74	44	118
รวม	189	117	306

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบวัด และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวความคิด ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์และไอเซน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถครอบคลุมวัตถุประสงค์ ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ประกอบด้วยแบบวัด 6 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ

ชุดที่ 2 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่
สภาวิชาชีพ

ชุดที่ 3 แบบวัดการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลของการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย

ชุดที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทยในระดับทั่วไป

ชุดที่ 5 แบบวัดการรับรู้ทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดเกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทยระดับทั่วไปและระดับลึก

ชุดที่ 6 แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดเกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามตัวแปรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษามีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาทำความเข้าใจทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ พิชไบนน์ และโอเชน ที่กล่าวถึงตัวแปรภายนอก สร้างข้อคำถามแบบสำรวจงาน (ดูภาคผนวก ก. ตอนที่ 1 ข้อที่ 5) เพื่อให้ทราบถึงตัวแปรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ทำการศึกษาสำรวจงานเมื่อ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2535

1.2 คัดเลือกตัวแปรภายนอกที่จำนวนมากของร้อยละ 30 ของกลุ่มตัวอย่างระบุในแบบสำรวจงานว่ามีความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย โดยเลือกตัวแปรมาให้เข้ากับความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในตัวแปรหลักของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวถึงความสำคัญของตัวแปรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป หรือความตั้งใจที่จะลาออกจากงานของพยาบาลและคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่สำคัญมาพิจารณาพร้อมกับตัวแปรภายนอกที่ได้จากแบบสำรวจงาน

ซึ่งสามารถสรุปเลือกตัวแปรภายนอกได้ 5 ตัวแปร คือพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา ภูมิฐานะเดิม ความต้องการศึกษาต่อ รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน ภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ

ตัวอย่าง ข้อคำถามเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกในแบบสำรวจนา

- ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา.....
- .....

1.4 นำข้อมูลที่ได้นับข้อ 1.3 มาทำทศนิยมค่าสหสัมพันธ์เฉพาะและสร้างแบบสอบถามตามนิยามสหสัมพันธ์เฉพาะ

1.5 นำแบบทดสอบที่สร้างในข้อ 1.4 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและลักษณะข้อความหมาย

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะเฉพาะของท่านตามความเป็นจริง

1. สถานที่ปฏิบัติงานของท่านในปัจจุบัน

( ) โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตึก.....

( ) โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ตึก.....

2. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน หรือจำนวนเงินที่ยังคงต้องขอใช้ตามสัญญา

( ) นานกว่า 2 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็นเงิน 5,000-24,000 บาท

( ) นานกว่า 1 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็นเงิน 48,000-96,000 บาท

( ) นานกว่า 6 เดือน หรือคิดเป็นเงิน 96,000 บาท

3. ภูมิลำเนาเดิม (สถานที่เกิด)
  - ( ) อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
  - ( ) อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี
  - ( ) อยู่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ ระบุ.....
4. ความต้องการในการศึกษาต่อของท่าน
  - ( ) ต้องการ
  - ( ) ไม่ต้องการ
5. รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน (ได้แก่เงินเดือนประจำ และเงินเพิ่มพิเศษต่าง ๆ)
  - ( ) มากกว่า 10,500 บาท
  - ( ) 8,001 - 10,500 บาท
  - ( ) ต่ำกว่า 8,000 บาท
6. ปัจจุบันท่านต้องรับภาระในการอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา สามี บุตร ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นที่มีความสำคัญกับตัวท่านทั้งด้านการใช้เวลา การอุปการะเลี้ยงดู และด้านการเงินหรือไม่ เพียงใด
  - ( ) รับภาระมาก
  - ( ) รับภาระปานกลาง
  - ( ) รับภาระน้อย
  - ( ) ไม่ต้องรับภาระเลย

ตอนที่ 2 แบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ประกอบด้วยแบบวัดย่อย 6 ชุด มีลำดับขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแต่ละชุด ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจ วิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรมเป้าหมาย โดยเน้นความสอดคล้องใน 4 ประเด็น คือการกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) เวลา (Time) และบริบท (Context) ตามราย

ละเอียดยกที่ ฟิชไบน์ และไอเจน ได้เสนอแนะ (Fishbien and Ajzen. 1980 : 261-274)

2. สร้างแบบวัดชุดที่ 1 แบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน จำนวน 1 ข้อ

ตัวอย่าง

ความตั้งใจของฉันที่จะปฏิบัติต่อไปที่สภาเกษตรกรไทย

หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536 เป็นสิ่งที่.....

เป็นมาได้ : : : : : : : : : : **เป็นมาไม่ได้**

มาก   นาน   น้อย   1 นาที   น้อย   นาน   มาก

กลาง   ^๕
ทั้งสอง   กลาง

อย่าง

3. สร้างแบบสำรวจนา เพื่อหาขอบข่ายเนื้อหาของแบบวัด ชุดที่ 2 ชุดที่ 3 ชุดที่ 5 ยกเว้นการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดเกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาาชาดไทย ระดับทั่วไป และแบบวัด ชุดที่ 6 โดยผู้วิจัยสร้างแบบสำรวจนา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อกระตุ้นความเชื่อของผู้ตอบที่เกี่ยวกับ ผลที่จะเกิดจากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาาชาดไทย และความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่สนับสนุนหรือคัดค้านการที่พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาจะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาาชาดไทย และนาความเชื่อดังกล่าวมาวิเคราะห์หาข้อความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาาชาดไทย (Modal Salient Outcomes) และความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิดเด่นชัด (Modal Salient Referents) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

ตัวอย่าง แบบสอบถามที่ใช้สำรวจ

โปรดตอบคำถามเกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศ-
ไทย หลังจากที่ท่านได้ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน โดยพยายามตอบให้มากที่สุด และเป็นไปตาม
ความเชื่อ ความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ดังต่อไปนี้

1. ท่านมีความเชื่อว่าจะเกิดผลดีอย่างไรบ้างถ้าท่านจะอยู่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศ
ไทย หลังจากที่ได้ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

2. ท่านมีความเชื่อว่าจะเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง ถ้าท่านจะอยู่ปฏิบัติงานต่อไปที่
สภาอากาศไทย หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนให้ท่านปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย หลังจาก
ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

4. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่คัดค้านไม่ให้ท่านปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย หลังจาก
ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

4. นวัตกรรมงานข้อ 3 ไปสอบถามกับร้อยละ 30 ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาทั้งที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระรังษิราชา จำนวน 92 คน มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละ 30 ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาที่ใช้ศึกษาสำรวจนำ

พยาบาลสภาอากาศไทย รุ่นที่	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์		โรงพยาบาลสมเด็จพระรังษิราชา	
	จำนวนเต็ม (คน)	จำนวนที่ใช้ศึกษา สำรวจ (คน)	จำนวนเต็ม (คน)	จำนวนที่ใช้ศึกษา สำรวจ (คน)
75	40	12	30	9
76	75	23	43	13
77	74	22	44	13
รวม	189	57	117	35

จากนั้น ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากตารางรายชื่อของพยาบาลสภาอากาศไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งเป็นพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ตามแผนกต่าง ๆ ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระรังษิราชา ให้ได้จำนวนครบตามต้องการดังแสดงในตารางข้างต้น

5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย และความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่สนับสนุนหรือคัดค้านการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย โดยมีลำดับขั้นตอนการ

วิเคราะห์ตามวิธีของ ฟิชเบินและไอเซน (Fishbein and Ajzen. 1980 : 70) ดังนี้

5.1 หาความถี่ของความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย รายข้อ โดยวิเคราะห์เนื้อหาของข้อความพิจารณาถึงความเชื่อที่หมายถึงผลที่ได้คล้ายคลึงกันจะนับความถี่รวมกัน

5.2 เรียงลำดับความเชื่อของผลที่เกิดในด้านดีและผลที่เกิดในด้านเสีย ที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาความถี่น้อย

5.3 คัดเลือกความเชื่อทุกข้อที่ ร้อยละ 10 ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาได้ระบุไว้ในการสำรวจงาน จำนวนข้อนี้ได้จะเป็นความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

5.4 นำข้อความที่เป็นข้อความเชื่อเด่นชัด จากข้อ 5.3 ไปสร้างเป็นแบบวัดชุดที่ 2 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (b_i) จำนวนข้อเท่ากับจำนวนความเชื่อเด่นชัดที่ร้อยละ 10 ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาระบุในแบบสำรวจงาน (ดูรายละเอียดภาคผนวก ค. ตาราง 11, 12)

ตัวอย่าง แบบวัดชุดที่ 2

หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536 การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ท้าให้ฉันได้รับสวัสดิการหลาย ๆ ด้าน

เป็นไปได้ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นไปไม่ได้

มาก	ปาน	น้อย	ไม่แน่	น้อย	ปาน	มาก
	กลาง		ทั้งสอง		กลาง	
			อย่าง			

พ่อแม่ของท่านคิดว่าท่านควรหรือไม่ควร

ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาเกษตรกรไทย

ควร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควร

มาก ปาน น้อย ไร้ค่า น้อย ปาน มาก

๕
ทั้งสอง

กลาง   กลาง

อย่าง

5.7 นามบุคคลสำคัญภาคใต้ที่วิเคราะห์ได้ไปสร้างแบบวัดชุดที่ 6

แบบวัดแรงงูใจที่จะคล้ายตามบทสฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่
สภากาชาดไทย (m_i) จำนวนข้อของแบบวัดชุดนี้ เท่ากับจำนวนบุคคลสำคัญใกล้ชิด เต้นชัด
(ดูรายละเอียด ภาคผนวก ข. ตอนที่ 2 ชุดที่ 6)

ตัวอย่าง แบบวัดชุดที่ 6

โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่พ่อแม่ของท่าน

ประสงค์จะให้ท่านทำเพียงใด

ยินดีมาก : : : : : : : ไม่ยินดีเลย

มาก ปาน น้อย ไม่ใช้ น้อย ปาน มาก

กลาง   ทั้งสอง   กลาง

อย่าง

ซึ่งผลที่ประเมินได้จากแบบวัดชุดที่ 5 เฉพาะแบบวัดระดับลึก และแบบวัดชุดที่ 6 จะนำมาคำนวณ
หากการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดเกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สถานภาพไทยระดับ
ลึก โดยคำนวณจากสูตร

$$SN = \sum_{i=1}^n Nb_i m_i$$

6. สร้างแบบวัด ชุดที่ 4 ทักสนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาชาวไทย
ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาภาษาชาวไทยในระดับทั่วป ดำเนินการสร้างโดย

6.1 หากคำคุณศัพท์ที่แสดงถึงความรู้สึกที่มีต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่
สภาภาษาชาวไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะคำคุณศัพท์
ที่อยู่ในมาตรประมาณค่า (Evaluation Scale) ของออสกู๊ดและคนอื่น ๆ (Osgood and
others) ซึ่ง เรวดี วัฒนภักโส (2528 : 190) ได้ทดลองใช้และคัดเลือกข้อกระทงที่สามารถ
จำแนกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่มได้ โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกคำคุณศัพท์ดังกล่าวจำนวน 18 ข้อความ ซึ่ง
พิจารณาเห็นว่าคำคุณศัพท์ดังกล่าวเหมาะสมในการแสดงถึงความคิดความรู้สึกที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่
สภาภาษาชาวไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาได้

6.2 คัดเลือกคำคุณศัพท์ที่แสดงความรู้สึกที่เด่นชัด โดยการหาค่าอำนาจ
จํานนกรายข้อตามวิธีการของ t-test โดยเรียงค่าคะแนนกระดาษคำตอบจากสูงไปหาต่ำ คัด
กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 25 จากนั้นทดสอบความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตและค่า
ความแปรปรวนของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แล้วพิจารณาเป็นรายข้อ
เลือกเอาเฉพาะคำคุณศัพท์ที่มีค่าที (t) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสามารถจํานน
ความรู้สึกได้จํานนทั้งสิ้น 17 ข้อ โดยมีค่าจํานนก่อนข้างสูงคืออยู่ระหว่าง 3.65-7.77 มีเพียง
คำคุณศัพท์ถึงครึ่งเดียว นอกเลยเพียงครึ่งเดียวที่ค่า (t) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงคัดออกจนเหลือ
เพียง 17 ข้อ คำคุณศัพท์ที่สามารถนำไปสร้างเป็นมาตรวัดทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาด
ไทย ระดับทั่วไปของแบบวัดชุดที่ 4 (ดูรายละเอียดภาคผนวก ข. ตอนที่ 2 ชุดที่ 4)

ตัวอย่าง แบบวัดชุดที่ 4

หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536

การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย เป็นสิ่งที่.....

มาก	ปาน	น้อย	ไม่	น้อย	ปาน	มาก
	กลาง		ใช่		กลาง	
			ทั้งสอง			
			อย่าง			

ดี : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เลว

น่าเบื่อ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าสนใจ

ก้าวหน้า : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ก้าวหน้า

ฯลฯ

7. สร้างแบบวัดชุดที่ 5 ส่วนที่เกี่ยวกับการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้
ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ระดับทั่วไป ตามวิธีของฟิชเบินและไอเซน
(Fishbein and Ajzen. 1980 : 57) โดยใช้ข้อความ 1 ข้อ (ดูภาคผนวก ข. ตอนที่ 2
ชุดที่ 5)

ตัวอย่าง แบบวัดชุดที่ 5 (ในส่วนการวัดระดับทั่วไป)

คนที่มีความสำคัญ ต่อท่านส่วนมากคิดว่า

ท่านควรหรือไม่ควรปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย

ควร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควร

มาก บาน น้อย ไม่เข้า น้อย บาน มาก

กลาง ทั้งสอง กลาง

อย่าง

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดทั้ง 6 ชุด มีดังนี้

แบบวัด ชุดที่	ข้อความ	ค่าต้น-ปลาย ของข้อความ	การให้คะแนน
1	ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่ สภาการศึกษาไทยหลังจากปฏิบัติงาน มาจนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536 (I)	เป็นไปได้ - เป็นไปไม่ได้	+3 ถึง -3
2	ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการ ที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย (b _i)	เป็นไปได้ - เป็นไปไม่ได้	+3 ถึง -3

แบบวัด ชุดที่	ข้อความ	ค่าต้น-ปลาย ของข้อความ	การให้คะแนน
3	การประเมินผลตามความเชื่อ (e_i)	ดี - เลว	+3 ถึง -3
4	ทัศนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่ สภาการศึกษาในระดับทั่วไป (A_B)	ค่าคุณศัพท์ทางบวก-ค่าคุณศัพท์ ทางลบ	+3 ถึง -3
5	การรับรู้พื้นฐานของบุคคลสำคัญ ใกล้ชิด (Nb_i)	ควร - ไม่ควร	+3 ถึง -3
6	แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญ ใกล้ชิด (m_i)	ยินดีมาก - ไม่ยินดีเลย	7 ถึง 1

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) เครื่องมือที่ใช้ในการวินิจฉัยนั้นว่า มีความเที่ยงตรง
ดังนี้

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ศึกษาทำความเข้าใจและดำเนินการสร้างแบบวัดชุดต่าง ๆ ตามขั้นตอนการสร้างแบบวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ซึ่งพิชไนน์และไอเซนได้เสนอแนะไว้ว่า Steps in the Construction of a Standard Questionnaire (Fishbein and Ajzen. 1980 : 261-273) ทุกประการ

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเครื่องมือทั้งหมด
เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3
ท่าน ได้แก่ ผศ.ดร.คุณหญิง โยเหลา ผศ.พรหมธิดา แสงคำเครือ ผศ.รัชนี อยู่ศิริ ซึ่งเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิทางสถิติ ทางจิตวิทยา และทางการพยาบาล ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา และ

ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและลักษณะข้อความ

2. ในการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เนื่องจากตามแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลถือว่าความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูง (Modal Salient Beliefs) ทั้งที่เกี่ยวกับผลของการกระทำและบุคคลสำคัญใกล้ชิด ซึ่งวิเคราะห์หามาได้ตามระเบียบวิธีที่ทฤษฎีนี้เสนอไว้มีอำนาจจำแนกเพียงพอแล้ว สามารถจำแนกทัศนคติเชิงพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาได้ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเสนอว่าหน้าข้อความเชื่อดังกล่าวไปสร้างมาตรวัดทัศนคติเชิงพฤติกรรม การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่มีต่อพฤติกรรมเป้าหมายได้เลย โดยไม่ต้องวิเคราะห์ข้อความเชื่อนั้น ๆ โดยวิธีทางสถิติ นอกจากนั้นการนำความเชื่อไปวิเคราะห์รายข้อหาอำนาจจำแนกด้วยวิธีทางสถิติจะทำให้ข้อความเชื่อนั้นส่วนที่แตกต่างกันของบุคคลสองกลุ่ม ถูกตัดทิ้งไปหมด คงได้แค่ข้อความเชื่อที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดผลเสียต่อการศึกษา (ธีระพร อุวรรณิณ. 2528 : 154-155 ; เรวดี วัฒนโกศล. 2533 : 86-87 ; อ้างอิงมาจาก Fishbein and Ajzen. 1975 : 88 ; Ajzen and Madden. 1985 : 461) ดังนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นลำดับขั้นตอนตามระเบียบวิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ซึ่งพิจารณาและโอเชนได้เสนอแนะไว้ทุกประการ เครื่องมือนี้จึงถือได้ว่ามีอำนาจจำแนกสามารถใช้ได้ว่า พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษามุสลิมที่มีทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปมีการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิด และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยได้มากน้อยแตกต่างกัน

3. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พิสูจน์จากค่าความเชื่อมั่น ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยมีได้มีการสร้างแบบสอบถามฉบับทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากข้อยืนยันของทฤษฎีดังกล่าวแล้วข้างต้น ประกอบกับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้พยาบาลสภากาชาดไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาทั้งหมดทุกคน จำนวน 306 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างและหาประชากรกลุ่มอื่นที่มีคุณสมบัติต่าง ๆ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาไม่ได้ และจากการพิจารณาเห็นชอบของกรรมการที่ปรึกษา จากการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าค่าความเชื่อมั่นของข้อมูลแบบวัดทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยระดับทั่วไป ระดับลึก และแบบวัดการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคล

สำคัญใกล้จีระระดับลึก ซึ่งเป็นแบบวัดที่ประกอบด้วยหลายข้อคำถาม พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงมากคือ ๘ เท่ากับ .87, .70 และ .78 ตามลำดับ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งแบบสำรวจหน้า และแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ด้วยวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปเสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลสำรวจหน้าในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2535

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในวันที่ 1 มีนาคม 2536

2. ผู้วิจัย แนะนำตัวกับหัวหน้าตึกรักษาพยาบาลต่าง ๆ ที่มีพยาบาลกลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ นำแบบสอบถามไปแจกให้พยาบาลกลุ่มตัวอย่างตอบ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัย และวิธีการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลาในการแจกแบบสอบถาม โรงพยาบาลละ 1 สัปดาห์

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบวัดและแบบสอบถามกลับคืนโดยผ่านทางพยาบาลหัวหน้าตึกเป็นผู้รวบรวมมาทำ ในกรณีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ไม่ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปแจกซ้ำ และขอความร่วมมืออีกครั้ง

4. ตรวจเช็คคะแนนแบบวัด, แบบสอบถาม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ถูกต้อง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 303 ชุด จากแบบวัดและแบบสอบถามทั้งหมด 306 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.02

วิธีจัดการข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for The Social Science Version X) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05 วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกที่เลือกสรรแล้ว ทั้ง 5 ตัวแปร ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน
2. วิเคราะห์ความแตกต่าง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างชั้นการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-Analysis of Variance) และทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างด้วยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป กับตัวแปรหลักทุกตัว ของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ ทศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป ระดับลึก การรับรู้ บทฐานทางสังคมที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไป ระดับทั่วไป ระดับลึก และตัวแปรภายนอกทั้ง 5 ตัวแปร ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่คำนวณได้ ด้วยสถิติที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2
4. วิเคราะห์หาค่าอำนาจการทำนายระหว่างตัวแปรทำนาย คือตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแปรภายนอก กับตัวแปรเกณฑ์คือความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างชั้นการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบพร้อมกัน (Enter) และแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3
5. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (b_i) การประเมินผลของการกระทำ (e_i) ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ กับการประเมินของการกระทำ ($b_i e_i$) รายข้อ ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิด

(Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด (m_i) และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิด กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) รายชื่อ ที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปกับกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test) เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 4

สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หากำหนดจำแนกของค่าคุณศัพท์ จากแบบสำรวจงาน เพื่อจะนำมาประกอบใช้ ในแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ชุดที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ระดับทั่วไป โดยใช้เทคนิคกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ร้อยละ 25 และทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐาน เลขคณิต และค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test) โดยใช้สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 165-169)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายชื่อ
	$\bar{X}_H, \bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ
	S_H^2, S_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อจากการตอบของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยใช้อัตราสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้อัตรา (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรายข้อของแบบสอบถาม

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างเข้าทุนการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบค่า F (บุศรี วงศ์รัตนะ. 2530 : 249-250) ซึ่งมีสูตรดังนี้คือ

Source of Variation	df	Sum of Square (SS)	Mean Square (MS)	F
Between Group (b)	k-1	$SS_b = \sum_{j=1}^k \left[\frac{T_j^2}{n_j} \right] - \frac{T^2}{N}$	$MS_b = \frac{SS_b}{k-1}$	$F = \frac{MS_b}{MS_w}$
With in Group (w)	N-k	$SS_w = SS_t - SS_b$	$MS_w = \frac{SS_w}{N-k}$	
Total	N-1	$SS_t = \sum_{j=1}^{n_j} \sum_{i=1}^k X_{ij}^2 - \frac{T^2}{N}$		

เมื่อ SS_t = ผลบวกของกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนของคะแนนของแต่ละคนจากคะแนนเฉลี่ย

SS_b = ผลบวกของกำลังสองส่วนเบี่ยงเบนของคะแนนเฉลี่ยในทุกกลุ่มจากคะแนนเฉลี่ย

SS_w = ผลบวกของกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนภายในกลุ่มเป็นส่วนของที่เหลือหรือค่าความคลาดเคลื่อน

MS_b = ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w = ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

k = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

n_j = จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

ถ้าพบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (ฐศรี วงศ์รัตน์. 2530:264)

$$CV_d = \sqrt{(k-1) (F^*) (MS_{\text{within}}) (2/n)}$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง
	MS within	แทน	ค่า Mean Square Within - groups ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

3.2 คำนวณหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลทุกตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแปรภายนอกที่เลือกสรรทั้ง 5 ตัวแปร โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (ฐศรี วงศ์รัตน์. 2533 : 322-325)

$$r = \frac{N\sum XY - (\sum X) (\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2] [N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

ΣXY แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y

N แทน จำนวนคนที่ศึกษา

และทดสอบนัยสำคัญของค่า r ที่คำนวณได้ด้วยสถิติ (t-test) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{r \sqrt{N - 2}}{\sqrt{1 - r^2}}$$

$$df = N - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้

N แทน จำนวนพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา

df แทน ชั้นความเป็นอิสระ

3.3 หากำหนดงานการทํานายระหว่างตัวทํานาย คือตัวแปรหลักในโครงสร้างของ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและตัวแปรภายนอก กับตัวแปรคือ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา โดยการคำนวณถดถอยพหุคูณแบบพร้อมกัน (Enter) และแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ด้วย โปรแกรม SPSS-X (Statistical Package for the Social Sciences Version X) โดยมีขั้นตอนการคำนวณและสถิติที่ใช้ ดังนี้

3.3.1 คำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทํานายทุกตัวกับตัวแปร เกณฑ์โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้ (บุญเรียง จจรศิลป์ . 2534 : 150)

$$r = \frac{n \Sigma xy - (\Sigma x) (\Sigma y)}{\sqrt{[n \Sigma x^2 - (\Sigma x)^2] [n \Sigma y^2 - (\Sigma y)^2]}}$$

3.3.2 เลือกตัวแปรทำนายที่มีค่า r น้อยที่สุด ออกจากสมการถดถอย หรือ
เลือกตัวแปรทำนายที่มีค่า r สูงที่สุด เข้าสู่สมการถดถอย โดยมีรูปแบบของสมการถดถอย คือ
(บุญเรียง ขจรศิลป์ . 2534 : 149-150)

$$Y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots b_n x_n$$

เมื่อ Y แทน คะแนนความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ที่ได้จากการทำนาย
ด้วยตัวทำนายในรูปคะแนนดิบ

a แทน ค่าคงที่ของสมการทำนาย

$b_1 b_2 \dots b_x$ แทน สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายแต่ละตัวในรูปคะแนนดิบ

$x_1 x_2 \dots x_n$ แทน คะแนนดิบของตัวทำนายแต่ละตัว

และทดสอบนัยสำคัญของการทำนาย โดยสถิติเอฟ (F-test) ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$F = \frac{SS_{reg}}{SS_{res}/(n-2)} \sim F_{1, n-2}$$

เมื่อ F แทน การแจกแจงของค่า F

SS_{reg} แทน Sum of square regression

SS_{res} แทน Sum of square residual

n แทน จำนวนพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาที่เข้ารับการวิจัย
ครั้งนี้

3.3.3 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วน (Partial Correlation Coefficients) ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ แต่ละตัวที่ยังไม่อยู่ในสมการถดถอย โดยมีค่าของตัวแปรทำนายที่อยู่ในสมการถดถอยเป็นค่าคงที่ แล้วเลือกตัวแปรทำนายที่เหลือเข้าสู่ หรือออกจากสมการถดถอย ในกรณีที่เลือกตัวแปรทำนายออกจากสมการถดถอยจะพิจารณาเลือก

เป็นลำดับจากตัวแปรทำนายที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วนที่ต่ำที่สุดและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ออกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเหลือตัวแปรทำนายที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วนมากและมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สูตรการคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วน ดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2534 : 151)

$$r_{y2.1} = \frac{r_{y2} - r_{y1} r_{21}}{\sqrt{(1-r_{y1}^2)(1-r_{21}^2)}}$$

เมื่อ $r_{y2.1}$ แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางส่วนระหว่างตัวแปรเกณฑ์ กับตัวทำนายตัวที่ 2 เมื่อ x เป็นค่าคงที่

r_{y2} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวทำนายตัวที่ 2

r_{y1} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวทำนายตัวที่ 1

r_{21} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตัวแปรทำนายตัวที่ 2 และตัวทำนายตัวที่ 1

3.3.4 สร้างสมการถดถอย โดยใช้ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 และตัวที่ 2 และทดสอบนัยสำคัญ ของการทำนายเมื่อมีตัวทำนาย ตัวที่ 1 และ 2 ร่วมกันเป็นตัวทำนายด้วยสถิติ ส่วนรวมเอฟ (Overall F-test) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2534 : 152)

$$F = \frac{R^2/k}{(1-R^2)/(n-k-1)} \sim F_{k, (n-k-1)}$$

เมื่อ F แทน ค่าสัมประสิทธิ์ การทำนาย

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

k แทน จำนวนกลุ่มตัวทำนาย

3.3.5 ถ้า Overall F-test มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าอย่างน้อยตัวแปรทำนายหนึ่งตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์ ดังนั้นต้องหว่าตัวแปรทำนายตัวใดที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ด้วยสถิติเอฟ บางส่วน (Partial F-test) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2534 : 153)

$$F = \frac{SS_{X_i}}{SS_{res} / (n-k-1)} \sim F_{1, n-k-1}$$

เมื่อ SS_{X_i} แทน Sum of Square ที่เป็นผลเนื่องจากตัวแปรทำนาย X_i

3.3.5 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่า Partial F-test ที่คำนวณได้ด้วยสูตรดังนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2534 : 154)

$$F = \frac{R^2 \text{ change } (n-k-1)}{q (1-R^2)} \sim F_{q, n-k-1}$$

เมื่อ k แทน จำนวนตัวแปรทำนายทั้งหมดในสมการถดถอย
 q แทน จำนวนตัวแปรทำนายที่เข้าในขั้นนี้

3.4 วิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเกี่ยวกับ ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป (b_i) การประเมินผลตามความเชื่อ (e_i) ผลคูณระหว่าง ($b_i e_i$) รายข้อ ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด (m_i) และผลคูณระหว่าง ($Nb_i m_i$) รายข้อที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป กับกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2}}$$

$$\text{เมื่อ } df = \frac{(S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2)^2}{\frac{(S_1^2/n_1)^2}{n_1 - 1} + \frac{(S_2^2/n_2)^2}{n_2 - 2}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน
การศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม

X_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา
กลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป

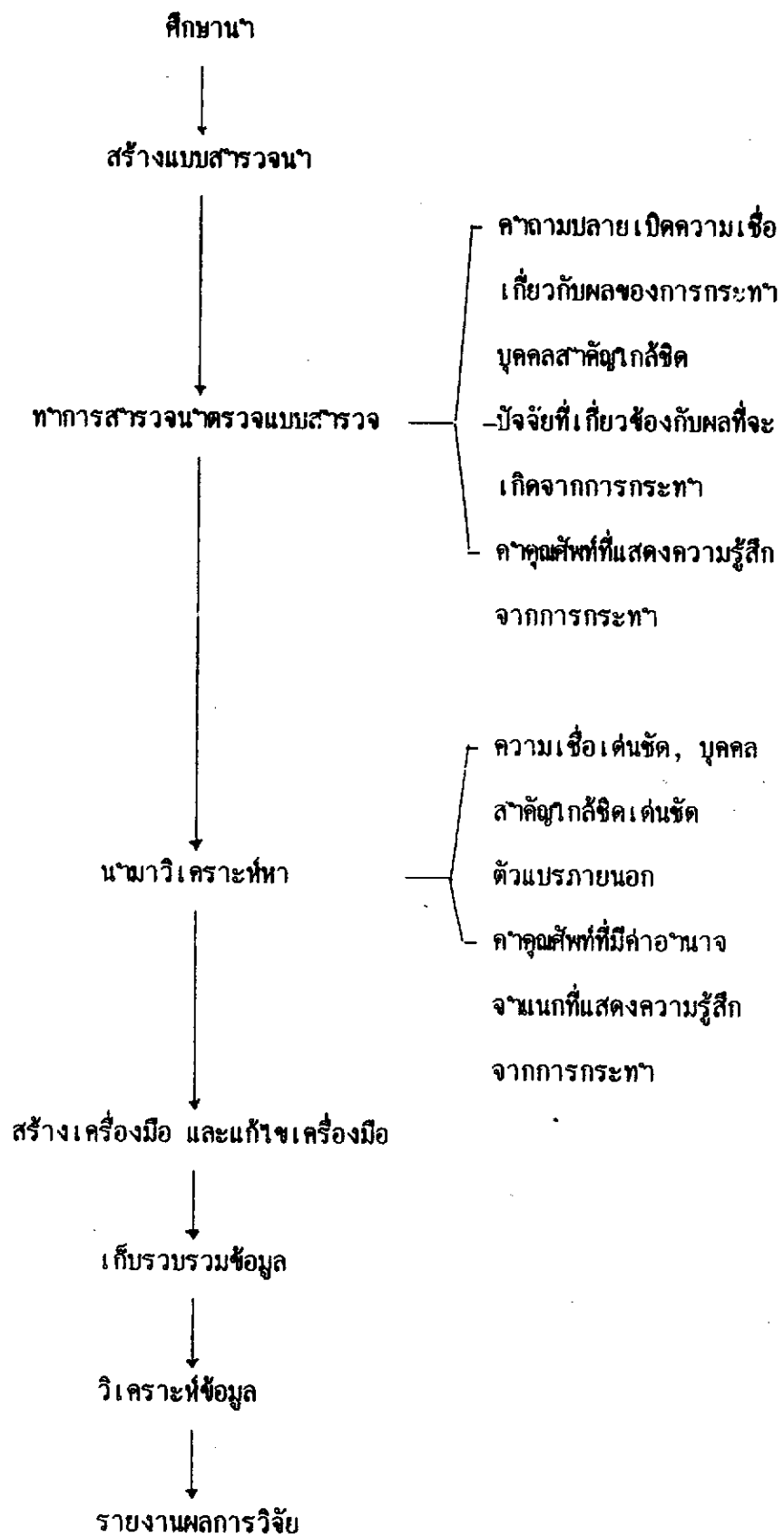
X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา
กลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป

S_1 แทน คะแนนความแปรปรวนของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา
กลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป

S_2 แทน คะแนนความแปรปรวนของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา
กลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป

n_1, n_2 แทน จำนวนพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน กลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป
และกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป

df แทน ชั้นความเป็นอิสระ

ภาพประกอบที่ 3 แผนภูมิสรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือสามารถทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาชาวไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งตัวแปรดังกล่าวคือ ทศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไป การรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาชาวไทย ซึ่งเป็นตัวแปรหลักของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและตัวแปรภายนอกที่เลือกสรรแล้วทั้ง 5 ตัวแปร โดยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 306 ชุด ได้รับคืน 303 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.02

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอตามสมมุติฐานการวิจัย เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกที่เลือกสรรแล้วทั้ง 5 ตัวแปร ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาชาวไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนการศึกษานี้ที่ 1, 2 และปีที่ 3 ตามพันธะสัญญาการใช้ทุนการศึกษาของสภาภาษาชาวไทย ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักทุกตัวแปรในโครงสร้างหลักของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ทศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป และระดับลึก การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติ

งานต่อไประดับทั่วไป และระดับลึก ด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแปรภายนอกทั้ง 5 ตัวแปรได้แก่ พันธะสัญญาการศึกษา, ภูมิฐานะเดิม, ความต้องการในการศึกษาต่อไป, รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน, ภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ ด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย คือ ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป และตัวแปรภายนอกทั้ง 5 ตัวแปร ที่มีต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบพร้อมกัน และแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (b_i) การประเมินผลของการกระทำ (e_i) ผลคูณของความเชื่อกับการประเมินผลความเชื่อที่เกี่ยวกับผลของการกระทำ ($b_i e_i$) รายชื่อและผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด (m_i) ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) รายชื่อ ที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปกับกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันสำหรับการแปลผลในบทวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยขอใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

- N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- n_i คือ จำนวนผู้ตอบในกลุ่ม i
- x คือ ค่ามัธยฐานเลขคณิต
- S.D คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t คือ ค่าทดสอบที่ (t -test) ของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน
- r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
- R คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
- R^2 คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
- β คือ ค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายที่ i
โดยคำนวณจากสมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรภายนอก และการวิเคราะห์ความแตกต่างของความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน เพื่อศึกษาตามพันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นพยาบาลสภาอากาศไทยรุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งอยู่ระหว่างปฏิบัติงานเพื่อชดเชยทุนการศึกษาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี เป็นปีที่ 3, 2 และปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 303 คน โดยมีรายละเอียดของข้อมูล ดังนี้

ตาราง 3 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกของพยาบาลที่อยู่ระหว่างเงินทุน

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
- ปัจจุบันปฏิบัติงานนานกว่า 6 เดือนหรือ คิดเป็น จำนวนเงินที่ต้องใช้ทุนประมาณ 96,000 บาท	121	39.9
- ปัจจุบันปฏิบัติงานนานกว่า 1 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็น จำนวนเงินที่ต้องใช้ทุนประมาณ 48,000-96,000 บาท	117	38.6
- ปัจจุบันปฏิบัติงานนานกว่า 2 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็น จำนวนเงินที่ต้องใช้ทุนประมาณ 5,000-24,000 บาท	65	21.5
รวม	303	100.0
- ภูมิลำเนาเดิม (สถานที่เกิด)		
อยู่ในกรุงเทพมหานคร	125	41.3
อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี	12	4.0
อยู่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ	163	53.8
ไม่ตอบ	3	1.0
รวม	303	100.0
- ความต้องการในการศึกษาต่อ		
ต้องการ	266	87.8
ไม่ต้องการ	35	11.6
ไม่ตอบ	2	.7
รวม	303	100.0

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
- รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน		
มากกว่า 10,500 บาท	25	8.3
8,001-10,500 บาท	119	39.3
ต่ำกว่า 8,000 บาท	159	52.5
รวม	303	100.0
- ภาวะครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ		
รับภาระมาก	16	5.3
รับภาระปานกลาง	108	35.6
รับภาระน้อย	84	27.7
ไม่ต้องรับภาระเลย	93	30.7
ไม่ตอบ	2	.7
รวม	303	100.0

จากตาราง 3 พบว่าพยาบาลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ปีที่ 1 คือ ได้ปฏิบัติงานขอใช้ทุนการศึกษามานานกว่า 6 เดือน หรือคิดเป็นจำนวนเงินที่ยังต้องขอใช้ตามสัญญา ประมาณ 48,000-96,000 บาท ร้อยละ 39.9 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดชลบุรี ร้อยละ 53.8 มีความต้องการที่จะศึกษาต่อ ร้อยละ 87.8 มีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนอยู่ในระดับต่ำคือ 8,000 บาท ร้อยละ 52.5 และมีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบปานกลาง ร้อยละ 35.6

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิตและคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา 3 กลุ่มซึ่งจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธะสัญญาการศึกษาของสภาการศึกษาไทย

กลุ่มที่	จำนวนพยาบาลจำแนกตาม พันธะสัญญาการศึกษา (คน)	ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป	
		$\bar{X}$	S.D
1	62	1.048	1.833
2	113	1.342	1.289
3	117	1.479	1.375
รวม	292	1.334	1.456

จากตาราง 4 พบว่า พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนการศึกษา ตามพันธะสัญญาการศึกษา เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือพยาบาลที่ปฏิบัติงานมานานกว่า 2 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็นจำนวนเงินที่ต้องขอใช้ตามสัญญาประมาณ 5,000-24,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุดเท่ากับ 62 คน กลุ่มที่ 2 คือพยาบาลที่ปฏิบัติงานมานานกว่า 1 ปี 6 เดือน หรือคิดเป็นจำนวนเงินที่ต้องขอใช้ตามพันธะสัญญาประมาณ 48,000-96,000 บาท มีจำนวน 113 คน และกลุ่มที่ 3 คือพยาบาลที่ปฏิบัติงานมานานกว่า 6 เดือน หรือคิดเป็นจำนวนเงินที่ต้องขอใช้ตามพันธะสัญญา < 96,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด เท่ากับ 117 คน และพบว่าคะแนนมัธยฐานเลขคณิต และคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม มีค่าคะแนนใกล้เคียงไม่แตกต่างกันมาก

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งจำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธระสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	7.5125	3.7563	1.7808
ภายในกลุ่ม	290	611.7093	2.1093	
ทั้งหมด	292	619.2218		

$$F_{.05} (2, 290) = 3.00$$

จากตาราง 5 พบว่าพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (I)ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป (A_B) ระดับลึก (b_{ie_i}) และการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป (SN) ระดับลึก (Nb_{im_i})

และตัวแปรภายนอก ได้แก่ พันธะสัญญาการศึกษา ภูมิลาเนาเดิม ความต้องการในการศึกษาต่อรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน และภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบของพยาบาลที่อยู่ระหว่างวิชาชีพการศึกษา ดังนี้

ตาราง 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแปรภายนอก

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. I	1.0000	.5786***	.4452***	.3743***	.4777***	.1299*	.0626	.0697	.0762	.0283
2. Ag		1.0000	.5490***	.3351***	.5433***	.1381**	.0596	.0733	-.060	.0288
3. b _{ij}			1.0000	.2901***	.4415***	.1270*	.0456	.0850	-.0519	.0878
4. SN				1.0000	.6126***	.0937	.0933	-.0649	.0395	-.0077
5. Nb _{ij}					1.0000	.1716**	.0948	-.0079	-.059	-.0091
6. พันธะสัญญา						1.0000	.0721	-.0047	.1238*	.0458
7. ภูมิลาเนาเดิม							1.0000	.0569	.0178	.1196*
8. ความต้องการ ศึกษาต่อ								1.0000	-.0138	-.0671
9. รายได้เฉลี่ยรวม									1.0000	.1531**
10. ภาระครอบครัว										1.0000

* มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .001

จากตาราง 6 พบว่า ตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป (I) ทศณคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป (A_B) ระดับลึก (b_{ie_i}) การรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ระดับทั่วไป (SN) ระดับลึก (Nb_{im_i}) มีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลาง ซึ่งกันและกันทุกตัวแปรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 ซึ่งเป็นจริงตามหลักการของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

เมื่อพิจารณาที่ความสัมพันธ์ของความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปกับตัวแปรที่ใช้ศึกษาทั้งหมด พบว่า ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป (I) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ ทศณคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป (A_B) การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดระดับลึก (Nb_{im_i}) ทศณคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับลึก (b_{ie_i}) การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดระดับทั่วไป (SN) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .5786, .4777, .4452 และ .3743, ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 แต่ I มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับพันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรภายนอกเพียงตัวแปรเดียว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .1299 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 2

เมื่อพิจารณาที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรภายนอกกับตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล พบว่ามีตัวแปรพันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษาเพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรหลัก โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับ Nb_{im_i} , A_B , I และ b_{ie_i} ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .1716, .1381, .1299 และ .1270 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ .05 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาที่ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของตัวแปรภายนอกทั้งหมด พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ ซึ่งกันและกันเพียงบางตัวแปร ได้แก่ ภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับภูมิลำเนาเดิม และรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .1196, .1531 และ .1238 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการหาค่าอำนาจการทำนายระหว่างตัวทำนายคือทัศนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป และตัวแปรภายนอกทั้งหมด คือพันธะสัญญาการชดเชยทุนการศึกษา, ภูมิลาเนาเดิม, ความต้องการในการศึกษาต่อ รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน และภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบที่มีต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปของพยาบาลที่อยู่ระหว่างทุนการศึกษาของสภาการขาดไทย ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบพร้อมกัน (Enter) และแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนาย (β) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และค่าสัมประสิทธิ์ การทำนาย (R^2) ของทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป (A_B) การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป (SN) และตัวแปรภายนอกทั้งหมด ที่มีต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป (I) ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างชั้นการศึกษาของสภาพยาบาลไทย โดยขั้นที่ 1 ใช้วิธีวิเคราะห์แบบพร้อมกัน ขั้นที่ 2 ใช้วิธีวิเคราะห์แบบทีละขั้นตอน

ตัวแปร ทำนาย	ค่าสถิติ	r	β	R	R^2
ขั้นที่ 1 (Enter)					
A_B		.571	.5034***		
SN		.374	.2068**		
พันธะสัญญา		.106	.0151	.6144***	.3775
ภูมิลาเนาเดิม		.064	.0027		
ความต้องการศึกษาต่อ		.069	.0451		
รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน		.075	.0935		
ภาระครอบครัว		.030	.0245		
ขั้นที่ 2 (Stepwise)					
ตัวแปรที่เหลือสุดท้าย					
A_B		.569	.5101***		
SN		.363	.2033**	.6122***	.3748
รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน		.075	.0982*		

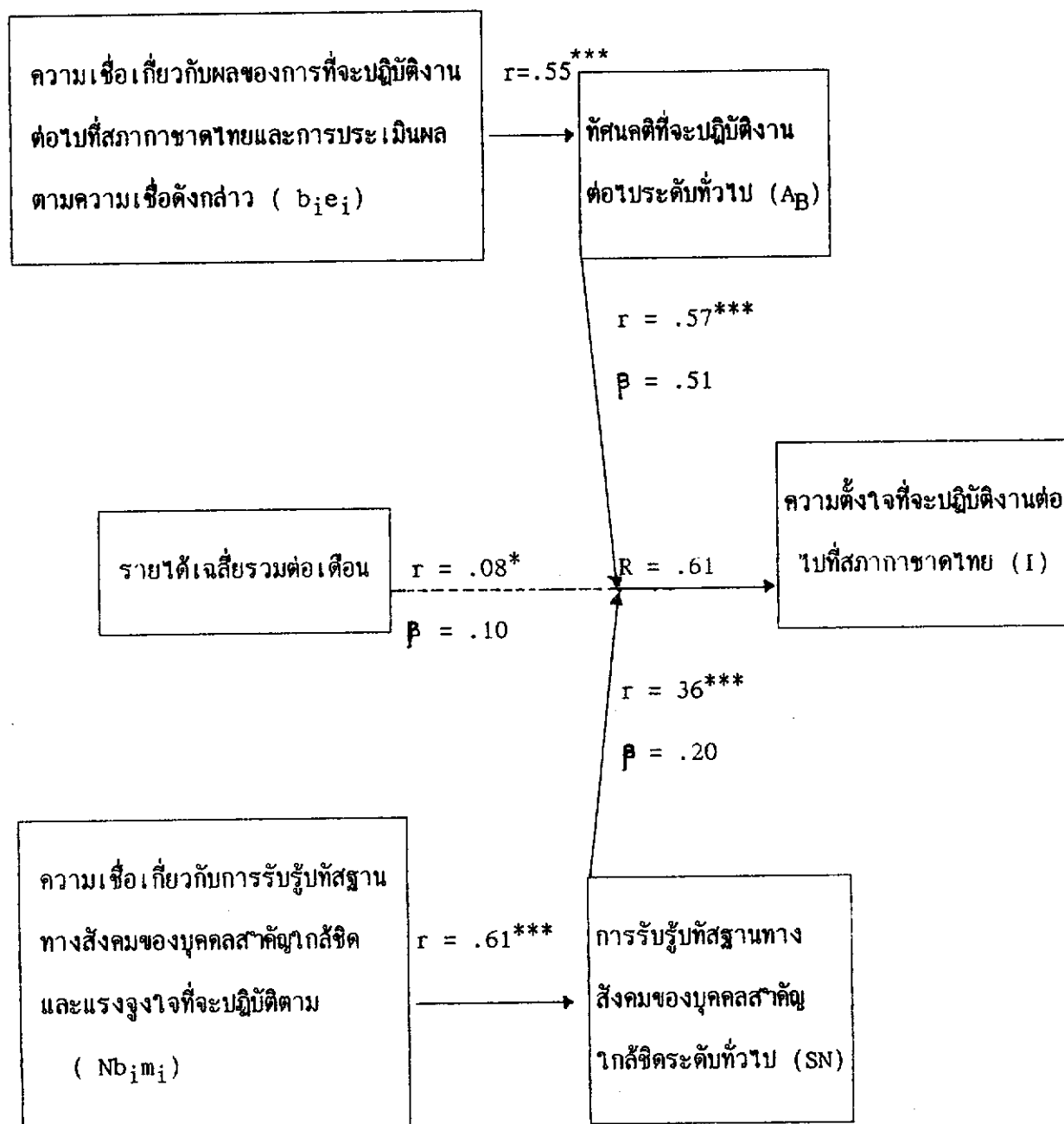
* มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .001

จากตาราง 7 ผลจากการวิเคราะห์ขั้นที่ 1 โดยการนำตัวแปรทั้งหมดเข้าวิเคราะห์ในสมการถดถอยพร้อมกัน พบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปได้ ร้อยละ 37.75 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .6144 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 แต่ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเฉพาะทัศนคติที่จะปฏิบัติงานระดับทั่วไป (A_B) และการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดระดับทั่วไป (SN) ซึ่งเป็นตัวแปรหลักในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเท่านั้น โดยมีค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนายเท่ากับ .5034, .2068 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 และ .01 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ขั้นที่ 2 โดยการตั้งตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์ต่ำและไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ .05 ออกจากสมการถดถอยที่ละตัวแปร จนถึงที่สุด พบว่ามีตัวแปรทำนายเพียง 3 ตัวแปร ได้แก่ A_B , SN และรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาพยาบาลไทยได้ร้อยละ 37.48 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .6122 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 และมีค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย เท่ากับ .5101, .2033 และ .0982 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

* มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .001

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิสรุปผลการศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาอากาศไทย ตามกรอบแนวความคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

จากภาพประกอบ 4 แสดงผลการศึกษา สรุปได้ว่าตัวแปรหลักในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลได้แก่ ทศณคติที่จะปฏิบัติงานต่อไป ทั้งระดับลึก และระดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ระดับลึกและระดับทั่วไปมีความสัมพันธ์กัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .55, .61 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001 ตามลำดับ และทศณคติที่จะปฏิบัติงานระดับทั่วไป (A_B) การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดระดับทั่วไป (SN) ซึ่งเป็นตัวแปรหลักในทฤษฎีร่วมกับตัวแปรภายนอก คือรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนเพียงตัวแปรเดียว สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทยได้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .61 และพบว่าความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป (I) มีความสัมพันธ์กับ A_B มากอันดับหนึ่ง SN เป็นอันดับที่สอง และรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนเป็นอันดับสุดท้าย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .57, .36, .08 และค่าอำนาจทำนายความสัมพันธ์ของการทำนาย (p) เท่ากับ .51, .20, .10 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (b_i) การประเมินผลของการกระทำ (e_i) ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ ($b_i e_i$) รายชื่อ ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด (m_i) และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) รายชื่อที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปกับพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษากลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ตาราง 8 แสดงค่าความแตกต่างของมัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป (b_i) การประเมินผลตามความเชื่อดังกล่าว (e_i) และคะแนนผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป กับการประเมินความเชื่อดังกล่าว ($b_i e_i$) รายชื่อของพยาบาลที่อยู่ระหว่างชั้น กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป

ข้อมูลเกี่ยวกับผล ที่จะเกิดจากการ ปฏิบัติงานต่อไปที่ สถานพยาบาล	ค่าเฉลี่ยของคะแนน b_i			ค่าเฉลี่ยของคะแนน e_i			ค่าเฉลี่ยของคะแนน $b_i e_i$		
	_____		t	_____		t	_____		t
	มีความตั้งใจจะ	มีความตั้งใจจะไม่		มีความตั้งใจจะ	มีความตั้งใจจะไม่		มีความตั้งใจจะ	มีความตั้งใจจะไม่	
	ปฏิบัติงานต่อไป	ปฏิบัติงานต่อไป		ปฏิบัติงานต่อไป	ปฏิบัติงานต่อไป		ปฏิบัติงานต่อไป	ปฏิบัติงานต่อไป	
สถานพยาบาล	(n = 247)	(n = 29)		(n = 247)	(n = 29)		(n = 247)	(n = 29)	
1. ได้รับสวัสดิการหลาย ๆ ด้าน	1.82	1.00	2.82**	2.88	3.00	ค่าพหุไม่	5.21	3.00	2.51*
2. ได้รับค่าตอบแทนน้อย	1.97	2.45	-2.16*	-1.75	-2.28	1.61	-3.52	-5.52	2.28*
3. มีความมั่นคงในชีวิต	1.99	1.35	2.70**	2.88	2.86	.13	5.78	4.07	2.47*
4. ค่าพหุไม่	2.30	2.83	-4.60***	-2.23	-2.69	1.90	-5.27	-7.55	3.75**
5. สบายใจที่ได้ทำงานในสถานที่	2.21	1.21	3.07**	2.12	2.04	.50	5.18	3.38	3.01**
ที่เคยศึกษามาก่อน									
6. ได้เพิ่มทักษะความรู้ทาง	2.40	2.10	1.35	2.91	2.86	.74	7.00	6.10	1.41
การปฏิบัติการพยาบาล			6.95						
7. ต้องทำงานหนัก	2.25	2.68	-2.35*	-.28	-1.45	3.05**	-.93	-4.93	4.31***
8. ได้รับสวัสดิการด้านการรักษา	1.69	2.38	-2.39*	-1.43	-2.55	5.98***	-2.52	-6.10	4.13***
พยาบาลอย่างมีใจจำกัด									
9. ย้ายสังกัดลำบาก	1.91	2.41	-1.74	-1.69	-2.28	1.97*	-3.22	-5.52	2.41*

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับผล ที่จะเกิดจากการ ปฏิบัติงานต่อไปที่ สภาวิชาชีพไทย	ค่าเฉลี่ยของคะแนน b_i			ค่าเฉลี่ยของคะแนน e_i			ค่าเฉลี่ยของคะแนน $b_i e_i$			
	t			t			t			
	มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ	มีความตั้งใจจะ ไม่ปฏิบัติงานต่อ		มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ	มีความตั้งใจจะ ไม่ปฏิบัติงานต่อ		มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ	มีความตั้งใจจะ ไม่ปฏิบัติงานต่อ		
	(n = 247)	(n = 29)		(n = 247)	(n = 29)		(n = 247)	(n = 29)		
10. มีสุขภาพจิตเสื่อม	—	.91	2.03	-5.20***	-2.61	-2.93	3.73***	-2.31	-6.00	5.63***
11. ร่างกายทรุดโทรม	—	1.38	2.21	-2.59**	-2.63	-2.86	2.06*	-3.71	-6.69	3.25**
12. ได้งานผ่านและมีอายุงานสั้น		2.18	1.62	1.64	2.59	2.41	1.08	5.81	5.21	1.56

* มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .001

จากตาราง 8 จากผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ (b_j) รายชื่อของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ มีความเชื่อส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความเชื่อรายชื่อที่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดในด้านบวก พบว่าพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปมีค่าเฉลี่ยของคะแนนรายชื่อสูงกว่าพยาบาลกลุ่มที่**ตั้งใจจะไม่**ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ ความเชื่อดังกล่าวได้แก่ ข้อ 5 สบายใจที่ได้ทำงานในสถานที่ที่เคยศึกษามาก่อน ($t = 3.07^{**}$) ข้อ 1 ได้รับสวัสดิการหลาย ๆ ด้าน ($t = 2.82^{**}$) และ ข้อ 3 มีความมั่นคงในชีวิต ($t = 2.70^{**}$) ส่วนความเชื่อรายชื่อที่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับ

ผลที่จะเกิดในด้านลบพบว่าพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป มีค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อ สูงกว่าพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป ความเชื่อดังกล่าวได้แก่ ข้อ 10 หากมีสุขภาพจิตเสื่อม ($t = -5.20^{***}$) ข้อ 4 ก้าวหน้าช้าในหน้าที่การงาน ($t = -4.60^{***}$) ข้อ 11 ร่างกายทรุดโทรม ($t = -2.59^{**}$) ข้อ 8 ได้รับความสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลอย่างมีข้อจำกัด ($t = -2.39^*$) ข้อ 7 ต้องทำงานหนัก (-2.35^*) ข้อ 2 ได้รับความตอบแทนน้อย ($t = -2.16^*$) จะเห็นได้ว่าพยาบาลที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษามีความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยในด้านลบมากกว่าผลที่จะเกิดในด้านบวก ซึ่งความเชื่อเหล่านี้จะส่งผลต่อทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยได้

ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินผลตามความเชื่อดังกล่าว (e_i) รายข้อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกรายข้อซึ่งเป็นการประเมินผลความเชื่อในด้านลบทั้งสิ้น ซึ่งได้แก่ การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับได้รับสวัสดิการ ด้านการรักษาพยาบาลอย่างมีข้อจำกัด ($t = 5.98^{***}$) การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการมีสุขภาพจิตเสื่อม ($t = 3.73^{***}$) การประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการต้องทำงานหนัก ($t = 3.05^{**}$) การประเมินผลเกี่ยวกับการที่ร่างกายทรุดโทรม ($t = 2.06^*$) และการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการย้ายสังกัดลำบาก ($t = 1.97^*$) และการประเมินผลความเชื่อส่วนใหญ่อันเหลือมีการประเมินที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ข้อ 1 เป็นการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการได้รับความสวัสดิการหลาย ๆ ด้าน พบว่าพยาบาลทั้ง 2 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยคะแนนการประเมินความเชื่อแตกต่างกัน ($\bar{x} = 2.88$) และ $\bar{x} = 3.00$) แต่ไม่สามารถอธิบายความแตกต่างดังกล่าวได้ เพราะพยาบาลทุกคนในกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป ประเมินผลความเชื่อข้อนี้ในระดับดีมากเหมือนกันทุกคน จึงขาดคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต้องนำไปใช้ในการคำนวณค่าที (t -test) และพยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปมีค่าเฉลี่ยการประเมินผลความเชื่อรายข้อสูงกว่าพยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งการประเมินผลความเชื่อด้านลบในข้อดังกล่าวที่จะส่งผลต่อทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยได้เช่นกัน

ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลคูณระหว่างความเชื่อกับการประเมินผลตามความเชื่อที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย (b_{je_i}) รายชื่อของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป ส่วนใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ร้อยพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปมีค่าเฉลี่ยคะแนน (b_{je_i}) ในรายชื่อที่เป็นข้อมูลด้านบวกที่สูงกว่าพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป และในรายชื่อที่เป็นข้อมูลด้านลบที่เกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปพบเป็นไปในลักษณะตรงกันข้าม และพบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนน (b_{je_i}) เพียง 2 ชื่อที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลคูณของความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการได้งานทำและมีอายุงานทันที, ได้เพิ่มทักษะความชำนาญในการปฏิบัติการพยาบาล

ตาราง 9 แสดงค่าความแตกต่างของมัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อ บัณฑิตฐานของบุคคล
สำคัญใกล้ชิด (Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด (m_i) และผลคูณของความ
เชื่อเกี่ยวกับบัณฑิตฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิด
($Nb_i m_i$) รายชื่อของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อ
ไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

ข้อมูลเกี่ยวกับ บุคคลสำคัญ ใกล้ชิด	ค่าเฉลี่ยของคะแนน Nb_i			ค่าเฉลี่ยของคะแนน m_i			ค่าเฉลี่ยของคะแนน $Nb_i m_i$		
	_____		t	_____		t	_____		t
	มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ (n = 247)	มีความตั้งใจจะ ไม่ ปฏิบัติงานต่อ (n = 29)		มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ (n = 247)	มีความตั้งใจจะ ไม่ ปฏิบัติงานต่อ (n = 29)		มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ (n = 247)	มีความตั้งใจจะ ไม่ ปฏิบัติงานต่อ (n = 29)	
1. พ่อ แม่	1.76	.55	4.12***	5.81	5.52	1.29	10.32	2.48	4.33***
2. เพื่อนสนิท	.49	-1.04	4.22***	4.45	3.97	2.16*	2.44	-4.10	3.94***
3. พี่น้อง	1.08	-.83	5.64***	4.89	4.66	.97	5.53	-4.55	5.64***
4.ญาติ	1.41	-.24	5.22***	4.18	3.55	1.91*	6.20	-1.21	4.97***
5. รุ่นพี่	.39	-1.00	3.82**	3.92	3.10	3.34**	1.69	-3.72	3.67***
6. หัวหน้าฝึก	1.96	1.45	2.08*	4.28	3.31	3.66**	8.71	4.24	3.69***

* มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .001

จากตาราง 9 จากผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 กล่าวคือค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อพื้นฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (Nb_i) รายชื่อ ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษากลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเรียงลำดับดังนี้ พี่น้อง ($t = 5.64^{***}$) ญาติ ($t = 5.22^{***}$) เพื่อนสนิท ($t = 4.22^{***}$) พ่อแม่ ($t = 4.12^{***}$), รุ่นพี่ ($t = 3.82^{**}$) และหัวหน้าตึก ($t = 2.08^*$) และในกลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปพบว่าบุคคลสำคัญใกล้ชิดทั้งหมดมีความเชื่อในทางสนับสนุนต่อการปฏิบัติงานต่อไป ส่วนกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป พบว่า พี่น้อง, ญาติ, เพื่อนสนิท และรุ่นพี่ คัดค้านต่อการปฏิบัติงานต่อไป มีเพียง พ่อแม่ และหัวหน้าตึกที่สนับสนุน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งยังพบว่าบุคคลสำคัญใกล้ชิดกลุ่มเพื่อนสนิทและรุ่นพี่ พยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะไปปฏิบัติงานต่อไปมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อพื้นฐานทางสังคมต่อการปฏิบัติต่อไปติดลบ ($\bar{X} = -1.04, -1.00$) และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป ($\bar{X} = .49, .39$)

พยาบาลทั้ง 2 กลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความเชื่อพื้นฐานทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มต่อไปนี้คือ หัวหน้าตึก ($t = 3.66^{**}$) รุ่นพี่ ($t = 3.34^{**}$), เพื่อนสนิท ($t = 2.16^*$), ญาติ ($t = 1.91^*$) ซึ่งพยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปมีค่าเฉลี่ยคะแนนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความเชื่อของกลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิดทั้ง 4 กลุ่ม มากกว่าพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป ส่วนกลุ่ม พ่อแม่ และพี่น้อง พยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความเชื่อของบุคคลสำคัญใกล้ชิดทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลคูณระหว่างความเชื่อพื้นฐานทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความเชื่อพื้นฐานทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเรียงตามลำดับดังนี้ พี่น้อง ($t = 5.64^{***}$), ญาติ ($t = 4.97^{***}$), พ่อแม่ ($t = 4.33^{***}$), เพื่อนสนิท ($t = 3.94^{***}$), หัวหน้าตึก ($t = 3.69^{***}$), รุ่นพี่ ($t = 3.67^{***}$) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งยังพบว่าบุคคลสำคัญใกล้ชิดกลุ่มเพื่อนสนิท และรุ่นพี่ พยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปมีค่าเฉลี่ยคะแนน $Nb_i m_i$ ติดลบ

($\bar{X} = -4.10, -3.72$) และสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนน Nb_{ijm_i} ของพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป ($\bar{X} = 2.44, 1.69$)

ตาราง 10 แสดงค่าความแตกต่างมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับทั่วไป (A_B) ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย

ค่าคุณศัพท์แสดงความเชื่อ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต่อไปที่สภากาชาดไทย	ค่าเฉลี่ยของคะแนน A_B		
			t
	มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ	มีความตั้งใจจะไม่ ปฏิบัติงานต่อ	
1. ดี - เลว	1.72	.3103	5.54***
2. เป็นโทษ - เป็นประโยชน์	.65	.03	2.05*
3. น่าเบื่อ - น่าสนใจ	-.59	-1.72	3.27**
4. น่าสนับสนุน - น่าคัดค้าน	1.19	-1.14	9.05***
5. ก้าวหน้า - ถ้าหลัง	.70	-1.17	5.92**
6. มีเกียรติ - ไร้เกียรติ	1.97	1.41	2.31*
7. เป็นสุข - เป็นทุกข์	1.55	-.10	6.01***
8. ทำทาย - จำเจ	.48	-.83	3.58***
9. รุ่ง - 暗淡	.50	.31	.72
10. น่าภาคภูมิใจ - เป็นบมด้อย	1.86	.86	4.12***
11. พอใจ - ไม่พอใจ	1.47	-.72	6.99***

ตาราง 10 (ต่อ)

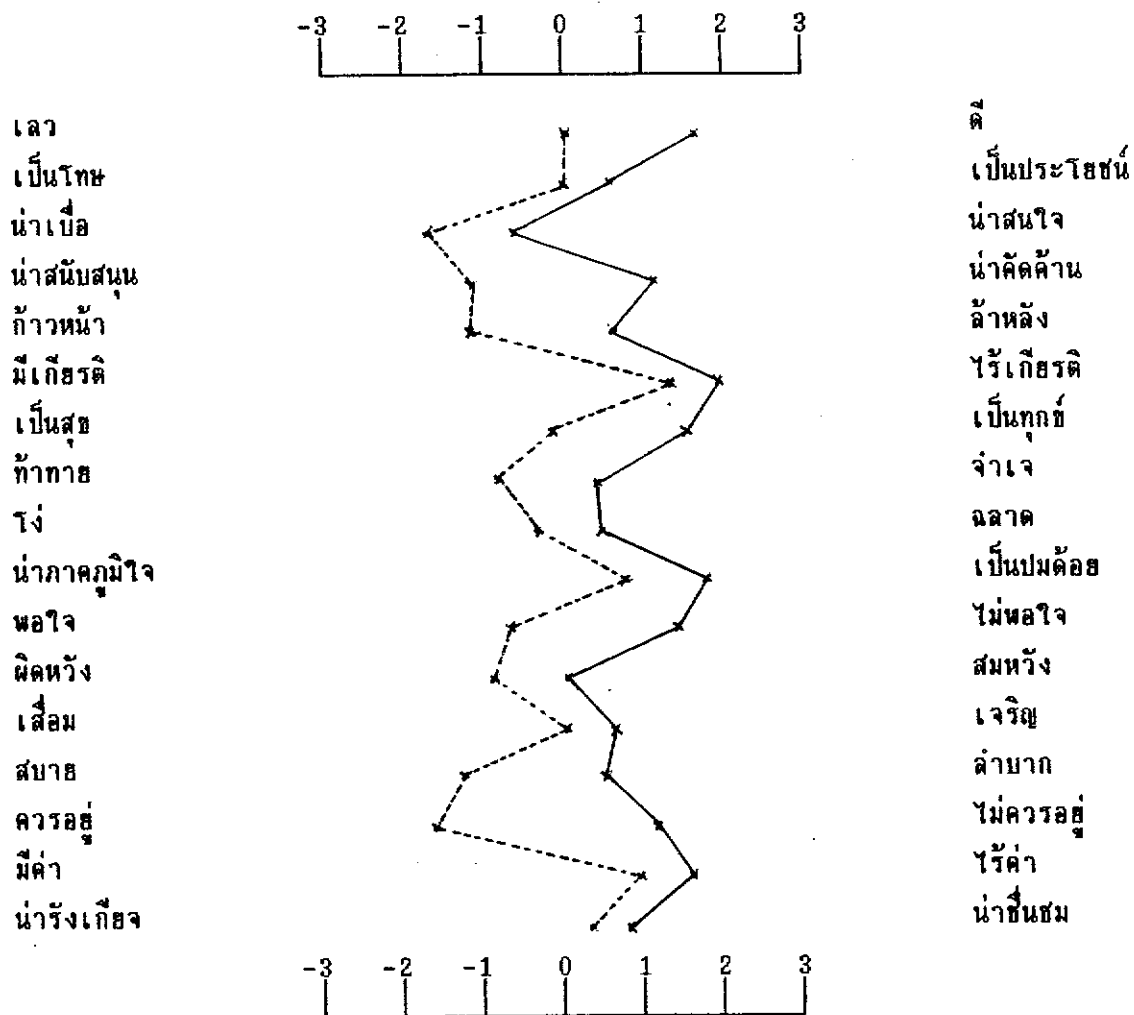
ค่าคุณศัพท์แสดงความเชื่อ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต่อใบที่สภาการศึกษาไทย	ค่าเฉลี่ยของคะแนน A_B		
			t
	มีความตั้งใจจะ ปฏิบัติงานต่อ	มีความตั้งใจจะไม่ ปฏิบัติงานต่อ	
12. ผิดหวัง - สมหวัง	.08	-.93	3.40**
13. เสื่อม - เจริญ	.70	.07	2.26*
14. สบาย - ลำบาก	.59	-1.17	5.31***
15. ควรอยู่ - ไม่ควรอยู่	1.18	-1.59	10.33***
16. มีค่า - ไร้ค่า	1.67	1.00	2.53*
17. น่ารังเกียจ - น่าชื่นชม	.97	.41	2.10*

* มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .001

จากตาราง 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป ราย
ชื่อของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษากลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปและกลุ่มที่
ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกข้อยกเว้นข้อ
เร่ง-ฉลาด เพียงข้อเดียวที่มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาพประกอบ 5 แสดงลักษณะอันมีเลขคณิตของทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไปรายชื่อของ
พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มมีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป ($n = 247$) และ
กลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป ($n = 29$) ที่สภากาชาดไทย

หมายเหตุ ——— พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อ

----- พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อ

จากภาพประกอบ 5 แสดงให้เห็นว่า ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไปของพยาบาลที่อยู่
ระหว่างใช้ทุนการศึกษาที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปมีทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไป ดีกว่า
กลุ่มที่ความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยทุกรายข้อ

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไป และตัวแปรภายนอกกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนาย ของทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปและตัวแปรภายนอกที่มีต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย
4. เพื่อศึกษาความแตกต่างของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผล การกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิด แรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย

ทั้งนี้ได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชานันและโอเซน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลสำคัญสำหรับประกอบใช้ในการแก้ปัญหาการลาออก ตลอดจนการปรับปรุงพัฒนาความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ของพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาที่อยู่ระหว่าง

ปฏิบัติงานเพื่อจัดหาเงินทุนการศึกษาของสภาการศึกษา

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. พยาบาลที่อยู่ระหว่างเงินทุนการศึกษาปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาแตกต่างกัน
2. ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างเงินทุนการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา และตัวแปรภายนอกแตกต่างกัน
3. ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาในระดับทั่วไป และตัวแปรภายนอก สามารถร่วมกันทำนาย ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างเงินทุนการศึกษาของสภาการศึกษาได้
4. พยาบาลที่อยู่ระหว่างเงินทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปกับกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา มีความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา การประเมินผลตามความเชื่อดังกล่าว ผลคูณระหว่างความเชื่อกับการประเมินผลตามความเชื่อ ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา แรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิดและผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นพยาบาลสภาภาษาชาวไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา และกำลังอยู่ในระยะปฏิบัติงานเพื่อขอเข้าทุนตามพันธะสัญญากับสภาภาษาชาวไทย จนถึงวันที่ทำการศึกษา คือวันที่ 1 มีนาคม 2536 ซึ่งคิดเป็นเวลานานกว่า 2 ปี 6 เดือน, 1 ปี 6 เดือน และ 6 เดือน ตามลำดับ จำนวน 306 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นพยาบาลสภาภาษาชาวไทย รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา และกำลังอยู่ในระยะปฏิบัติงานเพื่อขอเข้าทุนตามพันธะสัญญากับสภาภาษาชาวไทย จนถึงวันที่ทำการศึกษา คือวันที่ 1 มีนาคม 2536 ซึ่งคิดเป็นเวลานานกว่า 2 ปี 6 เดือน, 1 ปี 6 เดือน และ 6 เดือน ตามลำดับ จำนวน 306 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือแบบสอบถามและแบบวัดเพื่อศึกษาความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาชาวไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา โดยสร้างตามขั้นตอนของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชานันท์และไอเซน และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกที่เลือกสรรแล้วพิจารณาว่ามีความเกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติต่อไปที่สภาภาษาชาวไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา 5 ตัวแปร จำนวน 6 ข้อคำถาม

ตอนที่ 2 แบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ประกอบด้วยแบบวัดย่อย 6 ชุด โดยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลทุกประการ และพบว่าแบบวัดชุดที่ประกอบด้วยหลายข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทั้งแบบสำรวจและแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกให้กับพยาบาลกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในกรณีที่ไปไม่ได้ ขอความร่วมมือกับพยาบาลหัวหน้าตึกเป็นผู้อธิบาย โดยสอบถามกับพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนทั้งที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระราชาทั้งสี่ จำนวน 306 คน ตรวจหาคะแนนแบบวัด แบบสอบถาม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ถูกต้องซึ่งมีทั้งสิ้น 303 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.02

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS-X (Statistical Package for social science version-x) โดยวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. แจกแจงความถี่และคิดอัตราร้อยละของข้อมูลตัวแปรภายนอก ดังรายละเอียดในตาราง 3

2. วิเคราะห์ความแตกต่างของความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาของพยาบาลสภาการศึกษา รุ่นที่ 75, 76 และ 77 ซึ่งอยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ดังรายละเอียดในตาราง 4, 5

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย กับตัวแปรหลักในโครงสร้างทฤษฎี และตัวแปรภายนอกทั้ง 5 ตัวแปร ด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดังรายละเอียดในตาราง 6

4. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ คำนวณค่าของความสัมพันธ์และค่าอำนาจในการทำนาย ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย กับตัวแปรหลักในโครงสร้างทฤษฎี และตัวแปรภายนอกทั้ง 5 ตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบพร้อมกัน (Enter) และแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ดังรายละเอียดในตาราง 7

5. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป (b_i) การประเมินตามความเชื่อ (e_i) ผลคูณของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปกับการประเมินผลตามความเชื่อ ($b_i e_i$) คะแนนความเชื่อเกี่ยวกับทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานต่อไป (Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (m_i) และผลคูณของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ระหว่างพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปกับพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป ดังรายละเอียดในตาราง 8, 9

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. เกี่ยวกับตัวแปรภายนอก พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างคือพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาเป็นปีที่ 1 โดยได้ปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนการศึกษามานานกว่า 6 เดือน เป็นจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 39.9 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้นกรุงเทพมหานครและจังหวัดชลบุรี ร้อยละ 53.8 มีความต้องการในการศึกษาต่อร้อยละ 87.8 มีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 52.5 และมีภาระครอบครัวที่ต้องรับ

รับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 35.6

2. พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาเป็นปีที่ 1, 2 และปีที่ 3 ซึ่งจำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงานเพื่อขอใช้ทุนตามพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษามากกว่า 6 เดือน, 1 ปี 6 เดือน และนานกว่า 2 ปี 6 เดือน มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 1.7808$) หมายความว่าความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กับตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งแตกต่างกับค่าความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย กับตัวแปรภายนอก ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษาเพียงตัวแปรเดียว ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนตัวแปรภายนอกพบว่าระยะเวลาการปฏิบัติงานตามพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา เป็นตัวแปรภายนอกตัวแปรเดียวที่นอกจากมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปแล้วยังมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไป ระดับทั่วไป, ระดับลึก และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชีวิตระดับทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และเฉพาะในกลุ่มตัวแปรภายนอกทั้ง 5 ตัวแปร พบว่ามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเพียง 3 ตัวแปร ได้แก่ รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาการปฏิบัติงานตามพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา และภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กับภูมิลำเนาเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ได้แก่ ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชีวิตที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไประดับ

ทั่วไป และรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนซึ่งเป็นตัวแปรภายนอกเพียงตัวแปรเดียว สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\leq .001$ และมีค่าอำนาจการทำนายร้อยละ 37.48 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .61 ครอบคลุมคนที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป มีน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย ($p = .5101$) สูงที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป คำน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย ($p = .2033$) และมีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน มีน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย ($p = .0982$) กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย น้อยที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

5. พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปและกลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม มีความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (b_i) รายข้อส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเป็นความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดด้านลบมากกว่าด้านบวก และมีการประเมินผลความเชื่อ (e_i) ดังกล่าว ในด้านลบทั้งสิ้น มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลคูณระหว่างความเชื่อ ผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปกับการประเมินผลตามความเชื่อ ($b_i e_i$) ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01, .05 และเป็น $b_i e_i$ ในด้านลบมากกว่าด้านบวก และพบว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลที่จะเกิดในด้านบวก จากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย พยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินในข้อนั้น ๆ สูงกว่าพยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปประเมิน และในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลที่จะเกิดในด้านลบจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย พบเป็นไปในลักษณะตรงกันข้าม

พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเชื่อทัศนฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_i) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, .001 ทั้ง 6 ข้อ โดยกลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป บุคคลสำคัญใกล้ชิดทั้งหมดมีความเชื่อในทางสนับสนุนต่อการปฏิบัติงานต่อไป ส่วนกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป บุคคลสำคัญใกล้ชิดส่วนใหญ่มีความเชื่อในเชิงคัดค้านต่อการปฏิบัติงานต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเพื่อนสนิทและรุ่นพี่ พยาบาลทั้ง 2 กลุ่มมีค่า

คะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญใกล้ชิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 จำนวน 4 กลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิดโดยพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิดทั้ง 4 มากกว่าพยาบาลกลุ่มที่ตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป

พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าคะแนนเฉลี่ยคะแนนผลคูณระหว่างความเชื่อบัณฑิตฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_{ijm_i}) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกข้อ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

อภิปรายผล

จากการศึกษาความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทย ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าครอบคลุมข้อมูลสำคัญที่วิเคราะห์ทั้งหมดและสมมติฐานที่กำหนดไว้ดังนี้คือ

เกี่ยวกับตัวแปรภายนอกทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ พันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา ภูมิลาเนาเดิม ความต้องการในการศึกษาต่อ รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนและภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 303 คน พบว่าพยาบาลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษานปีที่ 1 ซึ่งเป็นปีแรกของการขอใช้ทุนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 39.9 และน้อยที่สุดคือพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษานปีที่ 3 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการขอใช้ทุนตามพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา ร้อยละ 21.5 ทั้งนี้เนื่องจาก ในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่มีการขาดแคลนบุคลากรในสาขาวิชาชีพพยาบาล ทำให้พยาบาลมีโอกาสนี้ที่จะเลือกงานใหม่ได้ง่าย (ทัศนา บุญทอง, 2534 : 276) แต่การที่ยังคงทำงานอยู่กับสภากาชาดไทยอาจมีเหตุผลจากพันธะสัญญาที่มีต่อองค์กร (สมสุข ศิลกสกุลชัย, 2534 : 119) และเป็นไปตามผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่าความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน มีความสัมพันธ์กับพันธะสัญญาการขอใช้ทุนการศึกษา ($r = .1299$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกี่ยวกับภูมิลาเนาเดิม พบว่าส่วนใหญ่มีภูมิลาเนาเดิมอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ

นอกเหนือจากกรุงเทพมหานคร และชลบุรี จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 53.8 ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เป็นสถาบันที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงมานานถึงปัจจุบันเป็นเวลา 80 ปี ได้ผลิตพยาบาลวิชาชีพออกให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน กระจายไปอยู่ทั่วประเทศทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (อรรพรรณ อุทัยเสน และคนอื่น ๆ. 2530 : 1) จึงทำให้แต่ละปีมีผู้สมัครซึ่งมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศสมัครเข้าสอบแข่งขันเพื่อศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก และรองลงมามีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 41.3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่น ๆ (2533 : 36) ซึ่งพบว่านักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 ของปีการศึกษา 2532 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาต่อพบว่าพยาบาลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการการศึกษาคือ ร้อยละ 87.8 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาสำรวจของแผนกวางแผนและพัฒนาบุคลากรสภากาชาดไทย (2532 : 63) พบว่าพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 30 มีความต้องการศึกษาต่อ ทั้งนี้เพื่อต้องการเพิ่มพูนความรู้ เปิดโอกาสแก่ตนเองรู้ลักษณะงานใหม่และเพื่อเป็นเกียรติยศแก่ตนเองและครอบครัว เกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนพบว่าพยาบาลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนระดับต่ำคือ น้อยกว่า 8,000 บาท จำนวนร้อยละ 52.5 ทั้งนี้เพราะพยาบาลกลุ่มนี้คือพยาบาลที่อยู่ในระหว่างขาดเงินทุนตามพันธะสัญญาปีแรก ซึ่งเป็นพยาบาลกลุ่มที่ยังคงปฏิบัติงานที่สภากาชาดไทย จำนวนมากที่สุด ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อมูลเกี่ยวกับพันธะสัญญากการขาดเงินทุนการศึกษา เบื้องต้นที่กล่าวไปแล้วเกี่ยวกับภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ พบว่าพยาบาลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภาระครอบครัวที่จะต้องรับผิดชอบปานกลาง ร้อยละ 35.6 รองลงมาก็คือไม่ต้องรับภาระเลย ร้อยละ 30.7 ทั้งนี้เพราะพยาบาลกลุ่มที่เข้าในการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่มีอายุน้อยคืออยู่ระหว่าง 21-23 ปี สถานภาพสมรสเป็นโสดจึงทำให้ภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหนื่อยหน่ายในการทำงานของพยาบาล ของ นวลอนง ศรีธีรรัตน์ (2534 : 75) พบว่าพยาบาลสภากาชาดไทยมีภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบน้อย ร้อยละ 42.62 ไม่ต้องรับภาระเลยและรับภาระปานกลางใกล้เคียงกันร้อยละ 28.33 และ 24.46 ตามลำดับ

การอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษามีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 (ตาราง 5) ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลแต่ละกลุ่มมีลักษณะใกล้เคียงกันเช่น อายุอยู่ระหว่าง 21-23 ปี มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่กระตือรือร้นในการทำงาน แสวงหาความก้าวหน้าในชีวิต สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นโสด ตำแหน่งในหน้าที่การงานทุกคนเป็นพยาบาลประจำการ เป็นต้น ลักษณะที่คล้ายคลึงกันในหลาย ๆ ด้านเหล่านี้ส่งผลให้พยาบาลแต่ละกลุ่ม มีทัศนคติต่อความพึงพอใจในงาน ซึ่งจะมีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่หรือลาออกจากงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แมสแลช และลาเวนเดอร์ (Maslach, 1986:60; Lavandero, 1981:20) ซึ่งพบว่าพยาบาลกลุ่มที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงานใกล้เคียงกัน มีความเหนื่อยหน่ายในงานซึ่งส่งผลต่อทัศนคติ ความพึงพอใจและการลาออกของพยาบาล ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับการศึกษาของ สมสุข ดิลกสกุลชัย (2534) ซึ่งพบว่า พยาบาลสภากาชาดไทยกลุ่มอายุ < 32 ปี ประสบการณ์การทำงาน 1-21 ปี มีตำแหน่งเป็นพยาบาลประจำการและพยาบาลฝึกหัดมีทัศนคติต่อวิชาชีพและความพึงพอใจในงานใกล้เคียงกัน แต่จะแตกต่างกับพยาบาลสภากาชาดไทยที่มีอายุ ประสบการณ์และตำแหน่งด้านบริหารทางการพยาบาลสูงกว่ากลุ่มแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วย เหตุผลและตัวแปรภายนอกแตกต่างกัน (ตาราง 6)

ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับตัวแปรหลักทุกตัวในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลซึ่งได้แก่ ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยระดับทั่วไป ระดับลึก บทสฐฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยระดับทั่วไป,

ระดับเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนตัวแปรภายนอก 5 ตัวแปร ได้แก่ พันธะสัญญา การขาดทุนการศึกษา ภูมิลาเนาเดิม ความต้องการในการศึกษาต่อ รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน และภาระครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ พบว่าพันธะสัญญาการขาดทุนการศึกษา เพียงตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่ว่า (Fishbein and Ajzen. 1980 : 82-91) ที่เสนอต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติทางสังคมของบุคคลสำคัญใกล้ชิด เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม ส่วนตัวแปรภายนอกมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรม ได้น้อยเพราะตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์โดยทางอ้อมและไม่คงที่กับพฤติกรรม แต่ที่ททำให้ดูเหมือนว่าตัวแปรภายนอกเหล่านั้น มีผลต่อพฤติกรรม เนื่องจากตัวแปรภายนอกเหล่านั้น อาจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่อยู่ในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นระบุว่ามีความแตกต่างกันของความสัมพัธ์ระหว่างความตั้งใจเชิงพฤติกรรมกับ ตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และตัวแปรภายนอกโดยพบว่า ตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีมีความสัมพันธ์สูงกว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรภายนอก (สมหวัง พิริยานูวัฒน์. 2524 : 84-90 ; อุไรรัตน์ สิงหนาท. 2529 : 124-125 ; Fishbein and Ajzen. 1980 : 195 ; สมศรี รุ่งส่องแสง. 2532 : 66-67 ; อ้างอิงมาจาก Carpenter and Fleishman. 1978)

3. ทศนคติต่อการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ระดับทั่วไปที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย และตัวแปรภายนอกสามารถร่วมทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (ตาราง 6)

ผลการวิจัยพบว่าทศนคติต่อการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดระดับทั่วไปที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยและรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนซึ่งเป็นตัวแปรภายนอกเพียงตัวแปรเดียว สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภากาชาดไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ โดยมีอำนาจการทำนายร้อยละ 37.48 ซึ่งเป็นไปตาม

สมมติฐานข้อที่ 3 และเกี่ยวกับตัวแปรภายนอกที่เหลือ 4 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป แต่ไม่สามารถทำนายความตั้งใจดังกล่าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่า ตัวแปรหลักในโครงสร้างของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถทำนายความตั้งใจเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรมได้ทุกตัวแปร ส่วนตัวแปรภายนอกที่เลือกสรรมาศึกษาพร้อมโดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมนั้น แท้จริงแล้วมีตัวแปรภายนอกเพียงบางตัวแปร เท่านั้นที่มีอำนาจการทำนาย ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อุไรรัตน์ สิงหนาท. 2529 : 134 ; พงษ์พล ลีแสน. 2532 : 105-110 ; เรวดี วัฒนภักโส. 2532 : 133 ; Fishbein and Ajzen. 1980 : 195)

เมื่อพิจารณาที่น้ำหนักความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายซึ่งเป็นค่าที่ชี้ไปถึงอิทธิพลของตัวแปรทำนายทั้ง 3 ตัวแปรที่มีต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย พบว่าทัศนคติต่อการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไพบีอิทธิพลมากเป็นลำดับที่หนึ่งโดยมีน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย $\beta = .5101$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .001 ลำดับที่สองคือ บทสฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดระดับทั่วไพบีเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไปมีน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย $\beta = .2033$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .01 และตัวแปรรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป น้อยที่สุดโดยมีค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย $\beta = .0982$ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การที่พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาจะมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย มากน้อยเป็นไปได้เพียงใดเป็นผลมาจากอิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติงานต่อไปมากที่สุด ซึ่งถือเป็นตัวแปรภายในของบุคคลที่เกิดจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในเชิงบวกและลบ จากการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลที่สภากาชาดไทยและเขาเหล่านั้นได้ประเมินค่าพิจารณา จนตระหนักถึงผลดี ผลเสียที่จะได้รับ ทางใดที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าบุคคลก็มีความตั้งใจที่จะเลือกปฏิบัติตามทัศนคติที่มีต่อแนวทางนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่เชื่อว่า มนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล และใช้ข้อมูลที่ดีเมื่ออยู่อย่างเป็นระบบและมนุษย์จะพิจารณาถึงผลของการกระทำพฤติกรรมทั้งหลายก่อนที่จะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น (Fishbein and Ajzen. 2523:5) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์พล ลีแสน (2529 : 168-181) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความ

ตั้งใจในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาลชุมชนของนักศึกษาทันตแพทย์ เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ทักษะติดต่อการทำงานในโรงพยาบาลชุมชน, บัณฑิตฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดและรายได้ที่คาดหวังและประกอบกับ วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เก่าแก่เป็นที่รู้จักกันลักษณะธรรมชาติของงานการพยาบาลตลอดจนคุณค่าของวิชาชีพ ดังจะพบได้จากผลการวิจัยหลายฉบับที่ศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลของการตัดสินใจ เลือกเรียนวิชาชีพการพยาบาลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นการเลือกเรียนเพื่อปูพื้นฐานเข้าสู่วิชาชีพเพื่อเลี้ยงชีพในอนาคตพบว่า เหตุผลประกอบด้วยหลายองค์ประกอบ เรียงตามลำดับได้แก่ เลือกเรียนเพราะตนเองมีใจรักในวิชาชีพ ทำตามความต้องการของครอบครัว และเหตุผลเชิงเศรษฐกิจ (อานวย จอมพงศ์. 2523 : 21 ; กระทรวงสาธารณสุข รายงานฉบับที่ 1. 2526 : 151 ; สมบัติ พันธคง และคนอื่น ๆ (2533 : 114) แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวแปรภายในของบุคคลเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลสำคัญต่อตัวผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาลซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ และจากการสำรวจทัศนคติต่อผลตอบแทนที่ได้รับของเจ้าหน้าที่สภาวิชาชีพไทย โดยฝ่ายวิจัยคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2534 : 6) พบว่าเหตุผลที่ทำให้เจ้าหน้าที่สภาวิชาชีพไทย เลือกที่จะทำงานอยู่ที่สภาวิชาชีพไทยเรียงตามลำดับคือ ได้ทำงานที่มีประโยชน์ต่อสังคม ได้ทำงานในองค์กรการกุศลที่มีเกียรติและมีชื่อเสียง เป็นความต้องการของครอบครัว ส่วนเหตุผลที่ทำให้พยาบาลลาออกจากสภาวิชาชีพไทยมากที่สุด คือได้รับผลตอบแทนน้อย งานหนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยหลายฉบับที่พบว่า ตัวแปรด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ทางบวก และสามารถทำนายความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติงานต่อไปหรือลาออกจากหน่วยงานเดิมของพยาบาลได้ (ฝ่ายวิจัยคณะพาณิชยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2534 : 6 ; อารีย์ พงษ์ราช และคนอื่น ๆ. 2534 : 41-50 ; Ortin. 1990 : 340-344) และผลการวิจัยบางฉบับได้สนับสนุนว่า ตัวแปรด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปในระดับน้อยกว่าอิทธิพลของตัวแปรด้านทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติงานซึ่งถือเป็นแรงจูงใจภายในของตัวพยาบาลเอง (นิภา คิณประเสริฐ. 2526 : 106 ; สมสุข ดิลกสกุลชัย. 2532 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Longest. 1974 ; Pfaff. 1987)

4. พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาในกลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปกับกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย มีความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป (b_i) การประเมินผลตามความเชื่อดังกล่าว (e_i) ผลคูณของความเชื่อกับการประเมินผลความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป ($b_i e_i$) ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานต่อไป (m_i) และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) แตกต่างกัน (ตารางที่ 8, 9)

จากผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม มีความเชื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปมีความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดในด้านบวกเป็นไปด้สูงกว่า กลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป และความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดในด้านลบ พบว่าลักษณะตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสเปอร์เบอร์, ฟิชไบน์, และไอเซน (Sperber, Fishbein, and Ajzen, 1980 : 114 - 129) ที่ศึกษาความตั้งใจในการเลือกที่จะเป็นแม่บ้าน หรือประกอบอาชีพของนักเรียนหญิงไฮสกูล พบว่านักเรียนหญิงที่มีทัศนคติจะเลือกดำเนินชีวิตแบบหนึ่งมากกว่าจะมีความเชื่อว่าการดำเนินชีวิตแบบที่ตนได้เลือกนั้นจะทำให้เกิดผลของการกระทำทางบวกมากกว่า และมีผลของการกระทำทางลบน้อยกว่าการดำเนินชีวิตอีกแบบหนึ่งที่ตนไม่ได้เลือก และเกี่ยวกับข้อความเชื่อทั้งด้านบวก และด้านลบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม เรียงลำดับจากค่าที (t-test) มากไปน้อยได้แก่ความเชื่อที่ว่า การปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย มีผลทำให้มีสุขภาพจิตเสื่อม (-5.20^{***}) ก้าวหน้าช้าในหน้าที่การงาน (-4.60^{***}) สบายใจที่ได้ทำงานในสถานที่ที่เคยศึกษามาก่อน (3.07^{***}) ได้รับสวัสดิการหลาย ๆ ด้าน (2.82^{**}) มีความมั่นคงในชีวิต (2.70^{**}) มีร่างกายทรุดโทรม (-2.39^*) ต้องทำงานหนัก (-2.35^*) และได้รับค่าตอบแทนน้อย (-2.16^*) จะเห็นว่า พยาบาลระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม ให้ความสำคัญกับความเชื่อที่ส่งผลกระทบต่อปัจจัยภายใน เช่น สุขภาพจิต เป็นต้น มากกว่าปัจจัยภายนอก เช่น สุขภาพกาย รายได้ผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับผล

การวิจัยข้างต้น และพบว่าทัศนคติต่อการปฏิบัติงานต่อไปมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสตับบ์ (Stubb. 2520 ; อ้างอิงมาจาก สมสุข ศิลกสกุลชัย. 2534 : 41-42) ศึกษาถึงความพึงพอใจ และความไม่พึงพอใจในงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ จำนวน 30 คน พบว่า ปัจจัยที่ทำให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในงานมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ ปัจจัยด้านความสำเร็จของผลงาน การได้รับการยอมรับยกย่องจากเพื่อนร่วมงาน และปัจจัยด้านปริมาณงาน จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดอันดับต้น ๆ ส่วนใหญ่เกิดจากตัวแปรภายในของตัวบุคคล ยิ่งไปกว่านั้นพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะได้รับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นความเชื่อด้านลบ มากกว่าความเชื่อด้านบวก ซึ่งเป็นข้อมูลที่ช่วยบอกถึงความคิด ความเชื่อในด้านลบที่มีต่อองค์กรซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจและความตั้งใจที่จะลาออกจากงานเป็นไปได้สูง วูม (Vroom. 1966 : 97) นับเป็นข้อมูลสำคัญที่องค์กร ต้องตระหนักถึงและหาทางปรับปรุงแก้ไขความเชื่อนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ ปัจจุบันที่สังคมมีความต้องการพยาบาลวิชาชีพเป็นจำนวนมาก จนพยาบาลวิชาชีพถือได้ว่าเป็นบุคลากรในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน (ทัศนา บุญทอง. 2536 : 5)

เมื่อพิจารณาถึงการประเมินผลตามความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย (e_i) รายชื่อ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีบ่งบอกถึงการให้ความสำคัญมากน้อยของบุคคล ที่มีต่อความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยรายชื่อ พบว่าความเชื่อที่พยาบาลระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม ประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเป็นความเชื่อถึงผลที่จะเกิดในด้านลบทั้งสิ้น โดยพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย มีค่าเฉลี่ยของการประเมินผลความเชื่อในข้อนั้นว่าเป็นสิ่งที่เลวมากกว่าพยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปประเมิน ข้อความเชื่อที่พบว่ามีผลกระทบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ การประเมินผลเกี่ยวกับการได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลอย่างมีข้อจำกัด (5.98^{***}) การมีสุขภาพจิตเสื่อม (3.73^{***}) การต้องทำงานหนัก (3.05^{**}) การมีร่างกายทรุดโทรม (2.06^*) และการย้ายสังกัดลำบาก (1.97^*) สำหรับความเชื่อเกี่ยวกับการย้ายสังกัดลำบากนั้น ในเบื้องต้นพยาบาลระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม มีความเชื่อไม่แตกต่าง

กัน แต่เมื่อพิจารณาที่การประเมินผลตามความเชื่อเกี่ยวกับความลำบากในการโอนย้ายสังกัด พบว่าพยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ ให้ความสำคัญประเมินผลความเชื่อในข้อนี้แตกต่างจากพยาบาลกลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าเรื่องความยุ่งยากในการโอนย้าย หน่วยงานซึ่งอาจเป็นการโอนย้ายสังกัดภายในหน่วยงานของสภาวิชาชีพ เช่นการย้ายตึก, ย้ายแผนกที่ปฏิบัติงานให้บริการ การพยาบาล หรือการโอนย้ายจากสภาวิชาชีพไปสังกัดในหน่วยงานของรัฐบาล เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาลาออกได้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของสภาวิชาชีพที่เกี่ยวกับจำนวนหน่วยงานที่กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศมีน้อย ลักษณะขององค์กรซึ่งเป็นองค์กรการกุศลมีการ บริหารเป็นเอกเทศไม่อยู่ในเครือข่ายของราชการ ดังนั้นเมื่อลูกจ้างของสภาวิชาชีพต้องการย้ายไปสู่หน่วยงานของรัฐจึงต้องบรรจุและเริ่มนับอายุการทำงานใหม่ ข้อจำกัดนี้จึงมีผลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปได้

จากผลการวิเคราะห์ซึ่งพบว่า พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษากลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานต่อไป กับคะแนนการประเมินผลตามความเชื่อ (belief) ทั้ง 12 ข้อ พบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 10 ข้อ เรียงลำดับจากค่าที (t-test) มากไปน้อยได้แก่ ผลคูณระหว่างความเชื่อและการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับการมีสุขภาพจิตเสื่อม (5.63***) ต้องทำงานหนัก (4.31***) ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลอย่างมีข้อจำกัด (4.13***) ก้าวหน้าช้าในหน้าที่การงาน (3.75**) สบายใจที่ได้ทำงานในสถานที่ที่เคยศึกษามาก่อน (3.01**) ได้รับสวัสดิการหลาย ๆ ด้าน (2.51*) มีความมั่นคงในชีวิต (2.47*) ย้ายสังกัดลำบาก (2.41*) ได้รับค่าตอบแทนน้อย (2.28*) ส่วนผลคูณระหว่างความเชื่อและการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับ การได้งานทำและมีอายุงานทันที กับการได้เพิ่มทักษะความชำนาญในการปฏิบัติการพยาบาล พบว่าพยาบาลระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ผลที่เกิดเกี่ยวกับการได้เพิ่มทักษะความชำนาญในการพยาบาล และการได้งานทำและมีอายุงานทันที ไม่ว่าปฏิบัติงานอยู่ในสภาวิชาชีพหรือหน่วยงานอื่น พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนเชื่อว่าได้รับไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสภาวะ

การณัจจุบันซึ่งพยาบาลยังเป็นสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลนหลายหน่วยงานโดยเฉพาะโรงพยาบาลเอกชนมีการจ้างพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานให้เข้ามาทำงานโดยให้ผลตอบแทนเป็นจำนวนเงินเพิ่มตามจำนวนปีของประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะในลักษณะงานเช่นพยาบาลประจำห้องคลอด ห้องผ่าตัด เป็นต้น (ทัศนา บุญทอง. 2534 : 276 ; ตรี จงอุดมการณ์. 2534 : 8 ; ชวรงค์ ลิ้มปัทมพาณิชย์. 2536 : 5)

ดังนั้นจากผลการวิจัยซึ่งทำให้ทราบถึงรายละเอียดในความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย และการประเมินผลตามความเชื่อ ตลอดจนความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนผลฤทธิ์ระหว่างความเชื่อและการประเมินผลตามความเชื่อรายข้อ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้เพื่อปรับปรุงและสร้างเสริมทัศนคติต่อการปฏิบัติงานที่สภากาชาดไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาให้ดีขึ้นได้ โดยเลือกเปลี่ยนเฉพาะข้อความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติให้มากพอที่จะมีอิทธิพลไปเปลี่ยนทัศนคติต่อการปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโพมาซาล และแจคคาร์ด (Pomazal and Jaccard. 2522 ; อ้างอิงมาจาก ชีระพร อุวรรณิณ. 2528 : 154) ได้แนะนำให้ใช้ข้อความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปปรับปรุงสร้างเสริมทัศนคติที่มีต่อการบริการโลหิตของประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างให้ดีขึ้น

จากผลการวิเคราะห์ซึ่งพบว่า พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับพื้นฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด (Nb_i) ทุกกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียงลำดับความสำคัญของกลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิดตามค่าที (t -test) จากมากไปหาน้อย ได้แก่ พี่น้อง (5.64^{***}) ญาติ (5.22^{***}) เพื่อนสนิท (4.22^{***}) พ่อแม่ (4.12^{***}) รุ่นพี่ (3.82^{**}) และหัวหน้าตึก (2.08^*) และพบว่า พยาบาลระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม คิดว่าทั้งกลุ่มพ่อ-แม่ และหัวหน้าตึกสนับสนุนให้พวกเขาปฏิบัติงานต่อไป ส่วนบุคคลสำคัญใกล้ชิดอีก 4 กลุ่ม พบว่าพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน กลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป คิดว่าบุคคลสำคัญใกล้ชิด ทั้ง 4 กลุ่ม สนับสนุนให้พวกเขาปฏิบัติงานต่อไป ส่วนพยาบาลระหว่างใช้ทุนกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไป คิดว่าบุคคลสำคัญใกล้ชิด ทั้ง 4 กลุ่ม คัดค้านการปฏิบัติงานต่อไป

ที่สภากาชาดไทยของพวกเขา และเมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจ (m_i) ที่พยาบาลระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่มจะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิดมีบุคคลสำคัญใกล้ชิดเพียง 4 ใน 6 กลุ่มคือ กลุ่มหัวหน้าตึก รุ่งพี เพื่อนสนิท และญาติ เท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และเมื่อพิจารณาความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความต้องการของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ($Nb_i m_i$) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน $Nb_i m_i$ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกกลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิด ซึ่งเป็นการยืนยันถึงอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 2 ที่มีต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลระหว่างใช้ทุนทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรวดี วัฒนกรโส (2533 : 133-134) ซึ่งพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่มีเจตนาจะเลือกศึกษาต่อ และกลุ่มที่มีเจตนาจะไม่เลือกศึกษาต่อสายสามัญ และสายอาชีพ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Nb_i) (กลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิด) และผลของของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($Nb_i m_i$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทุกกลุ่มอ้างอิง ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (m_i) พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงบางกลุ่มอ้างอิง ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปถึงกลุ่มอ้างอิงทั้งหมดว่ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของกลุ่มประชากร ดังนั้นในการที่จะแนะนำให้พยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาให้มีความตั้งใจที่จะทำงานต่อไปที่สภากาชาดไทยเพิ่มมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงความสำคัญของบุคคลสำคัญใกล้ชิดทั้ง 6 กลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่ม พี่น้อง ญาติ เพื่อนสนิท และรุ่นพี่ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่มีความคิดความเชื่อในทางคัดค้านต่อการปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุน ควรให้กลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิดทั้ง 6 กลุ่ม ได้มีส่วนร่วมรับรู้ในข่าวสารข้อมูลร่วมแสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสภากาชาดไทยมากขึ้น ตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม ให้มากพอที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่สภากาชาดไทยได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สตราเดอ, เบแมน, และเม็คสวินี (Strader, Beaman, and Me Sweeney. 2535 : 699-703) ซึ่งใช้วิธีให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย แก่กลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิด เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้ ช่วยกระตุ้นให้มีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของคน

ไว้ที่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการศึกษามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเพิ่มความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย ซึ่งเป็นการช่วยป้องกัน แก้ไข ปัญหา การขาดแคลน และยังเป็นการช่วยพัฒนาบุคลากรพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะพยาบาล ที่สำเร็จการศึกษาใหม่และอยู่ระหว่างปฏิบัติงานเพื่อขอตำแหน่งการศึกษา ดังนี้

1.1 ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งฝ่ายนักศึกษา และฝ่ายบริการต้องตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ ทุกฝ่ายต้องร่วมประสานนโยบาย และดำเนินงานอย่างสอดคล้องต่อเนื่อง กันให้เป็นรูปธรรม

1.2 เร่งเรื่องปลูกฝังและพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่สภาอากาศไทย ด้วยการแก้ไขความเชื่อเชิงลบต่อการปฏิบัติงานที่สภาอากาศไทย ให้ลดลงหรือหมดไปโดย

1.2.1 ฝ่ายการศึกษา ต้องวางรากฐานและพัฒนา นักศึกษาพยาบาลให้มีทัศนคติที่ดีต่อสภาอากาศไทย ควบคู่กับการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลให้มากยิ่งขึ้น ด้วยการวางแผนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตลอด 4 ปี การศึกษาด้วยการให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับองค์กรที่ละเอียด ถูกต้องทันสมัย ประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์กร เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความรักผูกพันและภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรในฐานะพยาบาลวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนควรใช้วิธีการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทัศนคติของผู้เรียน เช่น การอภิปรายกลุ่ม, การวิเคราะห์เหตุการณ์, กรณีศึกษา, บทบาทสมมติ เป็นต้น เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลมีบทบาท ร่วมรับผิดชอบต่อภาระกิจขององค์กรในฐานะพยาบาลวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น เช่น การออกช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ภัย กับหน่วยบรรเทาทุกข์การให้บริการตรวจสอบสุขภาพประชาชนในงานกาชาด เป็นต้น

1.2.2 ฝ่ายบริการ ต้องพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทย ของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่อย่างต่อเนื่องและเข้มข้น โดย

ก. จัดโครงการพยาบาลพี่เลี้ยง (Preceptorship) ในระยะการปฏิบัติงานช่วงแรก ๆ เพื่อช่วยให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่มีความอบอุ่น มั่นใจ สามารถปรับตัวเองทั้งในด้านสังคมและหน้าที่การงานได้อย่างเหมาะสม ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดทัศนคติที่ดีต่องานที่ตนปฏิบัติอยู่ จากผลการวิจัยของ ศรีนวล ศิริพันธ์ และคนอื่น ๆ (2534:45-59) ซึ่งได้ทดลองใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยง มาประยุกต์ใช้ในการปฐมนิเทศพยาบาลใหม่ที่โรงพยาบาลแพร่พบว่าพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ มีความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติงานในระยะหลังจากการได้รับการปฐมนิเทศและฝึกปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลพี่เลี้ยง สูงกว่าในระยะก่อนการปฐมนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านผู้เป็นพยาบาลพี่เลี้ยงเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะเป็นแม่แบบที่ดีของพยาบาลประจำการ แล้วก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพอีกด้วย ดังนั้นโครงการพยาบาลพี่เลี้ยงจึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่สภาการพยาบาลไทย อันจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลของสภาการพยาบาลไทยได้วิธีหนึ่ง

ข. การปรับปรุงเรื่องผลประโยชน์ตอบแทน ทั้งในรูปตัวเงิน และสวัสดิการ สืบเนื่องจากผลการวิจัย ซึ่งพบว่าพยาบาลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนอยู่ในระดับต่ำ และรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนมีอานาจทานาย ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป และพยาบาลที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษามีความเชื่อเชิงลบต่อการปฏิบัติงานที่สภาการพยาบาลไทยว่าทำให้ได้รับค่าตอบแทนน้อย ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลอย่างมีข้อจำกัด ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ต้องปรับปรุงเรื่องผลประโยชน์ตอบแทน เช่น ค่าตอบแทนที่เป็นเงินพิเศษจากเงินเดือนประจำ ซึ่งอาจพิจารณาให้ได้รับเงินเพิ่มตามสัดส่วนที่เหมาะสมกับปริมาณงาน ความเสี่ยงและลักษณะเฉพาะของงาน เป็นต้น ส่วนสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลในสภาพปัจจุบันมีข้อจำกัด ให้เจ้าหน้าที่สภาการพยาบาลไทยได้รับการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเฉพาะกับหน่วยงาน ซึ่งให้บริการรักษาพยาบาลของสภาการพยาบาลไทยเท่านั้น ซึ่งได้แก่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลสมเด็จ ๓ ศรีราชา ศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู สถานพักฟื้นสววงคณิवास และสถานีกาชาด จึงเป็นการไม่สะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่หรือครอบครัวที่อยู่ห่างไกลจากสถานบริการดังกล่าว ดังนั้นผู้บริหารควรเปลี่ยนแปลงให้มีความคล่องตัวในการให้สวัสดิการด้านนี้ โดยชำระเบี้ยบนและวิธีปฏิบัติเช่นเดียวกับระเบียบปฏิบัติของราชการ

ค. แรงการประชาสัมพันธ์ เรื่องระเบียบ วิธีการในการก้าวหน้าใน วิชาชีพพยาบาล ซึ่งสภาวิชาชีพได้แก้ไขปรับปรุง วิทยาลัยพยาบาลวิชาชีพซึ่งเดิมสามารถก้าวหน้าได้ เฉพาะทางสายบริหาร ซึ่งมีอัตราจำกัด เพิ่มเป็นความก้าวหน้าในสายวิชาการในตำแหน่ง ผู้ ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ซึ่งมีอัตราไม่จำกัดขึ้นอยู่กับความสามารถของ พยาบาลแต่ละคนที่จะผ่านเกณฑ์การประเมินที่ได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานแล้ว อันจะมีผลให้ระดับ เพดานเงินเดือนปรับเพิ่มสูงขึ้นด้วย ซึ่งสิ่งจูงใจสำคัญเหล่านี้ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่มี ประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงควรเร่งปรับปรุงโดยการให้ข้อมูลที่ละเอียดชัดเจน เช่น จัดทำคู่มือแนะ นำการก้าวหน้าในวิชาการ แจกแก่พยาบาลวิชาชีพทุกคน กระตุ้นให้เกิดตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ ก้าวหน้าสู่สายวิชาการได้สำเร็จ โดยการส่งมอบกรมพยาบาลระดับบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย (ตำแหน่งหัวหน้าตึกเดิม) ซึ่งเป็นผู้บริหารที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อพยาบาล ผู้ปฏิบัติงานมากที่สุด ให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนต่อระเบียบขั้นตอนและวิธีการของการก้าวหน้าสู่สาย วิชาการ เพื่อให้บุคคลสำคัญใกล้ชิดกลุ่มนี้กระตุ้นพยาบาลวิชาชีพที่อยู่ในการดูแลให้มีความกระตือ รือร้นในการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และยังเป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยลดความเชื่อเชิงลบที่ว่า "การ ทำงานต่อไปที่สภาวิชาชีพทำให้สุขภาพจิตเสื่อม" ลดลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของ ราวีก และคนอื่น ๆ (Vogt, and others. 1983 : 110) กล่าวว่า ปัจจัยภายในตัวบุคคล อันได้แก่ พลังงานในการทำงาน การเห็นเป้าหมายและคุณค่าของงานเป็นแรงขับให้บุคคลเกิดความ รัก และมีความสุขกับการปฏิบัติงาน ซึ่งงานที่สุดจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพของงานและ ชื่อเสียงขององค์กรอีกด้วย

1.3 แรงส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานต่อไปที่สภาวิชาชีพ ของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ ทุนการศึกษา ดังนี้

1.3.1 ฝ่ายการศึกษาควรวางรากฐานความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดี ระหว่างผู้ปกครองของนักศึกษาพยาบาลกับวิทยาลัยพยาบาลสภาวิชาชีพไทย ด้วยการจัดการประชุม ผู้ปกครองนักศึกษาทุกชั้นปี อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองและคณาจารย์ได้รับรู้แลกเปลี่ยน

ข้อมูลข่าวสาร ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกัน จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงาน ความเคลื่อนไหว ตลอดจนประกาศเกียรติคุณผู้ปกครองที่ทำประโยชน์ต่อสถาบันและองค์กร โดย แจกฟรีแก่ผู้ปกครองของนักศึกษาพยาบาลเป็นประจำทุกเดือน โดยกิจกรรมทั้งสองเน้นวัตถุประสงค์ เพื่อประสานความเข้าใจ และความร่วมมือที่ดีต่อกัน ซึ่งจะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีของบุคคลสำคัญ ใกล้ชิดที่มีต่อวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยได้

1.3.2 ฝ่ายบริการควรวพัฒนาทัศนคติที่ดีนั้นให้ดียิ่งขึ้นโดย

1.3.2.1 การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริม ทัศนคติที่ดีต่อกันระหว่างครอบครัวของพยาบาล และสภากาชาดไทย

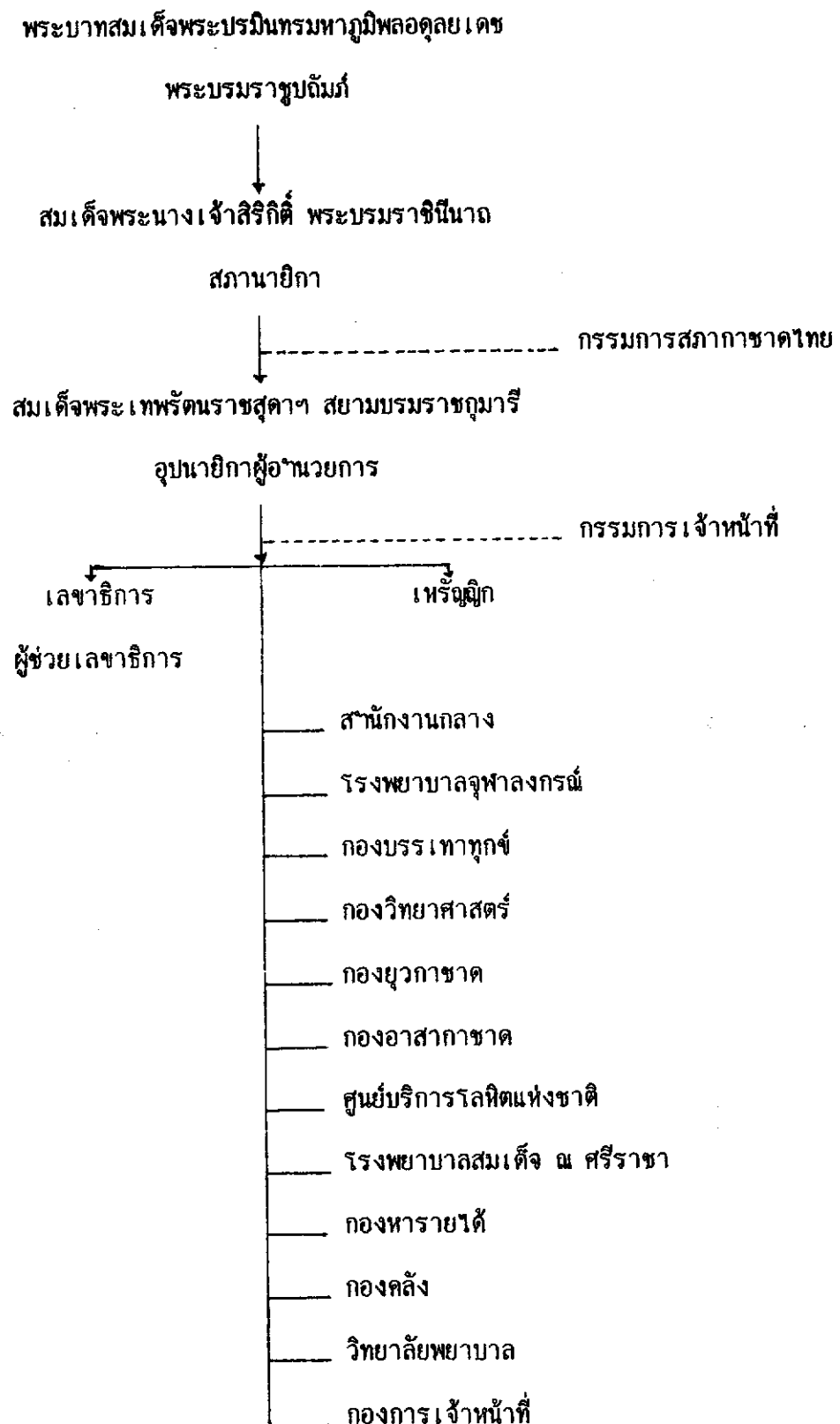
1.3.2.2 สร้างความรักผูกพันและศรัทธาของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ที่มีต่อสภากาชาดไทยให้มากยิ่งขึ้นตามวาระโอกาสที่เหมาะสม เช่น การดูแลให้ได้รับสิทธิพิเศษ และ บริการที่ดีด้านการรักษาพยาบาลเมื่อบุคคลสำคัญใกล้ชิดมาใช้บริการด้านสุขภาพ ผู้บริหารต้องถือเป็นนโยบายโดยมอบหมายให้พยาบาลวิชาชีพอาวุโส ซึ่งเคยปฏิบัติหน้าที่เป็นเวรตรวจรักษาการ ตึกรักษาพยาบาลต่าง ๆ อยู่แล้วให้มีการเยี่ยมไข้ เมื่อบุคคลสำคัญใกล้ชิดเหล่านี้เข้าอยู่พักรักษาตัว ในโรงพยาบาล เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทาวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไป เกี่ยวกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ควรที่จะได้ศึกษาติดตามดูผลพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงว่ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่ระบุไว้หรือไม่

2. ควรที่จะศึกษาวิจัยในลักษณะนี้ กับพยาบาลวิชาชีพที่มีอายุการทำงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกลุ่มประชากรที่เข้าในการศึกษาค้างนี้ และควรศึกษากับบุคลากรที่ขาดแคลนกลุ่มอื่น ๆ เช่น แพทย์ เภสัชกร ทันตแพทย์ เป็นต้น

3. ควรที่จะนำเอาหลักการของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเป็นแนวทางในการ ศึกษาพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการให้บริการพยาบาลแก่ผู้ป่วยโรคเอดส์ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น เนื่องจากทฤษฎีนี้สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ได้

ภาพประกอบ 6 การบริหารงานของสภากาชาดไทย

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- กระทรวงสาธารณสุข. "โครงการแก้ไขปัญหาการสูญเสียแพทย์ ทันตแพทย์ และเภสัชกรของกระทรวงสาธารณสุข." จุลสารชมรมแพทย์ชนบท. 13(3) : 7-14 ; 2533.
- จินตนา ยูนิพันธ์. "การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์บนรากฐานของปรัชญาการพยาบาล," วารสารครุศาสตร์. 14(4) : 50-56 ; เมษายน - มิถุนายน 2529.
- _____. สมองไหลในวงการแพทย์. ตีพิมพ์วิชาการ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. 26 สิงหาคม 2535. 13.00-16.00 น.
- จุฑามณี เอี่ยมสุพรรณ และคนอื่น ๆ. "การวิจัยทางการพยาบาลเพื่อพัฒนาสังคมและวิชาชีพ," ในการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 9. 5 : 201-221 ; 2534.
- จุฬารัตน์ สมรูป. การศึกษาเปรียบเทียบสาเหตุสนับสนุนในการตัดสินใจคุมกำเนิดชนิดถาวรของหญิงและชายไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อัดสำเนา.
- จารุณ มีชนอม. ทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ต่อการปฏิบัติงานสาธารณสุขในชนบท. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, 2510. อัดสำเนา.
- ชญาดา ศิริวิกรมย์. "การผลิตและการกระจายพยาบาลในประเทศไทย," วารสารสังคมศาสตร์การแพทย์. 4(1) : 84-97 ; ตุลาคม 2525.
- ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี. "วิกฤตการณ์ขาดแคลนพยาบาลสวัสดิภาพคนไข้สะท้อน," ไทยรัฐ. 31 สิงหาคม 2536. หน้า 5.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2530.
- เชิดศักดิ์ รมวาสินธุ์. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : พิธีพัฒนาการพิมพ์, 2522.

ครุณี จงอุดมการณ์. "พยาบาล : แรงงานมันสมองที่ไม่ไหล ?" มติชน. 13 กรกฎาคม 2534.

หน้า 8.

ทัศนา บุญทอง. "พยาบาลกับปัญหาสมองไหล...ใครรับผิดชอบ," วารสารพยาบาล. 40(3): 273-278 ; กรกฎาคม - กันยายน 2534.

เทพม เมืองแมน และสวีน สุวรรณ. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

ธัญญา แก้วศรี. ความพึงพอใจในงานของผดุงครรภ์ในสามจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528. อัดสำเนา.

ธีระพร อูวรรณธณ. "การวัดทัศนคติ : ปัญหาในการใช้เพื่อทำนายพฤติกรรม," วารสารเศรษฐศาสตร์. 14(2) : 133-158 ; 2528.

นวลอนงค์ ศรีชัยรัตน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเบื่อหน่ายในการทำงานของพยาบาล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. ถ่ายเอกสาร.

เนตรนภา ภาไศสวรย์นุมาศ. ปัญหาการสูญเสียแพทย์จากโรงพยาบาลของรัฐไปสู่อุบัติพยาบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์ สด.ม. : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524. อัดสำเนา.

นิภา คิตประเสริฐ. การเปรียบเทียบค่านิยมทางวิชาชีพ ทางบริการและทางราชการของนักศึกษาพยาบาล และพยาบาลที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลินิก แตกต่างกัน.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536. อัดสำเนา

บุญเรียง ขจรศิลป์. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ พินิจการพิมพ์, 2534.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ และสวีน สุวรรณ. พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา.

กรุงเทพฯ : คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.

แผนกพัฒนาศึกษา. สภาวิชาชีพ. ปฐมนิเทศพยาบาลสภาวิชาชีพไทย 2532. กรุงเทพฯ :

แผนกพัฒนาศึกษากองการเจ้าหน้าที่, 2532.

แผนกวางแผนและพัฒนาศึกษา. สภาวิชาชีพ. ศึกษาวงจรความต้องการศึกษาต่อของ

พยาบาลสภาวิชาชีพไทย. กรุงเทพฯ : สภาวิชาชีพไทย, 2532.

แผนกเวชระเบียนและสถิติ. สถิติโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์, 2535.

ฝ่ายวิจัยคณะกรรมการสุขภาพและการบัญชี, มหาวิทยาลัย. การสำรวจทัศนคติต่อผลตอบแทนที่ได้รับ
ของเจ้าหน้าที่สภาวิชาชีพไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

/พงษ์พจ ลีแสน. ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีต่อความตั้งใจในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาล
ชุมชนของนักศึกษาทันตแพทย์. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล,
2532. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ บุญญารักษ์. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล,"
วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2(3) : 1-7 ; ธันวาคม 2533.

พยอม อิงคตานุวัฒน์. ศัพท์จิตเวช. กรุงเทพฯ : ไทศาลศิลป์การพิมพ์, 2525.

พิชัย สุพิทยาพร และสมศรี สอาดเอี่ยม. "สรุปผลงานบางเรื่องของนักศึกษาแพทย์ ที่ปฏิบัติงาน
ในภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,"
เชียงใหม่เวชสาร. 10 : 328-330 ; 4 ตุลาคม 2514.

ไพฑูริย์ รสสุคนธ์. ทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ต่อการเรียนและการปฏิบัติงานสาธารณสุขในชุมชน.
กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

ภูเก็ท วาจานนท์. "ฐานะแพทย์ในสังคม." แพทยสภาสาร. 12(2) : 71-73 ; กุมภาพันธ์
2526.

มณี รัชติวิวัฒน์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความคิดเห็นของแพทย์ในการเลือกที่จะทำงานในโรงพยาบาล
ชุมชนหลังจากหมดภาระวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2527 : อัดสำเนา.

/// มาลา รักษาพรหมณ์. ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่ทำนายความตั้งใจในการสูบบุหรี่ ของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536 :
อัดสำเนา.

ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 18.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.

✓เรวดี วัฒนกรโสกล. การสำรวจความเชื่อ เจตคติ เจตนา และพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อ
สายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ตามแนว
ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533. ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2531.

ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2528. อัดสำเนา.

วรรณิ์ แสงประทีปทอง. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลัง ปัญหาในการปฏิบัติงานและเหตุผลส่วนตัว
กับการเลือกสถานที่ปฏิบัติงานของแพทย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

วิจารณ์ พานิช. "สมองไหลผลกระทบต่อวงการแพทย์ไทย," จุลสารชมรมแพทย์ชนบท.
13(3) : 17-19 ; 2533.

ศรีนวล ศิริพันธ์. "การปฐมนิเทศด้วยระบบพยาบาลพี่เลี้ยง," ลาปางเวชสาร. 12 (2):
45-60 ; พฤษภาคม-สิงหาคม 2534.

สภาวิชาชีพไทย, องค์การ. ครบรอบ 72 ปี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. กรุงเทพฯ : องค์การ
การกุศล. 2529.

_____. รายงานกิจการสภาวิชาชีพไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศิริธรรมสาร. 2534.

อดุลย์ ปริยัติตุลภาค และคนอื่น ๆ. ที่ระลึกเนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
เสด็จทรงวางศิลาฤกษ์ ตึกอุบัติเหตุ โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์. ชลบุรี :
โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์. 2535.

สมจิตต์ สุวรรณทัศน์. "อิทธิพลด้านจิตวิทยาต่อการเจริญพันธุ์และการตายของประชากร,"
หนังสืออุทิศประชากรศึกษา.

- สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่น ๆ. การศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2532 และสำเร็จการศึกษานปีการศึกษา 2535. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 1 กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, 2533. อัดสำเนา.
- สมสุข คิลกสกุลชัย. การเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและความพึงพอใจงานของพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่มีอายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษาแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- สมศรี ชูส่องแสง. ตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. ถ่ายเอกสาร
- สมหวัง หิรัยานุวัฒน์. การเปรียบเทียบระดับการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อวิชาชีพครู และความตั้งใจประกอบอาชีพครูระหว่างนิสิตครูศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่มีภูมิหลังต่างกัน. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สิระยา สัมมาวาจ. ความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลรามาริบัติ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ศรีวิธชาการ. "นันทาทรศนะกับสถานการณ์สมองไหล," จุลสารชมรมแพทย์ชนบท. 13(3) : 20-27 ; 2533.
- อารีย์ พฤษราช และคนอื่น ๆ. "การศึกษาความพึงพอใจในงานวิชาชีพและความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการลาออกจากงานของพยาบาลประจำการ," วารสารพยาบาล. 40(1) : 41-50 ; มกราคม - มีนาคม 2534.

- อุไรรัตน์ สีนาก. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการรับบริการทำหมันชายและความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมการรับบริการทำหมันชายของประชากรกลุ่มเป้าหมายจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. 2529. ถ่ายเอกสาร.
- เอื้อศรี ยศวิมล. ปัญหาการขาดแคลนแพทย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ รศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อัดสำเนา.
- อมร นนทสุต. "พยาบาลกับแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 4," ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 5. 1 : 21 ; ตุลาคม 2516.
- อรรรรณ อุทัยเสน และคนอื่น ๆ. การศึกษาติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาลักศุตพยาบาล-ศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2534-2537. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, 2530. อัดสำเนา.
- Allport, Gardon W. Parsonality : A Psychological Interpretation. New York : Holt R. and W, 1937.
- Dow Mongkolsamai. Supply of and Demand for Physicians in Thailand. Master's thesis. Thammasart University, 1972. photocopied.
- Fishbein, Martin. and Ajzen. Icek. Understanding Attitude and Predicting Social Behavior. New Jersey : Prentice Hall, 1983.
- _____. "Predicting and Understanding Voting in American Election : Effects of external Variables," in Understanding Attitudes and Predecting Social Behavior. 178-195. New Jersey : Prentice-Hall, 1980.
- Jaccard, J J. and Davidson A.R. "Toward and Understanding of family planning behaviors : Aninitial investigation." Journal of Applied Social Psychology. 2 : 288-235 ; 1972.

Kerr, Sharon Dill., Lundrigan, Card B and Brodish, Mary S. "A Profile of the Inactive Nurse : One Solution to Shortage ?" Hospital Topics. 68(3) : 11-18 ; 1990.

Locke, E A. "The nature and Causes of Job Satisfaction. In M.D. Dunnetted." Handbook of Industrial and Organizational psychology. 1297-1349 ; Chicago : Rand McNalley, 1976.

Ortin, L Erlinda. "The Brain drain as Viewed by an Exporting Country." International Nursing Review. 37(5) : 340-344 ; September-October 1990.

Seybolt, J W., Pavett, C and Walker D.D. "Turnover among nurses : It can be managed." Journal of Nursing Administration. 8 : 4-9 ; September 1978.

Sporber, M Brenda., Fishbein, Martin and Ajzen, Icek. "Predicting and Understanding Women's Occupational Orientation : Factors underlying Choice intention." in Understanding Attitude and Predicting Social Behavior. 114-129. New Jersey : Prentice-Hall, 1980.

Strader, Marlene k., Beaman Margaret L and McSweeney, Maryellen. "Effects of Communication with important Social referents on beliefs an intention use Condoms." Journal of Advanced Nursing. 17(6) : 699-703 : June 1992.

Thurstone, L L. "The measurement of attitude." Journal of Abnormal and Social Psychology. 26 : 249-269 ; 1931.

Vroom, V H. Work and motivation. Malabar : Robert E. Krieger
Publishing Company, 1964.

Webster's New Twentieth Century Dictionary. 2nd ed. New York :
World Publishing Co, 1968.

הכרזת

ภาคผนวก ก.

แบบสำรวจฯ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสำรวจความคิดเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็น ความเชื่อเกี่ยวกับการที่จะอยู่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะอยู่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย

ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการนำผลจากการศึกษาไปช่วยแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดิฉันใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน กรุณาตอบแบบสอบถาม และดิฉันจะมารับคืน ภายในวันที่.....ขอความกรุณาท่าน โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อด้วยความตั้งใจ และตรงตามความคิดเห็น ความเชื่อที่แท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือนอกจากท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัย

.....

(นางลักขณา วราสินธุ์)

นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็น ความเชื่อ เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไป
ที่สภาภาษาไทย และกลุ่มสาคัญใกล้ชิด ที่มีผลต่อการที่จะอยู่ปฏิบัติงาน
ต่อไปที่สภาภาษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประเมินความรู้สึกที่มีต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่
สภาภาษาไทย ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1

1. ท่านมีความเชื่อว่าจะเกิดผลดีอย่างไรบ้างถ้าท่านจะปฏิบัติงานต่อไปที่

สภาภาษาไทย หลังจากที่ได้ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีความเชื่อว่าจะเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง ถ้าท่านจะปฏิบัติงานต่อไปที่

สภาภาษาไทย หรือจากที่ได้ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดบ้างที่สนับสนุนให้ท่านปฏิบัติงานต่อไปกับสภาเกษตรกรไทย

หลังจากได้ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

4. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดบ้างที่คัดค้านไม่让您ปฏิบัติงานต่อไปกับสภาเกษตรกรไทย

หลังจากที่ท่านได้ปฏิบัติงานมาจนถึงปัจจุบัน

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

5. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาเกษตรกรไทย

ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาเกษตรกรไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถาม

การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สหประชาชาติไทยเป็นสิ่งที่.....

มาก   ปาน   น้อย   ไม้ใช้ทั้ง   น้อย   ปาน   มาก
           กลาง   สองอย่าง   กลาง

1. ดี : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เลว
2. เป็นโทษ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นประโยชน์
3. น่าเบื่อ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าสนใจ
4. น่าสนับสนุน : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าคัดค้าน
5. ก้าวหน้า : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม้ก้าวหน้า
6. มีเกียรติ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไร้เกียรติ
7. เป็นสุข : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นทุกข์
8. ท้าทาย : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ง่าย
9. รุ่ง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ฉลาด
10. น่าภาคภูมิใจ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เป็นบมด้อย
11. พอใจ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม้พอใจ
12. ผิดหวัง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : สัมหวัง
13. เสื่อม : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : เจริญ
14. สบาย : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ลำบาก
15. ดีใจ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ผ่อนคลาย
16. ควรอยู่ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม้ควรอยู่
17. มีค่า : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไร้ค่า
18. น่ารังเกียจ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : น่าชื่นชม

ขอบคุณความร่วมมือ

.....

(นางลักษณ์ วราสินธุ์)

ภาคผนวก ข.
แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
เรียน .....

เนื่องด้วย ดิฉัน นางลักษณา วราสินธุ์ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยของพยาบาล

ที่อู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของ สภากาชาดไทย

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความตั้งใจและทัศนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ของพยาบาลจุฬา ที่อู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา
วันที่ 75, 76, 77 ทั้งที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช และตัวแปรที่สามารถทำนายความตั้งใจดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษและการนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดิฉันจึงขอความร่วมมือจากท่าน
กรุณาตอบแบบสอบถาม และส่งคืนที่งานหัวหน้าเด็ก ซึ่งท่านปฏิบัติงานอยู่ภายในวันที่..... ค่าตอบแทนเป็นสิ่งที่มีค่าและสำคัญยิ่ง

ซึ่งผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ และไม่ผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น ขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือนอกจากนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย

.....

(นางลักษณา วราสินธุ์)

นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอก จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2

แบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ตามหลักวิชาการของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุของพิชโยบและไอเซ็น ประกอบด้วย 6 ข้อ

ข้อที่ 1 แบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย จำนวน 2 ข้อ

ข้อที่ 2 แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลของการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่ สภากาชาดไทย จำนวน 12 ข้อ

ข้อที่ 3 แบบวัดการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลของการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย จำนวน 12 ข้อ

ข้อที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยในระดับทั่วไป จำนวน 17 ข้อ

ข้อที่ 5 แบบวัดการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่จะ ปฏิบัติต่อไปที่สภากาชาดไทย ระดับทั่วไป และระดับลึก จำนวน 7 ข้อ

ข้อที่ 6 แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามปทัสฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิด เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย จำนวน 6 ข้อ

2. โปรดอ่านคำชี้แจงก่อนตอบข้อคำถามในแต่ละชุด

3. โปรดตอบคำถามทุกข้อ ด้วยความตั้งใจและตรงกับความต้องการที่แท้จริงของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1
คำชี้แจง

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภายนอก
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะเฉพาะของท่าน

ตามความเป็นจริง

1. สถานที่ปฏิบัติงานของท่านในปัจจุบัน

( ) โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	ตึก.....
( ) โรงพยาบาลสมเด็จฯ ศรีราชา	ตึก.....
2. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานจนถึงปัจจุบัน

( ) นานกว่า 2 ปี 6 เดือน	
( ) นานกว่า 1 ปี 6 เดือน	
( ) นานกว่า 6 เดือน	
3. ภูมิลำเนาเดิม (สถานที่เกิด)

( ) อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร	
( ) อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี	
( ) อยู่ในเขตจังหวัดอื่น ๆ ระบุ.....	
4. ความต้องการในการศึกษาต่อของท่าน

( ) ต้องการ	
( ) ไม่ต้องการ	

5. รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน (ได้แก่เงินเดือนประจำ และเงินเพิ่มพิเศษต่าง ๆ)
- ( ) มากกว่า 10,500 บาท
  - ( ) 8,001-10,500 บาท
  - ( ) ต่ำกว่า 8,000 บาท
6. ปัจจุบันท่านต้องรับภาระในการอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา สามี บุตร ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นที่มีความสำคัญกับตัวท่านทั้งด้านการใช้เวลา การอุปการะเลี้ยงดู และด้านการเงินหรือไม่ เพียงใด
- ( ) รับภาระมาก
  - ( ) รับภาระปานกลาง
  - ( ) รับภาระน้อย
  - ( ) ไม่ต้องรับภาระเลย

ชุดที่ 2
คำชี้แจง

โปรดอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงใน :
ที่ตรงกับความรู้ลึกซึ้งของท่านมากที่สุดเพียงเครื่องหมายเดียว และโปรดตอบทุกข้อ

ตัวอย่าง	เป็นไปได้อย่างไร									
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

ถ้าท่านรู้สึกว่าการออกกำลังกายตอนเช้าทำให้ท่านมีร่างกายแข็งแรงมาก
ท่านก็เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ 1 ด้านซ้ายมือ ดังแสดงใน
ตัวอย่างข้างบน

คำถาม

หลังจากปฏิบัติงานมาถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536

1. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ทำให้ฉันได้รับสวัสดิการ
หลาย ๆ ด้าน

เป็นไปได้อย่างไร	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

2. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย ทำให้ฉันได้รับค่าตอบแทน
น้อย

เป็นไปได้อย่างไร	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก

3. การจะปฏิบัติงานต่อไปให้มีความมั่นคงในชีวิต

	เป็นปกติ	:	:	:	:	:	:	:	:	: เป็นไปได้
	มาก		ปาน		น้อย		ไม่รู้จัก			
										มาก
			กลาง				2 อย่าง			กลาง

4. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยทำให้อับอายหน้าข้าในหน้าที่
การงาน

5. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทยทำให้เสียอย่างไรที่ได้ทำงาน
ในสถานที่ที่เคยศึกษามาก่อน

6. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศให้ล้งได้เพิ่มทักษะ
ความชำนาญ ในการปฏิบัติการทำงาน

	เป็นไปดี :	:	:	:	:	:	:	:	: เป็นไปได้
	มาก	ปาน	น้อย	ไม่ ^{รู้} ถึง	น้อย	ปาน	มาก		
		กลาง		2 อย่าง			ปาน	กลาง	

7. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาอากาศไทยทำให้ฉันต้องทำงานหนัก

8. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ไทยทำให้ฉันได้รับสวัสดิการ
ด้านการรักษาพยาบาลอย่างมีข้อจำกัด
เป็นไปไม่ได้	:	:	:	:	:	:	:	:	:	เป็นไปได้
มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง		น้อย		ปานกลาง
										มาก
9. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ไทยทำให้ฉันย้ายสังกัด
ลำบาก
เป็นไปไม่ได้	:	:	:	:	:	:	:	:	:	เป็นไปได้
มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง		น้อย		ปานกลาง
										มาก
10. การที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ไทยทำให้ฉันมีสุขภาพจิตเสื่อม
เป็นไปไม่ได้	:	:	:	:	:	:	:	:	:	เป็นไปได้
มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง		น้อย		ปานกลาง
										มาก
11. การปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ไทย ทำให้ฉัน มีร่างกายทรุดโทรม
เป็นไปไม่ได้	:	:	:	:	:	:	:	:	:	เป็นไปได้
มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง		น้อย		ปานกลาง
										มาก
12. การปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา ไทย ทำให้ฉันได้งานทำและมีอายุงาน
สั้น
เป็นไปไม่ได้	:	:	:	:	:	:	:	:	:	เป็นไปได้
มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง		น้อย		ปานกลาง
										มาก

8. การได้รับสวัสดิการด้านภาษีอากรอย่างมีข้อจำกัด
 ๔.๑
 เป็นสิ่งที่.....

9. การย้ายสิ่งกีดขวาง ไปสิ่งที่.....

10. การมีสุขภาพจิตเสื่อม เป็นสิ่งที่.....

11. การมีร่างกายทรุดโทรม เป็นสิ่งที่.....

12. การได้งานทำและมีอายุงานเท่าไร เป็นสิ่งที่.....

จัด	:	:	:	:	:	:	:	:	:			
มาก	:	ปาน	:	น้อย	:	ไม่ ^{๒๕} ถึง	:	น้อย	:	ปาน	:	มาก
	:	กลาง	:		:	2 อย่าง	:		:	กลาง	:	

[illegible][illegible][illegible]

๖๓	๖๔	๖๕	๖๖	๖๗	๖๘	๖๙	๗๐
มาก	ปาน	น้อย	ไม่ ^{๖๖} ถึง	น้อย	ปาน	มาก	
	กลาง		๒ อย่าง		กลาง		

ชุดที่ 4

คำชี้แจง

แบบวัดทัศนคติต่อการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทยในระดับทั่วไป
โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน : _____ : ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
เพียงเครื่องหมายเดียว และโปรดตอบทุกข้อ

คำถาม

หลังจากปฏิบัติงานมาจนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2536 การที่จะปฏิบัติงาน

ต่อไปที่สภากาชาดไทย เป็นสิ่งที่.....

	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช้ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มาก
1. ดี	:	:	:	:	:	:	เลว
2. เป็นโทษ	:	:	:	:	:	:	เป็นประโยชน์
3. น่าเบื่อ	:	:	:	:	:	:	น่าสนใจ
4. น่าสับสน	:	:	:	:	:	:	น่าคิดค้น
5. ก้าวหน้า	:	:	:	:	:	:	ไม่ก้าวหน้า
6. มีเกียรติ	:	:	:	:	:	:	ไร้เกียรติ
7. เป็นสุข	:	:	:	:	:	:	เป็นทุกข์
8. ทำทาส	:	:	:	:	:	:	จำใจ
9. ว่าง	:	:	:	:	:	:	ฉลาด
10. น่าภาคภูมิใจ	:	:	:	:	:	:	เป็นแปดต่อ
11. พอใจ	:	:	:	:	:	:	ไม่พอใจ
12. ผิดหวัง	:	:	:	:	:	:	สมหวัง
13. เสื่อม	:	:	:	:	:	:	เจริญ
14. สบาย	:	:	:	:	:	:	ลำบาก
15. ควรอยู่	:	:	:	:	:	:	ไม่ควรอยู่
16. มีค่า	:	:	:	:	:	:	ไร้ค่า
17. น่ารังเกียจ	:	:	:	:	:	:	น่าชื่นชม

ชุดที่ 6 แบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามปทัสฐานของบุคคลสำคัญใกล้ชิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
 ค่อยไปสัมภาษณ์ชาวไทย จำนวน 6 ข้อ
 คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ ว่าท่านยินดีที่จะทำตามความประสงค์
 ของบุคคลสำคัญใกล้ชิดมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย / กับตัวเลขในช่อง
 : _____ ที่ต้องการเพียงเครื่องหมายเดียว โปรดตอบทุกข้อ

ตัวอย่าง

โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่ผู้รักของท่านประสงค์จะให้ท่านทำ เพียงใด   ยินดีมาก : ✓ : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 : _____ : ไม่ยินดีเลย

ถ้าท่านยินดี ทำตามความประสงค์ที่ผู้รักของท่านให้ท่านมากที่สุด ก็ใส่
 เครื่องหมาย / กับหมายเลข 7 ในช่องซ้ายมือสุดตามตัวอย่างข้างบน

1. โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่พ่อแม่ของท่านประสงค์จะให้ท่านทำ
 เพียงใด   ยินดีมาก : 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 : _____ : ไม่ยินดีเลย
2. โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่เพื่อนสนิทของท่านประสงค์จะให้ท่านทำ
 เพียงใด   ยินดีมาก : 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 : _____ : ไม่ยินดีเลย
3. โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่พี่น้องของท่านประสงค์จะให้ท่านทำ
 เพียงใด   ยินดีมาก : 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 : _____ : ไม่ยินดีเลย
4. โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่ญาติของท่านประสงค์จะให้ท่านทำ
 เพียงใด   ยินดีมาก : 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 : _____ : ไม่ยินดีเลย
5. โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่เพื่อนของท่านประสงค์จะให้ท่านทำ
 เพียงใด   ยินดีมาก : 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 : _____ : ไม่ยินดีเลย
6. โดยทั่วไปท่านยินดีทำในสิ่งที่หัวหน้าของคุณประสงค์จะให้
 ท่านทำเพียงใด   ยินดีมาก : 7 : 6 : 5 : 4 : 3 : 2 : 1 : _____ : ไม่ยินดีเลย

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

.....
 (นางลักขณา วราสินธุ์)
 ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค.

ตาราง 11 การวิเคราะห์หาความเชื่อเด่นชัดในข้อ 1 ของแบบสำรวจงาน

กลุ่มของ ความเชื่อ	ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต่อใบที่สภาวิชาชีพไทย	ความถี่	รวมความถี่ใน แต่ละกลุ่ม	ลำดับที่
1	ได้รับสวัสดิการหลาย ๆ ด้าน	22		
	ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล			
	ทั้งของตัวเอง และครอบครัว	17	49	1
	มีหอพักให้อยู่	7		
	ได้รับค่าอยู่เวร	2		
	ได้วันพักเวร	1		
2	มั่นคงในชีวิต อนาคต	38	40	2
	มีบ้านเงินจบงาน	2		
3	สบายในการทำงานเนื่องจาก			
	คุ้นเคยกับสถานที่, เจ้าหน้าที่	33	35	3
	มีอิสระในการทำงาน	2		
4	ได้เพิ่มทักษะประสบการณ์ทาง			
	การพยาบาล	27	27	4
5	ไม่ต้องหางานได้อายุงานทันที	20	20	5
6	มีโอกาสดูแลช่วยเหลือสังคม	7	7	6
7	สะดวกในการเดินทางเพื่อมาทำงาน	4	4	7
8	ได้รับการยกย่องยอมรับจากคนทั่วไป	4	4	7
9	ประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิต	1	3	8
	เสียค่าครองชีพต่ำ			

ตาราง 11 (ต่อ) การวิเคราะห์หาความเชื่อเด่นชัดในข้อ 1 ของแบบสำรวจงาน

กลุ่มของ ความเชื่อ	ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต่อไปที่สภาวิชาชีพ	ความถี่	รวมความถี่ใน แต่ละกลุ่ม	ลำดับที่
10	มีโอกาสดำรงงานพิเศษ	1	1	9
11	มีโอกาสศึกษาต่อพอสมควร	1	1	9

ความถี่สะสม	191
10 % ของความถี่สะสม	19.1
จำนวนความเชื่อเด่นชัด (ข้อ)	5

ตาราง 12 การวิเคราะห์หาความเชื่อเด่นชัดในข้อ 2 ของแบบสำรวจนา

กลุ่มของ ความเชื่อ	ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต่อใบที่สภาภาษาไทย	ความถี่	รวมความถี่ใน แต่ละกลุ่ม	ลำดับที่
1	ได้รับค่าตอบแทนน้อยเมื่อ เทียบกับเอกชน	42	42	1
2	โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานช้า	36	36	2
3	สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล มีข้อจำกัด	25	25	3
4	ย้ายสังกัดลำบาก	20	20	4
5	งานมาก คนทำงานน้อย ต้องทำงานหนัก	5 15	20	4
6	สุขภาพจิตเสื่อม เครียด	12 5	20	4
7	ร่างกายทรุดโทรม เสี่ยงต่อการติดเชื้อ	17 3	20	4
8	ห่างไกลครอบครัว	6	6	5
9	ขาดโอกาสพัฒนาตนเอง สังคมแคบ	4 4	4	6
10	เสียโอกาสศึกษาต่อ	3	3	7

ตาราง 12 (ต่อ) การวิเคราะห์หาความเชื่อเด่นชัดอันดับ 2 ของแบบสำรวจนา

กลุ่มของ ความเชื่อ	ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ต่อไปนี้ที่สภาเกษตรกรไทย	ความถี่ แต่ละกลุ่ม	รวมความถี่ใน	ลำดับที่
11	ขาดโอกาสแสดงความคิดเห็น เพราะระบบอาวุโส	3	3	7
12	เครื่องมือเครื่องใช้เก่าขาดแคลน	2	2	8
ความถี่สะสม		202		
10 % ของความถี่สะสม		20.2		
จำนวนความเชื่อเด่นชัด (ข้อ)		7		

ตาราง 13 การวิเคราะห์หาบุคคลสำคัญใกล้ชิดเด่นชัดจากข้อ 3,4 ของแบบสำรวจนา

กลุ่มของ ความเชื่อ	กลุ่มบุคคลสำคัญใกล้ชิด		รวมความถี่	ลำดับที่ พิจารณาตามความถี่
	สนับสนุน	คัดค้าน		
1 แม่	73	12	85	1
2 พ่อ	71	13	84	2
3 เพื่อนสนิท	12	28	40	3
4 พี่น้อง	25	15	40	3
5 รุ่นพี่	20	17	37	4
6 หัวหน้าตึก	30	6	36	5
7 ญาติ	22	14	36	5
8 อาจารย์	6	-	6	5
9 คู่รัก,สามี	1	3	4	6
ความถี่สะสม			368	
10 % ของความถี่สะสม			36.8	
จำนวนความเชื่อเด่นชัด (ข้อ)			7	

ตาราง 14 การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภากาชาดไทย
ในข้อที่ 5 ของ แบบสำรวจฯ

กลุ่มปัจจัย ความเชื่อ	ปัจจัยที่ยังผลต่อความตั้งใจที่ จะปฏิบัติงานต่อไป	ไม่เข้ากับความ เชื่อเด่นชัด	เข้ากับความเชื่อเด่นชัด
1	สวัสดิการที่ดี	-	✓
2	ค่าตอบแทน	-	✓
3	ลักษณะของงาน เช่น งานด้าน การให้การพยาบาลโดยตรง	-	✓
4	ความก้าวหน้าในงานและอาชีพ	-	✓
5	โอกาสศึกษาต่อ	✓	
6	ผู้ร่วมงาน		✓
7	ต้องการเพิ่มประสบการณ์การทำงาน		✓
8	การสนับสนุนของครอบครัว	✓	
9	สัญญาเรื่องทุนการศึกษา	✓	

สรุป เลือกเฉพาะปัจจัยที่ไม่เข้ากับความเชื่อเด่นชัด ได้แก่ ข้อ 5, 8 และข้อ 9

ตาราง 15 การวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อเกี่ยวกับค่าคุณศัพท์ในตอนที่ 2 ของการสำรวจนา

ข้อที่	ค่าคุณศัพท์	กลุ่มสูง (n = 27)		กลุ่มต่ำ (n = 26)		t
		$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1	ดี - เลว	.96	1.25	2.23	.43	-4.96***
2	เป็นโทษ - เป็นประโยชน์	1.07	1.33	2.46	.71	-4.77***
3	น่าเบื่อ - น่าสนใจ	-1.30	1.71	1.65	1.20	-7.31***
4	น่าสนับสนุน - น่าคัดค้าน	.19	1.47	2.12	.59	-6.32***
5	ก้าวหน้า - ไม่ก้าวหน้า	-1.19	1.98	1.46	.51	-6.72***
6	มีเกียรติ - ไร้เกียรติ	1.67	.92	2.65	.49	-4.91***
7	เป็นสุข - เป็นทุกข์	.29	1.20	2.19	.40	-7.75***
8	ท้าทาย - จ้าเจ	-1.15	1.92	1.38	1.84	-4.92***
9	รุ่ง - 暗淡	.00	1.44	1.69	.97	-5.82***
10	น่าภาคภูมิใจ - เป็นบมด้อย	1.33	.92	2.65	.49	-6.57***
11	พอใจ - ไม่พอใจ	- .19	1.50	2.27	.67	-7.70***
12	ผิดหวัง - สมหวัง	- .52	1.40	1.42	1.21	-5.42***
13	เสื่อม - เจริญ	.37	1.08	2.08	.39	-7.70***
14	สบาย - ลำบาก	-1.04	1.70	.65	1.67	-3.65***
15	ดีใจ - ผ่อนคลาย	-1.33	1.69	- .81	1.63	-1.16
16	ควรอยู่ - ไม่ควรอยู่	- .63	1.62	1.92	.63	-7.61***
17	มีค่า - ไร้ค่า	1.07	1.17	2.62	.50	-6.26***
18	น่ารังเกียจ - น่าชื่นชม	.67	1.07	2.38	.50	-7.52***

หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .001

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล	ชื่อสกุล วราสินธุ์
เกิดวันที่	31 สิงหาคม พุทธศักราช 2496
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 416 หมู่บ้านมิตรภาพ 2 ซอยอ่อนนุช 46 ถนนสุขุมวิท แขวงหนองบอน เขตประเวศ กรุงเทพฯ 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์พยาบาล
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ภาควิชาการพยาบาลสูตินรีเวชศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย 1873 ถนนพระราม 4 เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ รหัส 10500
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2515	เตรียมอุดมศึกษา (แผนกวิทยาศาสตร์) จากโรงเรียน สันติราษฎร์บำรุง
พ.ศ.2518	อนุปริญญาพยาบาล และประกาศนียบัตรพดุงครรภ์ จากวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
พ.ศ.2523	วท.บ. (พยาบาลสาธารณสุข) จากมหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2537	กศ.บ. (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

**ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษา
ของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย**

บทคัดย่อ

ของ

ลัทธิญา วราสินธุ์

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา**

เมษายน 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สภาภาษาศไทยเป็นองค์กรการกุศลที่ให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วประเทศ ปัจจุบันต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพที่มีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีจำนวนการลาออกของพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและอยู่ระหว่างปฏิบัติงานเพื่อขอเข้าทุนการศึกษาเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องจากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดผลเสียทั้งในส่วนตัวของพยาบาล คุณภาพของการบริการพยาบาลตลอดจนชื่อเสียงขององค์กรและค่านิยมของสังคมที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลเสื่อมถอยลงด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องและสามารถทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาศไทย ตลอดจนรายละเอียดของความเชื่อซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของทัศนคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิด ที่เกี่ยวกับการที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาศไทยของพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชไบนและโอเชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นพยาบาลสภาภาษาศไทย ซึ่งอยู่ระหว่างปฏิบัติงานเพื่อขอเข้าทุนการศึกษาทั้งที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นปีที่ 3 ปีที่ 2 และปีที่ 1 จำนวน 303 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ข้อมูลตัวแปรภายนอกที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปและแบบวัดความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาศไทย ซึ่งสร้างตามขั้นตอนของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบความแตกต่าง ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปของพยาบาลทั้ง 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ศึกษาความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบพร้อมกันและแบบทีละขั้นตอนเพื่อหาค่าการทำนายของตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของทัศนคติต่อพฤติกรรม ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดระหว่างพยาบาลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษากลุ่มที่มีความตั้งใจจะปฏิบัติงานต่อไป และกลุ่มที่มีความตั้งใจจะไม่ปฏิบัติงานต่อไปที่สภาภาษาศไทยด้วยสถิติ

ผลการศึกษาพบว่า

1. พหุบาผลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษา ปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไป สูงกว่าความสัมพันธ์กับตัวแปรภายนอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .05
3. ทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทยระดับทั่วไป การรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป และรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปที่สภาการศึกษาไทยได้ร้อยละ 37.48 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยมีทัศนคติที่จะปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไปมีน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนายสูงที่สุด ($p = .51$) รองลงมาคือการรับรู้ทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อไประดับทั่วไป ซึ่งมีน้ำหนักความสัมพันธ์ของการทำนาย ($p = .20$) และน้อยที่สุดคือรายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือน ($p = .09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ
4. พหุบาผลที่อยู่ระหว่างใช้ทุนการศึกษาของสภาการศึกษาไทย กลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานต่อไปและกลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติงานต่อไป มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลสำคัญใกล้ชิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01, และ .001

VARIABLE EFFECTING THE INTENTION TO CONTINUE WORKING
DURING POST GRADUATE OF THE THAI RED CROSS NURSES

AN ABSTRACT

BY

LUKSANA VARASIN

PRESENTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR THE MASTER
OF EDUCATION DEGREE IN EDUCATIONAL PSYCHOLOGY
AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

APRIL 1994

The Thai Red Cross Society, the charity foundation that provides health services and relief public disaster, is now facing the problem of professional nurses shortage due to the rising number of nurses quit during commitment period and that affects the nurses themselves, the quality of nursing services, goodwill of organization and the value of nursing profession. The reserch objectives are as follows. Firstly, to study the variables effecting the intention to continue working under the Thai Red Cross Society, secondaly, to study attitudes toward behaviors and subjective norms of post graduate commitment of The Thai Red Cross nurses by using the Theory of reasoned action of Fishbein and Ajzen.

The sample was 303 nurses of the 1st 2nd 3rd year post graduate of the Thai Red Cross nursing colledge who were, as commitment, working at Chulalongkorn hospital and Somdej-Na-Sriracah hospital. Questionnaires were used to collect data of external variables, intention to continue working, attitudes toward behaviors, subjective norms. Questionnaires were constructed using direction as indicated in the theory of reasoned action. Data were analysed by using one way analysis of variances, Pearson product moment correlation coefficient, multiple correlation coefficient method enter and stepwise, and t-test.

The results of the study were as follows :

1. There were no statistically significant difference of the intention to continue working among 1st, 2nd, 3rd year post graduate commitment of the Thai Red Cross nurses.

2. There were significantly positive correlations among intention to continue working at the Thai Red Cross Society, attitudes toward behaviors, subjective norms and external variables. The attitudes toward behaviors and subjective norms were more significantly correlated than external variables at the .001 and .05 respectively.

3. The results of the stepwise multiple regression analysis showed that 37.48 percent of the variance of the intention to continue working of post graduate commitment of the The Thai Red Cross nurses, was accounted for by three significant variables, which were general attitudes, general subjective norms and total average incomes per month, and the general attitudes was more effective predictor of the intention ($\beta = .51$, $p = .001$) than the general subjective norms ($\beta = .20$, $p = .001$) and total average incomes per month ($\beta = .09$, $p = .05$).

4. The post graduate commitment of the Thai Red Cross nurses with different intention to continue working demonstrated significantly difference in behavioral beliefs and normative beliefs at the .001 .01 and .05 respectively.